

1-st INTERNATIONAL CONFERENCE

Department of Healthcare & Scientific Research Centre for Public Health

THE SILENT EPIDEMIC OF NON-COMMUNICABLE DISEASES: INNOVATIVE AND MULTIDISCIPLINARY APPROACHES FOR PREVENTION & MANAGEMENT

1-st INTERCON-SE-NCDs-I-MAP

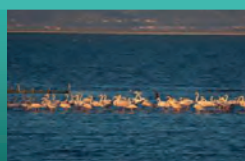

31 May 2025

ISBN 9789928826534

Auditorium “Ali Asllani”
University of Vlora “Ismail Qemali”
Vlorë, Albania

A collaboration
of
Department of Healthcare
and
Scientific Research Centre for Public Health
Faculty of Health

BOOK OF ABSTRACTS

1-st INTERNATIONAL CONFERENCE

“THE SILENT EPIDEMIC OF NON-
COMMUNICABLE DISEASES:
INNOVATIVE AND MULTIDISCIPLINARY
APPROACHES FOR
PREVENTION & MANAGEMENT”

1-st- INTERCON-SE-NCDS-I-MAP

May 31-st, 2025 | Vlorë, Albania

Auditorium “Ali Asllani”
University of Vlore “Ismail Qemali”
Vlorë, Albania

1-ST- INTERCON-SE-NCDS-I-MAP, MAY 31-ST, 2025 | VLORË, ALBANIA

1-st INTERNATIONAL CONFERENCE

Department of Healthcare & Scientific Research Centre for Public Health

Invitation

1st INTERCON-SE-NCDS-I-MAP

THE SILENT EPIDEMIC OF NON-COMMUNICABLE DISEASES: INNOVATIVE AND MULTIDISCIPLINARY APPROACHES FOR PREVENTION & MANAGEMENT

May 31st 2025

Let's work together to change the course of this silent epidemic!

We look forward to seeing you in Vlora!

Auditorium Ali Asllani
"Ismail Qemali" University
Skelë, Rruga Kosova Vlorë,
Albania

Tables of Contents

About the Event.....	4
About Department of Healthcare – Faculty of Health	5
About Scientific Research Centre for Public Health (SRC4ph) – Faculty of Health.....	6
Scientific Advisory Board	7
Conference Organization	8
Scientific Coordinators	9
Keynote Speakers Session - Abstracts	10
Parallel sessions – Abstracts.....	32
E-Poster – Abstracts.....	69
Healthcare Professionals Awarded With a Certificate of Appreciation	93

About the Event

The 1st INTERCON-SE-NCDS-I-MAP aims to promote a unified approach to strengthening healthcare by bringing together experts from various disciplines to foster interdisciplinary dialogue, share experiences, and discuss policies that can transform healthcare systems and combat the growing burden of non-communicable diseases (NCDs). By recognizing and reinforcing the role of all health professionals, the conference seeks to bridge the gap between science, practice, and decision-making, ensuring a more holistic and effective response to this global health challenge. The contribution of each member of the healthcare team, along with relevant stakeholders, is not only vital to patient care but also instrumental in shaping a future where NCDs are better prevented, managed, and controlled.

NCDs—such as cardiovascular diseases, diabetes, chronic respiratory diseases, and cancer—have emerged as a silent epidemic, affecting millions worldwide and placing an immense burden on healthcare systems. Addressing these challenges requires a collaborative, interdisciplinary approach that integrates scientific research, technological advancements, policy initiatives, and hands-on clinical practice.

The 1st INTERCON-SE-NCDS-I-MAP also seeks to raise awareness about the epidemiology of NCDs, promote a multidisciplinary approach to their prevention and management, and encourage the development of effective and sustainable policies to address this growing crisis. The objective of this international conference is to unite experts from diverse fields on a common platform to provide a comprehensive and integrated approach to the prevention and control of NCDs. The focus is on fostering interdisciplinary dialogue to share experiences, present innovative research, and discuss policies and strategies that can alter the course of this silent epidemic. In particular, the conference aims to identify key challenges and priorities in addressing NCDs among vulnerable populations. From scientific analysis and technological development to education and policymaking, the goal is to strengthen the connections between science, practice, and decision-making.

Taking place in May, a month that also includes the celebration of the International Week of Nurses and Midwives, the 1st INTERCON-SE-NCDS-I-MAP will highlight the pivotal role of these professionals in the prevention and management of non-communicable diseases (NCDs). Nurses and midwives contribute to the fight against NCDs in numerous ways—from patient education and community outreach to policy advocacy and research. Their role is essential in addressing key challenges, particularly among vulnerable populations.

About Department of Healthcare Faculty of Health

The mission of the Department of Healthcare at the Faculty of Public Health, 'Ismael Qemali' University of Vlora, is to train healthcare professional's at all academic levels, equipping them with the necessary skills to adapt to the labor market, both domestically and internationally.

Its objectives are:

- To create, transmit, develop, and protect knowledge through teaching, scientific research, and community services.
- To train highly qualified specialists in the field of healthcare who are adaptable to the labor market in Albania and other Western countries.
- To provide opportunities for lifelong learning (continuous education).
- To contribute to community health through health promotion programs and activities.
- To support social development at both regional and national levels.
- To integrate teaching with scientific research.

Department of Healthcare offers two- degree study programs:

- BSc in Midwifery
- Master Professional in Pediatric Nursing

About Scientific Research Centre for Public Health (SRC4ph)-Faculty of Health

The Scientific Research Center for Public Health (SRC4ph) [<https://src4ph.univlora.edu.al/>] is one of the core units of the Faculty of Health (FSH), University of Vlore “Ismail Qemali” (UV). Its structure includes a full-time academic staff engaged in teaching and scientific research and a research specialist.

SRC4ph supports all study programs offered by the Faculty of Health, including:

- First-cycle programs: General Nursing, Midwifery Nursing
- Second-cycle programs: Professional Master's in Surgery, Pathology, Pediatrics, and Scientific Master's in Nursing Sciences

Key Objectives:

- Managing projects and research in the field of public health and healthcare
- Facilitating the transfer, modernization, and innovation of healthcare technologies
- Conducting studies on public health and analyzing the impact of various determinants of population health
- Proposing interventions and health policies based on scientific evidence

Collaboration & Accessibility

SRC4ph functions as a coordinating structure for research projects within the faculty and other basic academic units, collaborating with national and international institutions and organizations through bilateral and multilateral agreements. The center provides free, unlimited access to high-quality scientific articles for academics, researchers, students, healthcare professionals, and anyone interested in up-to-date healthcare knowledge.

A Hub for Inspiration & Innovation

SRC4ph is a space where both staff and students find motivation and inspiration for the future of healthcare.

SCIENTIFIC ADVISORY BOARD

EVENT

1-st- INTERCON-SE-NCDS-I-MAP

May 31-st, 2025 | Vlorë, Albania

THE SILENT EPIDEMIC OF **NON-COMMUNICABLE DISEASES**:
INNOVATIVE AND MULTIDISCIPLINARY APPROACHES FOR
PREVENTION & MANAGEMENT

Prof.Dr. Aurela Saliaj
Prof.Dr. Yllka Stramarko
Prof.Assoc. Enkelejd Mëhilli
Prof.Assoc. Rezarta Lalo
Prof.Assoc. Fatjona Kamberi
Prof.Assoc. Majlinda Zahaj
Prof.Juan Manuel Carmona Torres
Prof.Assoc. Petraq Mustaqe
Prof.Assoc. Mimoza Çanga
Prof.Assoc. Vitori Hasani
Prof.Assoc. Enkeleda Sinaj
Prof.Assoc. Vjollca Ndreu
PhD. Esperanza Barroso Corroto
Dr. Egemen Nursoy
Dr. Francesk Mulita
Dr. Rudina Degjoni
Dr. Ejona Shaska (Zilja)
Dr. Glodiana Sinanaj
Dr. Denada Selfo
PhD. Juljana Xhindoli
Dr. Evis Alushi
Dr. Afërdita Nikaj
Dr. Lindita Terolli
Prof. Dr. Enver Roshi
Prof. Dr. Genc Burazeri
Prof. Dr. Genta Qirjako
Prof. Paris Gallos

CONFERENCE ORGANIZATION

EVENT

1-st- INTERCON-SE-NCDS-I-MAP

May 31-st, 2025| Vlorë, Albania

THE SILENT EPIDEMIC OF **NON-COMMUNICABLE DISEASES:**
INNOVATIVE AND MULTIDISCIPLINARY APPROACHES FOR
PREVENTION & MANAGEMENT

SCIENTIFIC COORDINATORS & PROGRAMME COMMITTEE

Prof.Assoc. Rezarta Lalo

Head of Department of
Healthcare, Faculty of Health,
University of Vlore "Ismail Qemali",
Albania

Prof.Assoc. Fatjona Kamberi

Head of Scientific Research
Centre for Public Health, Faculty
of Health, University of Vlore
"Ismail Qemali", Albania

CONFERENCE ORGANIZING COMMITTEE

Rezarta Lalo

Fatjona Kamberi

Emirjona Kiçaj

Rudina Çerçizaj

Saemira Durmishi

Erlini Kokalla

Erda Hodaj

Luçiano Balilaj

Juljana Xhindoli

Glodiana Sinanaj

Jerina Jaho

Brunilda Subashi

Krenar Malaj

Alkid Dapaj

Anteo Guri

Enkeleda Mahilaj

Florida Ymeraj

Roksana Helena Nowak

Scientific Coordinators

EVENT

1-st- INTERCON-SE-NCDS-I-MAP

May 31-st, 2025| Vlorë, Albania

THE SILENT EPIDEMIC OF **NON-COMMUNICABLE DISEASES**: INNOVATIVE AND **MULTIDISCIPLINARY APPROACHES** FOR PREVENTION & MANAGEMENT

Prof. Assoc. Rezarta Lalo

Head of Department of Healthcare

Prof. Assoc. Fatjona Kamberi

Head of Scientific Research Centre for Public Health

Short biography

Associate Professor and researcher. She has been part of the academic staff at the Faculty of Health for 27 years. She earned her Doctor of Science degree in Nursing Sciences in December 2016 and has been serving as the Head of the Department of Health Care since September. Dr. Lalo serves as an External Expert at ASCAL. Her research interests cover a wide range of public health topics, including risk profiling and health education for the prevention of chronic non-communicable diseases, as well as women's and children's health and integration of evidence-based practices in nursing education. She is the author and co-author of several university textbooks and has published numerous scientific articles in internationally indexed journals. Her academic work has been widely presented at both national and international conferences. Since March 2025, she has been a member of the Florence Network, representing the field of Midwifery. Professor Rezarta Lalo is a reviewer for international peer-reviewed journals.

Short biography

Associate Professor and researcher at the University of Vlora "Ismail Qemali" in Albania, within the Faculty of Health. She holds a Doctorate in Nursing Sciences and, since 2020, has served as the Head of the Scientific Research Center for Public Health at the same faculty. Dr. Kamberi has published more than fifty scientific articles in peer-reviewed journals, focusing on healthcare, nursing education, and public health. She has presented her research at numerous scientific events both nationally and internationally. She is a member of the Technical Advisory Group for Risk Communication, Community Engagement, and Infodemic Management (TAG RCCEIM) in WHO's health emergency response for the European Region. She also serves as a Management Committee (MC) member for various COST Actions, and is a member of both the Expert Group of the European Commission and the URBACT IV Pool of Experts. Since March 2025, she has been a member of the Florence Network. Additionally, she is the Editor of the Frontiers research topic "Infodemic Management in Public Health Crises."

Key Speakers

Short bio

Abstracts

PROF. ASSOC. ENKELEJD MËHILLI

KEY SPEAKER

Dean of Faculty of Health, University of Vlore “Ismail Qemali”. Expert in Health Policy, Albania.

Assoc. Prof. Dr. Enkeleint A. Mechili, MSc, PhD (male, 39 years old) is a graduate of the National and Kapodistrian University of Athens (Greece) and holds a Master and PhD from the same University. During his PhD, Mr. Mechili investigated the impacts of Greek financial crisis in health status (and especially the population quality of life). Since 2013, he is a Lecturer at Faculty of Public Health, University of Vlora, Albania. From January 2017 till 2018, Dr. Mechili served as Vice-Rector of Vlora University. Since September 2020 he serves also as vice Rector for Research and Institutional Development. His research focuses mainly on Health Policy, Public Health, Epidemiology and Tobacco Cessation. Since January 2016 he is a research associate at Clinic of Social and Family Medicine, Faculty of Medicine, University of Crete. He is also member of the Global Burden of Disease (GBD) Collaborator Network. Prof. Mechili has more than 60 published articles in peer review journals, is (co)author of chapters in different books and has participated and presented scientific research in many international conferences. In addition, he is a regular evaluator of international journals in public health and prevention. Dr. Mechili has been involved in several European projects. In 2013, he worked at BioMed (Marie-Curie programme) programme in Jordan. Since January 2016, he was involved at EUR-HUMAN project (CHAFEA project). Dr. Mechili has been involved also at EURST-PLUS project (Horizon 2020). Since 2017, Dr. Mechili worked at EPACTT-2 project as coordinator of Albanian team. Since October 2019 is working

at Know-Hub Project (Erasmus KA2 project) and since May 2020 at EPACT-2020 project. Dr. Mechili is a Tobacco Treatment Specialist certified by Mayo Nicotine Dependence Center, USA. He has trained doctors, nurses, and healthcare providers for tobacco cessation in different settings across Europe including, Romania, Slovenia, France, Georgia, Russia, Ukraine, Azerbaijan etc. Dr. Mechili has hold classes in different countries and is an Editorial Board Member of different Journals including Plos One Journal, Population Medicine Journal etc. Currently he is working at MARDS, MEP&M and TTO4FOOD project. At University of Vlora Dr. Mechili teaches Research Methodology, Health Management, Public Health and Tobacco Cessation. Additionally, Prof. Mechili has held classes in different countries in Europe such as Greece, Belgium, Estonia, Turkey, Spain, Lithuania etc. To some extent, Prof. Mechili is an evaluator of European projects at European Commission as well as expert evaluator of grant applications at the Ministry of Education, Youth and Sports of the Czech Republic.

THE ROLE OF HEALTH POLICY-MAKING IN MANAGEMENT OF CHRONIC CONDITIONS. RECOMMENDATIONS FOR ALBANIAN

Abstract HEALTHCARE SYSTEM

Enkelejd Mëhilli¹

¹Faculty of Health, University of Vlora “Ismail Qemali” Albania

Introduction: Chronic conditions are considered diseases that can last more than three months. Those diseases usually are persistent and management of them needs a careful and holistic approach. With the demographic transition and increase of life expectancy, the presence of chronic conditions is more prevalent. This work aims to present some key recommendations for policy makers in order to better manage the chronic conditions. Preparing standard protocols, training of healthcare personnel, awareness and education of the population could help in the decrease of morbidity and mortality as

well as improve the quality of life.

Methods: A scoping review of some key databases including PubMed and Science Direct took place in March 2025.

Results: According to different studies, the number of chronic conditions can vary from one to several (even to 10 chronic conditions). The co-existence of those diseases has a significant impact on the quality of life as well as on the burden of disease. Albania is a country in transition with the number of older people increasing significantly. Management of these diseases from healthcare personnel is a challenge. Moreover, the lack of specific protocols makes their management more difficult. However, policy makers are not paying much attention to this issue.

Conclusions: To improve the management of chronic diseases in Albania, it is recommended: The development and implementation of national chronic disease management protocols, based on scientific evidence; Continuous training of health personnel in the multidisciplinary management of chronic patients; Extensive educational and awareness-raising campaigns for the population on the prevention and self-management of chronic diseases; Active involvement of policymakers in the creation of long-term policies and investment in integrated health care models. The implementation of these recommendations can significantly contribute to reducing morbidity and mortality, as well as improving the quality of life of patients in Albania.

Keywords: health policymaking, management, chronic conditions, healthcare system, Albania.

DR. RUDINA DEGJONI

KEY SPEAKER

MEMORIAL FRIENDSHIP HOSPITAL OF FIER, ALBANIA

Dr. Rudina Degjoni is a distinguished Albanian healthcare executive and researcher, currently serving as the General Director of Memorial Hospital in Fier, Albania. She holds a Doctorate in Business Administration and has extensive experience in health policy, hospital management, and public health systems. Dr. Degjoni has authored over a dozen publications focusing on healthcare management, health education, and public health policy. Her research addresses critical issues such as antibiotic resistance, trauma care, and health insurance systems in Albania and Kosovo. Notably, she co-authored a study titled “Albania’s Plan: Response to COVID-19,” analyzing the country’s preparedness and response to the pandemic. Beyond her administrative and research roles, Dr. Degjoni actively engages with the medical and academic on healthcare leadership and policy. Her leadership at Memorial Hospital Fier has been recognized for fostering a culture of excellence and innovation in healthcare delivery.

STRENGTHENING THE ROLE OF HOSPITALS IN THE MULTIDISCIPLINARY MANAGEMENT OF NON-COMMUNICABLE DISEASES: A FOCUS ON INTEGRATED CARE AND SERVICES

Abstract

Rudina Degjoni¹

¹Director of Memorial Hospital Fier, Albania

Introduction: Hospitals are undergoing a transformation from acute care institutions to active participants in the management of non-communicable diseases (NCDs) through integrated and multidisciplinary care models. This study aims to analyze the evolving role of hospitals and identify effective strategies that improve health outcomes and enhance cohesion across levels of care.

Methodology: This study employs a mixed-methods approach, combining a comprehensive literature review with case study analysis and expert consultations. The research process included the following steps: (i) Literature review – A systematic search of academic databases (PubMed, Scopus, Web of Science) and grey literature (WHO, OECD, and national health agencies) was conducted to identify key frameworks, models, and experiences related to hospital involvement in NCD management and integrated care delivery. (ii) Case study analysis – Selected case studies from diverse health systems were analyzed to explore how hospitals have implemented multidisciplinary approaches and integrated care models for NCDs. Selection criteria included geographic diversity, documented outcomes, and relevance to the study objectives. (iii) Stakeholder consultations – Semi-structured interviews were conducted with health system managers, hospital administrators, clinicians, and policymakers to gather practical insights on enablers, barriers, and lessons learned in implementing integrated care strategies for NCDs. (iv) Comparative analysis – Findings from the literature, case studies, and interviews were synthesized and compared to identify common themes, innovative practices, and policy implications. This method provides a comprehensive understanding of the systemic, organizational, and clinical factors that contribute to effective hospital engagement in the multidisciplinary management of NCDs.

Results: Findings showed that hospitals with specialized units for NCD management and well-functioning multidisciplinary teams achieved better clinical outcomes. Integration with primary and community care—supported by referral systems, data sharing, and digital platforms—significantly improved care coordination. Barriers included institutional fragmentation, lack of training, and resistance to change. However, in cases where models were successfully implemented, improvements were observed in patient adherence, reduced hospital readmissions, and increased satisfaction.

Conclusions: The study highlights the essential and evolving role of hospitals in the integrated and multidisciplinary management of NCDs. As health systems shift toward chronic care models, hospitals must reposition themselves as central coordinators within integrated care networks. Successful implementation requires overcoming systemic

and institutional barriers through political support, flexible funding, and a strengthened health workforce. It is recommended that policymakers and hospital leaders develop integrated service models that position hospitals at the heart of collaborative and sustainable care for patients with NCDs.

Keywords: hospitals, integrated care, prevention, patient management, implementation barriers, clinical and policy factors.

DR. FRANCESK MULITA

KEY SPEAKER

General University Hospital of Patras, Greece

Employment: Specialist in General Surgery, Department of Surgery, General University, Hospital of Patras.

Work Experience: Dr. Francesk Mulita is currently practicing as a Specialist in General Surgery at the Department of Surgery, General University Hospital of Patras, since November 2, 2023, after being officially awarded the title of Specialist in Surgery by the Panhellenic Medical Association on October 12, 2023.

Prior to this, he completed his residency in General Surgery at the same hospital from April 9, 2019, to May 14, 2023, which included six-month specializations in both Urology and Vascular Surgery. From May 9, 2018, to April 8, 2019, he served as a Rural Service Doctor at the General Hospital of Kyparissia in Messinia, Greece. His clinical training began with his initial residency in General Surgery at the General University Hospital of Patras, from September 7, 2016, to April 30, 2018.

Education: Doctor of Science (Faculty of Medicine, University of Patras, Greece – November 2022); Master's Degree in "Intelligent Computer Systems" (Department of Cultural Technology and Communication, University of the Aegean, Greece – May 2023); Master's Program in "Medicinal Chemistry: Drug Discovery and Design" (Departments of Chemistry, Pharmacy, and Medicine, University of Patras, Greece – May 2019); Medical Degree (Faculty of Medicine, University of Patras, Greece – July 2017).

Research interests: include a variety of topics in the field of Surgery and Clinical Case Management, such as postoperative pain control strategies in oncologic surgery, surgical outcomes in thyroid nodule

classification (Bethesda categories), and management of rare or complex clinical cases involving gastrointestinal, endocrine, and gynecologic pathologies. Special focus is given to laparoscopic surgical techniques, multidisciplinary approaches to rare disease presentations, and optimizing perioperative patient care. Has participated in national and international scientific conferences with both oral and poster presentations. Co-author of several case reports and prospective clinical studies conducted at the General University Hospital of Patras, Greece. Actively engaged in collaborative research projects involving surgical innovation and evidence-based surgical practice.

Abstract

COMPARISON OF ANALGESIC EFFICACY OF ACETAMINOPHEN MONOTHERAPY VERSUS ACETAMINOPHEN COMBINATIONS WITH EITHER PETHIDINE OR PARECOXIB IN PATIENTS UNDERGOING COLORECTAL CANCER SURGERY: A RANDOMIZED PROSPECTIVE STUDY

Francesk Mulita¹, Elias Liolis, Levan Tchabashvili, Konstantinos Tasios, Andreas Antzoulas, Vasileios Leivaditis
¹General University Hospital of Patras, Greece

Introduction: This study investigates the analgesic effects of three different regimens of a combination of analgesics administered to patients undergoing colorectal cancer surgery.

Methodology: Patients undergoing colorectal cancer surgery were randomly allocated to one of three groups upon admission, based on the prescribed post-operative analgesic regimen. Patients in Group A received a combination of intravenous (IV) acetaminophen and intramuscular (IM) pethidine; Group B received a combination of IV acetaminophen and IV parecoxib; and Group C received IV acetaminophen monotherapy. Analgesic therapy was administered at regular intervals. Pain was assessed using the Numeric Rating Scale (NRS) at five time points: the first assessment was conducted at 45 minutes, and the subsequent assessments at 2, 6, 12, and 24 hours post-administration.

Results: A total of 404 patients were enrolled. The analgesic regimens in Groups A and B (comprising IV acetaminophen combined with either IM pethidine or IV parecoxib, respectively) were found to be equally effective ($p = 1.000$). In contrast, patients in Group C (acetaminophen monotherapy) reported significantly higher NRS scores compared to patients in both Groups A and B ($p < 0.01$ for both comparisons).

Conclusion: This study supports the significant opioid-sparing effect of parecoxib in postoperative pain management following colorectal cancer surgery.

Keywords: analgesic, effects, colorectal cancer surgery, acetaminophen, efficacy.

DR.EJONA SHASKA

KEY SPEAKER

Ali Mihali Psychiatric Hospital – Vlora, Albania Head of Acute Service "Ali Mihali" Psychiatric Hospital, Vlora

Work Experience: Psychiatrist with extensive clinical and academic experience in the field of mental health. For 18 years, she has developed a consolidated career as a clinician at the “Ali Mihali” Psychiatric Hospital in Vlora, where she has contributed as a psychiatrist, Head of the Acute Service and Technical Deputy Chief. For many years, she has been a member of the European and Albanian Psychiatric Association. In the academic field, for 15 years, Dr. Shaska continues to be as a part-time Lecturer at “Ismail Qemali” University and “Reald” University College in Vlora.

Education: Graduated from the Faculty of Medicine at the University of Tirana and specialized in Psychiatry, she received the title of "Psychiatrist" in 2007. Since 2015, she has been holding a degree of "Doctor of Science" in clinical subjects (Tirana University of Medicine, Faculty of Medical and Technical Sciences).

Research interests: include a variety of topics in the field of Psychiatry, Neurology, Mental Health and Substance Abuse. Expert in the research project of “Study on the use of narcotic substances by minors in the Fier-Vlora Region” (Project funded by AKKSHI).

Publications: Co-author of the university textbook “Applied Nursing in Mental Health” published (lecture series), member of the Scientific and Organizational Board in several national conferences. She has participated continuously in International Trainings and European Congresses on depression, schizophrenia, mood disorders and the use of atypical antipsychotics. She is the author and

co-author of several papers published in The Journal of the European Psychiatric Association and in other scientific journals inside and outside Albania, addressing issues such as: resistant depression, comorbidity of mental illnesses with medical illnesses, substance abuse, the impact of COVID-19 on mental health, etc.

DEPRESSIVE DISORDERS AT THE VLORA COMMUNITY MENTAL HEALTH CENTER. (Case study)

Abstract ¹Ejona Shaska, ¹Stiliano Lepuri, ¹Ermira Totraku
¹"Ali Mihali" Psychiatric Hospital, Vlora, Albania

Introduction: Depressive disorders represent a significant public health concern, often referred to as the “disease of the century.” They are characterized by depressed mood, anhedonia, anxiety, insomnia, and numerous somatic complaints. The most severe complication of these disorders is suicide. Currently, approximately 280 million individuals worldwide suffer from depression, representing around 5% of adults, with a higher prevalence among women (6%) compared to men (4%). This study aims to identify the prevalence of depressive disorders at the Community Mental Health Center (CMHC) in the city of Vlora and to analyze demographic factors, the presence of medical comorbidities, substance abuse, and instances of suicide attempts or completed suicides.

Methodology: This is a retrospective clinical study including adult patients over 18 years of age treated for depressive disorders at the CMHC in Vlora, representing both urban and rural areas of the district. Diagnoses were established in accordance with the DSM-5 TR (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, updated version) criteria. Patients with bipolar disorders were excluded from the study. Out of 2,166 medical records of individuals with mental health disorders, 213 cases were diagnosed with depressive disorders.

Results: The study revealed a significant number of patients with depressive disorders treated at the CMHC in Vlora. Women represented the majority of cases, with the most affected age groups being 51–60 and 41–50 years. Most patients were unemployed and lived in urban areas. The most common comorbidities identified were neurological diseases, dementia, diabetes mellitus, and hypertension.

Conclusions: The onset of depression involves genetic, biological, and psychosocial components. Depressive disorders are increasingly prevalent among individuals in the 50-60 year old age group. Suicide attempts have been numerous, especially among women. Therapeutic interventions that combine pharmacological treatment with psychosocial support provided by multidisciplinary teams in community mental health centers, along with supportive health policies, can significantly improve the treatment and management of this major disorder.

Keywords: depressive disorders, mental health, Community Centers, psychosocial treatment.

DR. EGEMEN NURSOY

KEY SPEAKER

Memorial Hospital Fier, Turkey

Dr. Egemen Nursoy is a Turkish neurosurgeon currently practicing at Bahçelievler State Hospital in Istanbul, Turkey. He has a strong academic background, having been affiliated with the Department of Neurosurgery at Kırıkkale University. His research contributions span various areas within neurosurgery, including cerebrovascular conditions, spinal disorders, and neurotrauma. Dr. Nursoy has co-authored numerous scientific publications and presented his work at national and international conferences, such as the 13th Turkish Neurosurgery Congress and the 16th World Congress of Neurosurgery (WFNS 2017). His research interests include cerebral ischemia-reperfusion injury, subdural hematomas, and the effects of pharmacological agents like tramadol in experimental models. In addition to his clinical and research endeavors, Dr. Nursoy has been involved in innovative surgical techniques. Dr. Nursoy's work reflects a commitment to advancing neurosurgical practices and contributing to the broader medical community through research and innovation.

Abstract

THE ROLE OF NEUROSURGERY IN THE MULTIDISCIPLINARY MANAGEMENT OF NEUROLOGICAL NON-COMMUNICABLE DISEASES: INTEGRATING CLINICAL INNOVATION AND PUBLIC HEALTH APPROACHES

Egemen Nursoy

"Memorial" Hospital Fier, Albania – Turkey

Introduction: The burden of neurological non-communicable diseases (NCDs) including primary and metastatic brain tumors, treatment-resistant epilepsy, neurodegenerative diseases, and acute/chronic spinal disorders are increasing globally, particularly in

aging populations. These conditions, while non-infectious, often lead to significant disability, long-term care needs, and socio-economic consequences. The purpose of this presentation is to critically examine the evolving and multifaceted role of neurosurgery in the comprehensive management of neurological NCDs. Special emphasis is placed on the integration of innovative clinical practices within multidisciplinary frameworks and their alignment with public health approaches to enhance accessibility, continuity of care, and long-term outcomes.

Methodology: This presentation is based on a review of recent literature, clinical case studies, and datasets that reflect current trends in neurosurgical involvement in the management of neurological NCDs. A multidisciplinary model is explored, involving collaboration between neurosurgeons, neurologists, radiologists, rehabilitation specialists, and public health experts. Technological advancements such as intraoperative neuromonitoring, neuronavigation, endoscopic surgical methods, minimally invasive techniques, and functional imaging are evaluated in terms of their impact on diagnosis, surgical precision, and postoperative recovery. In addition, public health policies that support early detection, surgical referral systems, and equitable access to neurosurgical services are analyzed.

Results: Evidence demonstrates that timely neurosurgical intervention, when embedded within a multidisciplinary care pathway, leads to improved patient outcomes, including reduced morbidity, enhanced neurological function, and higher rates of return to daily activities. Integration with public health initiatives such as national cancer control plans, epilepsy surgery programs, and spinal care networks has also contributed to optimizing resource allocation and minimizing disparities in care delivery. Data from institutional and population-level studies further suggest that incorporating neurosurgical services into broader chronic disease management strategies can lead to measurable reductions in the long-term burden of disease, health expenditures, and loss of productivity.

Conclusion: Neurosurgery is an essential part of the multidisciplinary response to neurological NCDs. Beyond its traditional role in acute surgical management, neurosurgery is increasingly positioned at the intersection of clinical innovation and public health planning. By fostering inter professional collaboration, leveraging technological advancements, and aligning with population-level health strategies, neurosurgical care can significantly contribute to more resilient and inclusive healthcare systems. The future of neurosurgery in this context depends on continued investment in research, policy

integration, and training that emphasizes both clinical excellence and social responsibility.

Keywords: neurosurgery, neurological non-communicable diseases, multidisciplinary care models, clinical innovation, public health integration, brain tumors, epilepsy surgery, degenerative spinal disorders, health systems strengthening, global neurosurgery.

MSC. DOREADA MIO

KEY SPEAKER

Health Journalist. Msc. University of Belgrade. Author and moderator of the TV show Klinika 24, Albania

For more than 20 years Doreada Mio has been a health journalist in Albania and the Tv health weekly program author and moderator of “Klinika 24” airing on Report Tv television. She is pursuing Master`s studies of Public Health at the University of Belgrade, Serbia. From 2006 to 2021, she has been part of Implementation Unit of Projects in the Ministry of Health in Albania. From 1999 to 2006, she was a spokesperson for the minister of Health in Albania. She also holds a degree in Albania Literature and Language studies from the Faculty of History and Philology at the University of Tirana, Albania. Currently, among others, she is actively involved in public health research, presenting different research projects in national and international scientific activities.

THE ROLE OF THE MEDIA IN PROMOTING AND EDUCATING ABOUT NON-COMMUNICABLE DISEASES

Abstract

Doreada Mio¹

¹Health Journalist. Msc. University of Belgrade. Author and moderator of the TV show Klinika 24, Albania

Introduction: Non-communicable diseases (NCDs), including cardiovascular diseases, diabetes, cancer, and chronic respiratory conditions, remain the leading cause of death globally, accounting for 74% of total deaths, according to the World Health Organization (WHO). Most NCDs are preventable through lifestyle changes. Raising awareness and providing health education are essential for reducing modifiable risk factors. The media—both traditional and digital—plays a vital role in shaping public understanding and promoting healthy behaviors.

Methodology: This study is based on a review of scientific literature

and reports from international health agencies, alongside an analysis of media campaigns aimed at behavior change. Case studies of campaigns focused on tobacco control, obesity prevention, and the promotion of physical activity were examined to assess their impact and effectiveness.

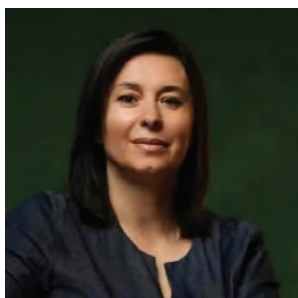
Results: Well-structured, evidence-based media campaigns have demonstrated significant success in influencing public behavior. For instance, tobacco control initiatives have led to smoking reductions of up to 20% in several countries. However, challenges such as misinformation, the promotion of unhealthy products, and the lack of culturally tailored messaging continue to hinder the broader impact of media interventions on public health.

Conclusions: The media serves as a critical bridge between scientific information and the general public. Strategic, consistent, and ethical use of media is essential for promoting healthy lifestyles and reducing the burden of NCDs. Strong collaboration among public health professionals, journalists, educators, and policymakers is needed to deliver accurate, clear, and motivating health messages.

Keywords: Non-communicable diseases, health education, media, prevention, lifestyle, behavior change, health promotion.

MSC. EDLIRA DESTANI (KOLLESHI)

KEY SPEAKER

School of Medicine – Skopje and NGOs. ‘Dua Ylberin’ – Skopje, North Macedonia

Work Experience: Head Nurse at the City Hospital of Permet (1999), lecturer in medical practice at SHMMQSH (2003–present). Radio Vati (2003–2005) and newspaper “Fakti” (2005–2006), journalist for informative editions, medical and social programs, magazine “AS” (2005–2006), Editor of the health sector, newspaper “Koha e re” (2010–2011), journalist in the health and social sector. Co-director at “Dua ylberin” – Association for children with special needs (2010–present). Heimerer College, Prishtina, Republic of Kosovo – Lecturer of clinical nursing practice courses (2015–2017). University of Tetova, Republic of North Macedonia – Lecturer of practical part for Autism Spectrum Disorder.

Education: Bachelor in Nursing from the University of Vlora “Ismail Qemali”, Pedagogical Specialization at the University of Saints Cyril and Methodius (Skopje), Differential psychological preparation and Master of Science in Clinical Psychology at the State University of Tetova. ABA Therapist (Applied Behavior Analysis), Gestalt Therapy Counselor, Practitioner in Psychotraumatology EMI (Eye Movement Integration), Senior Specialist in EMDR (Eye Movement Desensitization and Reprocessing), Integrative Therapist, Specialist in Art Therapy.

Research Interests: Include various topics in the field of public health, especially mental health in children and adolescents, and integrative treatments. Non-discrimination in general, with specific engagement as a member of the National Coordinative Council for monitoring situations of non-discrimination and implementation of laws, bylaws, and strategic documents in this field.

Publications: Author of scientific presentations at international conferences.

Abstract

HOLISTIC TREATMENT OF ANXIETY IN ADOLESCENTS: INTEGRATION OF PSYCHOTHERAPEUTIC THERAPIES AND ALTERNATIVE MODALITIES

Edlira Destani (Kolleshi)¹, Albi Destani

¹School of Medicine – Skopje and NGO "Dua Ylberin" – Skopje, North Macedonia

Introduction: Anxiety disorders are among the most common mental health issues in adolescents, significantly impacting their emotional, social, and academic performance. The need for effective and tailored treatments for this age group is essential. This study explores a holistic approach to treating anxiety by integrating various psychotherapeutic techniques and alternative modalities to enhance adolescents' well-being.

Methodology: The study was conducted through the analysis of five specific cases of adolescents diagnosed with anxiety disorder. Techniques from well-known therapeutic methods were applied, including Gestalt therapy, EMDR (Eye Movement Desensitization and Reprocessing), Art Therapy, and Mindfulness. Anxiety levels were measured before and after the intervention using the GAD-7 (Generalized Anxiety Disorder-7) questionnaire. Data were analyzed using statistical methods with SPSS and Excel programs, and qualitative data were collected through clinical observations and reflections.

Results: The data showed a significant reduction in anxiety symptoms following the treatment in all five cases. Improvements were observed not only in GAD-7 scores but also in the adolescents' behaviors and emotional responses. The use of an integrated approach helped address underlying factors contributing to anxiety, providing each individual with personalized treatment.

Conclusions: The results of this study support the effectiveness of a holistic and integrated approach in treating anxiety disorders among adolescents. Integrating various psychotherapeutic methods with alternative techniques such as art therapy and mindfulness demonstrated potential for enhancing young people's emotional well-being. This model suggests the need for further development of individualized and interdisciplinary approaches in adolescent psychotherapy.

Keywords: adolescent, anxiety disorder, integration, psychotherapy.

BARROSO-CORROTO ESPERANZA

KEY SPEAKER

**Faculty of Physiotherapy and Nursing,
University of Castilla-La Mancha: Ciudad Real,
Spain**

Esperanza Barroso Corroto is a Spanish nurse and researcher in the field of nursing, currently a doctoral student at the University of Castilla-La Mancha (UCLM), in the Faculty of Physiotherapy and Nursing of Toledo, where she carries out both teaching and scientific work. Her line of research focuses on violence in relationships between young people, with special attention to the experiences of nursing students who have been victims of this type of violence.

CULTURAL ADAPTATION, TRANSLATION, AND PSYCHOMETRIC VALIDATION OF THE CONFLICT IN ADOLESCENT DATING

Abstract RELATIONSHIPS INVENTORY (CADRI) FOR THE GREEK POPULATION

Barroso-Corroto E¹, Carmona-Torres JM, Laredo-Aguilera JA, López Fernández-Roldán A, Navarrete-Tejero C, Soni E, Christodoulakis A, Patelarou A, Zografakis M

¹Faculty of Physiotherapy and Nursing, University of Castilla-La Mancha: Ciudad Real, Spain

Introduction: Chronic conditions are considered diseases that can last more than three months. Those diseases usually are persistent and management of them needs a careful and holistic approach. With the demographic transition and increase of life expectancy, the presence of chronic conditions is more prevalent. This work aims to present some key recommendations for policy makers in order to better manage the chronic conditions. Preparing standard protocols, training of healthcare personnel, awareness and education of the population could help in the decrease of morbidity and mortality as well as improve the quality of life.

Methods: A scoping review of some key databases including PubMed and Science Direct took place in March 2025.

Results: According to different studies, the number of chronic

conditions can vary from one to several (even to 10 chronic conditions). The co-existence of those diseases has a significant impact on the quality of life as well as on the burden of disease. Albania is a country in transition with the number of older people increasing significantly. Management of these diseases from healthcare personnel is a challenge. Moreover, the lack of specific protocols makes their management more difficult. However, policy makers are not paying much attention to this issue.

Conclusions: To improve the management of chronic diseases in Albania, it is recommended: The development and implementation of national chronic disease management protocols, based on scientific evidence; Continuous training of health personnel in the multidisciplinary management of chronic patients; Extensive educational and awareness-raising campaigns for the population on the prevention and self-management of chronic diseases; Active involvement of policymakers in the creation of long-term policies and investment in integrated health care models. The implementation of these recommendations can significantly contribute to reducing morbidity and mortality, as well as improving the quality of life of patients in Albania.

Keywords: health policymaking, management, chronic conditions, healthcare system, Albania.

Key Parallel Sessions Abstracts

PO1

MULTIDISCIPLINARY APPROACHES TO THE PREVENTION OF NON- COMMUNICABLE DISEASES

Lindita Terolli

Department of Nursing, Faculty of Natural Sciences and Humanities University of
Korça "Fan.S.Noli"

Introduction: “One Health” is a global initiative that aims for an intersectoral approach as an urgent need, involving the efforts of actors, human medicine, veterinary medicine and environmental sciences, in the framework of the design and implementation of strategies for the protection of human, animal and environmental health. The control of microbial resistance to antibiotics today constitutes an urgent need for an intersectoral approach. The most common drug residues in food of animal origin are antibiotics and sulfonamides, which are mainly obtained by adding them to the feed and water of animals. The illegal use of antibiotics and sulfonamides is mainly for therapeutic, prophylactic and growth promoting purposes to improve feed efficiency in animals. This can lead to the appearance of their residues in milk, which cause potential risks to human health and undesirable effects on consumers. The European Union has set maximum residue levels (MRL) for most antibiotics and sulfonamides in milk and other food products. Pathological effects of antibiotic and sulfonamide residues on human health: 1. Can cause antibiotic resistance states, 2. Immunopathological effects (Autoimmunity) 3. Carcinogenic effects: Sulphamethazine, - Oxytetracycline, Furazolidone 4. Mutagenicity. Gentamicin 5. Gentamicin nephropathy 6. Hepatotoxicity 7. Reproductive disorders 8. Bone marrow toxicity. Chloramphenicol. 9. Allergy. Penicillin (including ampicillin).

Method and results: Our study was conducted using the Auro Flow Beta-Lactam Strip test, which is a rapid and qualitative diagnostic system to detect beta-lactam antibiotic residues in raw milk. Samples were collected between March and June 2024 in 6 small farms in the Korca district. Through this method, 133 samples of fresh raw milk were analyzed, which we collected early in the morning (breakfast and dinner product). The samples were transported under refrigerated conditions to the Laboratory AKU in Korca, where the test was performed to detect beta-lactam antibiotic residues in milk. Results: 11/133 (8.3%) of the samples were highly positive and 18/133 (13.5%) were slightly positive and 104/133 (78.2%) of the samples were negative

Conclusions: Monitoring antibiotic residues is necessary to ensure food safety and public health.

Key words: health, antibiotic resistance, interdisciplinary approaches.

PO2

THE IMPACT OF PHYSICAL THERAPY ON PAIN IN PATIENTS WITH SCOLIOSIS

Glodiana Sinanaj¹, Brunilda Cora², Brunilda Subashi¹

¹Scientific Research Centre for Public Health, University of Vlore”Ismail Qemali”
Albania

² Rheumatologist Specialist in the Rheumatology Service, “Petro Nako” Hospital,
Saranda

Introduction: The spine, or vertebral column, is a long column of bones that runs down the center of the back and is essential for movement, support, and protection of the spinal cord. Scoliosis is an abnormal sideways curvature of the spine, most commonly diagnosed during childhood or early adolescence. Normal spinal curves occur in the cervical, thoracic, and lumbar regions in the "sagittal" plane. There are three main types of scoliosis: idiopathic, congenital, and neuromuscular. In most cases, the cause of scoliosis is unknown. Less common forms may result from neuromuscular conditions, birth defects affecting spinal bone development, prior chest wall surgery in infancy, spinal injuries or infections, or abnormalities of the spinal cord.

Purpose: To evaluate the impact of physical therapy on pain levels in patients with scoliosis and its role in improving quality of life.

Methods: This report presents a case study of a 20-year-old female experiencing neck and shoulder pain, as well as pain radiating from the pelvis to the legs, with a history of adolescent idiopathic scoliosis. These symptoms affected her ability to perform activities of daily living. Semi-structured, face-to-face interviews were conducted, following a qualitative research methodology. Clinical evaluations included 4D spinometry and treadmill testing for dynamic measurements. The report outlines the patient’s medical history, assessment, physiotherapy sessions, and the rehabilitation process.

Results: The case study highlights the progression and management of scoliosis-related symptoms. Physical therapy interventions focused on pain reduction and functional improvement. The effectiveness of targeted physical exercises and rehabilitation strategies, including dynamic and postural assessments, are detailed.

Conclusions and Implications: Physical therapy played a crucial role not only in managing pain but also in preventing further spinal deformity and symptom progression. The use of strengthening and stretching exercises proved beneficial and is described in this case report. These findings support the integration of physiotherapy into scoliosis management to enhance quality of life and functional independence.

Keywords: impact, physical therapy, patient pain, scoliosis

PO3

THE ROLE OF NURSES IN THE MANAGEMENT OF CHILDREN WITH ASTHMA: AN ASSESSMENT OF KNOWLEDGE AND PRACTICES

Erda Hodaj¹, Majlinda Rakipaj²

¹Department of Healthcare, Faculty of Health, University of Vlore “Ismail Qemali”
Albania

²Department of Nursing, Faculty of Health, University of Vlore “Ismail Qemali”
Albania

Introduction: Asthma is a chronic respiratory condition with increasing prevalence among pediatric populations. Nurses play a crucial role in the effective management of children with asthma, both in hospital settings and within the community. The absence of school-based nurses for children with asthma is a growing concern. This study aims to assess the level of knowledge and practices among pediatric nurses regarding asthma management, with a particular focus on care provided at home and in school environments.

Methodology: The study included pediatric nurses from two regional hospitals (Vlorë and Fier). A standardized questionnaire was used to evaluate both general and specific knowledge related to asthma, including a dedicated section on managing asthmatic children in out-of-hospital settings. Sociodemographic data were also collected.

Results: A total of 52 nurses participated in the study. Only 38% demonstrated adequate knowledge of basic protocols for acute asthma management in children. Additionally, 61% reported not having received specialized training in asthma care. Only 19% were aware of the role of school nurses in managing children with asthma. However, the majority (73%) expressed interest in additional training and greater involvement in asthma care within the community.

Conclusions: The findings highlight the need for continuous and targeted training for nurses working with asthmatic children, as well as the importance of implementing policies that support the presence of school-based nurses. Greater involvement of nurses in asthma management can significantly improve the quality of life for children living with this chronic condition.

Keywords: Pediatric asthma, pediatric nurses, out-of-hospital care, school nurses, knowledge and practice.

PO4

LIVING WITH CHRONIC DISEASES: HEALTH-RELATED QUALITY OF LIFE IN HOSPITALIZED PATIENTS

Brunilda Subashi^{1,2}, Fatjona Kamberi², Glodiana Sinanaj², Erlini Kokalla², Rezarta Lalo²

¹Tor Vergata University of Rome, Italy

²Faculty of Health, University of Vlore”Ismail Qemali” Albania

Introduction: Multimorbidity, the coexistence of multiple chronic conditions, is a significant public health concern—particularly among older adults—due to its high prevalence, substantial health burden, and considerable economic costs.

Purpose: To assess the health-related quality of life in patients hospitalized at Vlora Regional Hospital.

Methodology: This is a cross-sectional study conducted among hospitalized patients at Vlora Regional Hospital during the period from March to May 2024. Data were collected using the EQ-5D-5L and the EQ Visual Analog Scale, standardized tools that measure health-related quality of life.

Results: A total of 155 hospitalized patients participated in the study, the majority of whom were female (63%). Of the participants, 56% were adults and 44% were elderly, with the predominant age group being 55–84 years (61%). About 72% of the patients were from the city of Vlora. Most had been hospitalized once or twice, although 10% had been hospitalized more than four times. The average health-related quality of life score was 68.3 ± 22.6 , with minor differences between genders. Older age groups—especially those aged 65 and above—reported lower health-related quality of life scores, suggesting a decline in perceived health with aging. Scores also varied between patients with a single chronic disease (78 ± 21.1) and those with multimorbidity (64.4 ± 22.1).

Conclusions: An increase in multimorbidity is associated with a negative self-perception of health among older adults, highlighting the need for targeted health interventions. that go beyond treating diseases to improve overall quality of life.

Keywords: quality of life, health, patients, chronic disease, multimorbidity.

PO5

THE ROLE OF PRIMARY HEALTHCARE CENTER NURSES IN THE PREVENTION AND DIAGNOSIS OF BREAST CANCER

Kristi Metushi¹, Daniela Kungulli¹

¹Department of Nursing, Faculty of Health, University of Vlora “Ismail Qemali” Albania

Introduction: Breast cancer is one of the most prevalent diseases among women worldwide and remains a leading cause of mortality. Early detection and timely intervention are key factors in improving patient survival and quality of life. Primary healthcare centers play a crucial role in this regard, serving as the first point of contact between the population and the healthcare system. Within these centers, nurses have an irreplaceable role—not only in providing care but also in educating, raising awareness, and conducting breast cancer screenings.

Objective: This study aims to analyze the role of nurses in primary healthcare centers in the prevention and early diagnosis of breast cancer, with a particular focus on health education, the promotion of breast self-examination, and involvement in screening programs.

Methodology: This is a cross-sectional study conducted during March–April 2025. Data were collected online through the Google Forms platform, targeting nurses working in primary healthcare services, primarily in the cities of Vlora and Fier. The questionnaire consisted of five sections: sociodemographic data, knowledge and competencies, clinical practices and oncological nursing care, perceptions and attitudes toward nursing care, and recommendations for improving nursing practice.

Results: The study included 102 nurses working in primary healthcare centers. Of these, 84.3% were female and 15.7% were male. The majority (41.2%) had between 0–5 years of work experience. A significant portion (72.5%) had not attended any specialized training on breast cancer screening and examination. The three most commonly reported barriers to implementing breast cancer screening in the workplace were low patient awareness (52.9%), lack of resources (31.4%), and limited training (29.4%). A key challenge identified was limited access to specialists and necessary resources. Most nurses expressed the need for specialized training in breast examination and screening, greater collaboration with other healthcare professionals, and the provision of imaging equipment.

Conclusions and Recommendations: This study demonstrates that although nurses in primary healthcare centers play a vital role in the prevention and early detection of breast cancer, they face significant challenges such as limited resources, low patient awareness, and cultural or social stigma. Continuous training, health education initiatives, and ongoing professional support are essential to enhance nurses' competencies and improve the effectiveness of breast cancer prevention and early diagnosis strategies.

Keywords: Breast cancer, screening, prevention, primary healthcare, nursing.

PO6

PREVALENCE AND MANAGEMENT CHALLENGES OF POLYCYSTIC OVARY SYNDROME (PCOS) IN TWO MEDITERRANEAN REGIONS: A MULTIDISCIPLINARY PERSPECTIVE

Flutura Kondili¹, Klodilda Resuli², Ilde De Sanctis³, Michele Hajro⁴

¹Bios Laboratory, Vlora, Albania

²Regional Hospital, Vlora, Albania

³De Sanctis Radiological Center, Pescara, Italy

⁴Plurimed Outpatient Clinic, Nutritionist Office, Pescara, Italy

Introduction: Polycystic Ovary Syndrome (PCOS) is one of the most common endocrine-gynecological disorders affecting women of reproductive age. It is a complex condition with multifactorial pathogenesis and diverse clinical phenotypes, impacting physical, mental, reproductive, and social health. Due to its heterogeneity, PCOS is often underdiagnosed or diagnosed late, necessitating interdisciplinary collaboration among healthcare professionals, including gynecologists, endocrinologists, psychologists, nutritionists, and hepatologists.

Methodology: This is an observational, retrospective, and comparative study conducted in two Mediterranean regions: a 4-year study in the province of Pescara (Italy) and a 2-year study in the district of Vlora (Albania), both within private healthcare settings. The study included women aged 16–40 years who presented with menstrual irregularities, hirsutism, or infertility. Diagnosis was based on the Rotterdam criteria (ESHRE/ASRM).

Results: Most patients were aged between 20 and 30 years. The prevalence of PCOS showed an increasing trend in both regions, consistent with European data. Among the participants, 50% presented with prolonged amenorrhea, 30% with hirsutism, and 20% with infertility. According to phenotypic classification: 55% met the classic phenotype (polycystic ovaries + hyperandrogenism + oligo/amenorrhea), 8% had hyperandrogenism and oligo/amenorrhea without polycystic ovarian morphology, 25% had polycystic ovaries and hyperandrogenism without menstrual irregularities, 12% had polycystic ovaries with oligo/amenorrhea only. A small group remained unclassified due to incomplete biochemical/hormonal evaluations and technical challenges (e.g., high BMI, lack of transvaginal ultrasound).

Conclusions: PCOS remains a significant public health concern in both developing and developed countries. Despite increasing awareness, a considerable proportion of cases remain undiagnosed or poorly managed. This study emphasizes the importance of interdisciplinary collaboration and highlights environmental, lifestyle, and occupational factors in PCOS management. Early diagnosis and targeted awareness campaigns for at-risk and young female populations are essential for improving health outcomes.

Keywords: PCOS, clinical management, women of reproductive age, endocrinogynecological syndrome, quality of life, early diagnosis.

PO7

THE ROLE OF NURSES IN THE MANAGEMENT OF ARTERIAL HYPERTENSION IN HEALTH CENTERS: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES FOR IMPROVING DISEASE CONTROL

Juljana Xhindoli¹, Anita Thomaj², Zini Shakaj³, Stela Muca⁴, Mimoza Llavdaniti⁵

¹Faculty of Health, University of Vlora "Ismail Qemali" Albania

²Regional Hospital of Vlora, Albania

³Primary Health Care Directorate, Health Care Service Operator, Regional Directorate Vlora

⁴Faculty of Medical Technical Sciences, University of Tirana, Albania

⁵Department of Nursing, University of Gjirokastra, Albania

Introduction: Arterial hypertension (HTA) is a chronic disease that affects a large portion of the population and presents a major public health challenge. Effective management of HTA is crucial for preventing serious cardiovascular complications.

Objective: This study analyzes the prevalence of HTA and the level of blood pressure control across five health centers (HCs), with a focus on evaluating the role of nurses in the management process.

Methodology: The study included five HCs and analyzed data from chronic patients, focusing on the number of patients diagnosed with HTA and the percentage of those whose blood pressure was within normal limits, based on medical record data.

Results: HC No. 1: 4,602 chronic patients, 1,294 (28%) with HTA, of whom only 57% (750) had controlled blood pressure. HC No. 2: 4,179 chronic patients, 1,825 (59%) with HTA, with 77% (1,943) having controlled blood pressure. HC No. 3: 4,030 chronic patients, 1,294 (45%) with HTA, with 93% (1,700) having normal blood pressure. HC No. 4: 5,249 chronic patients, 2,445 (46%) with HTA, with only 15% (382) having controlled blood pressure. HC No. 5: 2,043 chronic patients, 1,201 (58%) with HTA, with only 16% (196) having normal blood pressure.

The results reveal significant variations in both the prevalence of HTA and the level of blood pressure control. The prevalence ranged from 28.12% in HC No. 1 to 59.88% in HC No. 2. In terms of control, HC No. 3 reported the highest rate at 93.15%, while HC No. 4 and HC No. 5 showed very low control rates—15.63% and 16.32%, respectively.

Conclusions: The study highlights that, despite the availability of clear guidelines for managing HTA, the level of blood pressure control remains low in several health centers. A significant proportion of patients fail to maintain controlled blood pressure levels. Nurses play a crucial role in improving HTA management through regular blood pressure monitoring, patient education on medication adherence and lifestyle changes, and the provision of continuous care.

Keywords: arterial hypertension, management, adherence, patient education, role of nurses.

PO8

THE ROLE AND IMPORTANCE OF HEALTHCARE PROFESSIONALS IN CARDIOPULMONARY RESUSCITATION (CPR)

Muhamet Kadrija^{1*}, Sabrije Kelmendi Bardhaj², Mirlinda Nuza-Llapi³, Shkurte Karakushi⁴, Vjollca Krasniqi⁵, Mirush Gjocaj⁶

^{*}University "Fehmi Agani" Gjakova

^{*}Department of Public Health and Infectious Diseases, Sapienza University, Rome, Italy

^{*}Main Center of Family Medicine in Gjakova

^{*}Regional Hospital "Isa Grezda" Gjakova

Introduction: According to the World Health Organization (WHO), the prevalence of cardiovascular diseases is steadily increasing worldwide. Cardiac arrest and myocardial infarction are critical medical emergencies that require immediate intervention. Cardiopulmonary Resuscitation (CPR) is a lifesaving technique aimed at restoring vital signs within the “golden five-minute window.” It consists of three fundamental components: airway clearance, artificial respiration, and cardiac massage. The most common causes of cardiac arrest include pulmonary insufficiency, massive hemorrhage, electric shock, dehydration, severe hypothermia, ventricular fibrillation, and acute myocardial infarction. The aim of this study is to assess healthcare professionals' knowledge and preparedness to perform CPR at the scene of an emergency, as well as to raise awareness of the importance of timely and effective interventions in life-threatening situations involving unconscious individuals.

Methodology: This paper is based on a comprehensive review of international scientific literature, emergency care protocols, recent research on CPR, and extensive hands-on experience in medical emergency settings within our country.

Results: According to the European Association for the Study of Obesity (EASO), approximately 2.8 million adults die annually due to cardiovascular diseases. Of these, 25% are related to obesity, 34% to diabetes, and 41% to other modifiable risk factors. These statistics highlight the urgent need for ongoing training and reform in emergency medical services.

Conclusions: Modern emergency care systems must undergo continuous reform, incorporating updated clinical protocols, innovative technologies, and enhanced professional training. Healthcare professionals play a vital role in saving lives through the timely and accurate application of Cardiopulmonary Resuscitation techniques.

Keywords: Cardiopulmonary Resuscitation, cardiac arrest, medical emergency, professional training, first response, life-saving intervention.

PO9

DEMOGRAPHIC AND CLINICAL PROFILE OF NEWLY DIAGNOSED TYPE 2 DIABETES PATIENTS IN THE CITY OF VLORA DURING 2023**Emirjona Kiçaj**^{1,2}, Liliana Rogozea², Emiljana Coraj³, Dritan Coraj³, FlovjanaDule¹¹Faculty of Health, University “Ismail Qemali” Vlore, Albania²Faculty of Medicine, Transylvania University, Brasov, Romania³Primary service, Vlorë, Albania

Introduction: Type 2 diabetes mellitus represents a growing challenge for the healthcare system, with a significant impact on public health, especially among older adults. Identifying patients' demographic and clinical characteristics at the time of diagnosis is essential for early and effective intervention. This study aims to describe the demographic and clinical profile of newly diagnosed type 2 diabetes patients in Vlora during 2023 and assess their initial glycemic and HbA1c control based on different factors.

Methodology: A descriptive retrospective study in Vlora in 2023 involved 332 newly diagnosed type 2 diabetes patients. Data collected included demographic and clinical indicators such as age, gender, marital status, education level, and place of residence, family history of diabetes, body mass index, blood pressure, blood glucose, and HbA1c values.

Results: The mean age of participants was 66.7 ± 9.1 years; 52.7% were female. The majority were married (88.3%), had a secondary education level (53%), and lived in urban areas (82.8%). Most were retired (65.1%), and 52.4% were overweight at diagnosis. A family history of diabetes was reported in 18.7% of cases. The mean HbA1c was $8.6 \pm 1.6\%$, and the mean blood glucose was 237 ± 71.5 mg/dL. The average systolic blood pressure was 132 ± 13.1 mmHg, and diastolic was 82.7 ± 8.1 mmHg. HbA1c was highest in the 40–49 age group (9.6%) and lowest in patients over 80 (8.0%). The mean HbA1c was 8.5% in females and 8.7% in males. Patients without a family history of diabetes had higher HbA1c levels (8.9%) compared to those with a positive family history (8.5%).

Conclusions: Newly diagnosed type 2 diabetes patients in the city of Vlora are characterized by advanced age, a high prevalence of overweight, and elevated initial levels of HbA1c and blood glucose. These findings highlight the need for earlier diagnosis, particularly in younger age groups, and for preventive interventions targeting risk factor control.

Keywords: type 2 diabetes, HbA1c, demographic profile, newly diagnosed patients, Vlora.

PO10

MEDICATION ADHERENCE IN YOUNG ADULT WITH MULTIMORBIDITY: A CASE STUDY

Stefano Likaj¹, Kevin Duka², Enkeleint Aggelos Mechili³

¹ Department of Biomedicine and Prevention, University of Rome Tor Vergata, Italy

² Department of Stomatology, University Reald

³ Clinic of Social and Family Medicine, School of Medicine, University of Crete, Heraklion, Greece

Introduction: Medication adherence plays a crucial role in the management of chronic conditions such as diabetes, hypertension, and dyslipidemia. Young adults with multimorbidity are often at risk for non-adherence due to various factors, including lifestyle, education, and psychological aspects. This case study evaluates medication adherence in a 25-year-old female patient with diabetes, hypertension, and dyslipidemia, highlighting the challenges faced in medication management.

Methodology: We choose a 25 years old female with a high school degree, worker in private sector and diagnosed with type 1 diabetes, hypertension and dyslipidemia. She was currently under regime with three shots of rapid insulin and one shot of basal insulin (Glargine) plus metformin 500 mg once daily for diabetes control, also she has a prescription with ramipril 5 mg twice daily for hypertension and rosuvastatin 10 mg for management of dyslipidemia once nightly. To evaluate the medication adherence in this adult with multimorbidity we used the Simplified Medication Adherence Questionnaire (SMAQ). This valid questionnaire assessed the frequency of missed doses, timely administration of medications, and the patient's behavior regarding medication discontinuation based on perceived health status.

Results: After administering the SMAQ (Self-Medication Adherence Questionnaire), the results revealed that the patient demonstrated poor medication adherence. The patient reported frequent instances of forgetting to take medications, inconsistencies in taking medications at the prescribed times, and occasionally discontinuing medications when feeling either well or unwell. Additionally, the patient missed three doses in the past week and failed to take any doses on one occasion since the last doctor visit. These responses resulted in a total score of 6, indicating significant non-adherence to the prescribed medication regimen.

Conclusion: This case study highlights the challenges faced by young adults with multimorbidity in adhering to their medication regimens. Other studies are need to be done for further evaluation on multimorbidity in young adults and medication adherence.

Keywords: Medication adherence, young adult, multimorbidity, SMAQ, case study.

PO11

EXPLORING THE ROLE OF PRECISION MEDICINE IN THE DIAGNOSIS AND TREATMENT OF PANCREATIC NEOPLASMS – A SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW

Luçiano Balilaj¹, Alkid Dapaj¹, Anteo Guri¹, Irini Rrapushi¹, Jerina Çelaj¹

¹ Faculty of Health, “Ismail Qemali” University of Vlora, Albania

Introduction: Pancreatic tumors remain among the most challenging and difficult malignancies to treat. Surgical resection continues to be the only curative option currently available. Precision medicine is an avant-garde and promising discipline that aims to revolutionize traditional medical practices still prevalent in many countries—where treatment is applied uniformly, often neglecting the individual genetic and molecular variations each patient possesses.

Objective: This paper aims to explain the concept of precision medicine, including its core components (genomics, epigenomics, proteomics, metabolomics, transcriptomics), its impact on surgical practice and targeted therapies, and to analyze the current challenges and future perspectives of its application in the treatment of pancreatic ductal adenocarcinoma (PDAC).

Materials and Methods: A systematic literature review was conducted using PubMed, MEDLINE, Scopus, and the Cochrane Library databases, covering the period from 2000 to 2024. Of the 484 articles identified, 272 met the inclusion criteria. Data were categorized based on study type, population characteristics, interventions, and outcomes, and were synthesized to extract key themes and findings.

Results: The integration of precision medicine with multi-omic disciplines has significantly improved surgical techniques, increasing R0 resection rates, reducing residual microscopic disease, and improving 5-year survival outcomes. PDAC frequently exhibits mutations in KRAS (>90%), TP53 (~70%), CDKN2A (~40%), and SMAD4 (~30%). The classical subtype—characterized by high GATA6 expression—demonstrates a better prognosis and a more favorable response to FOLFIRINOX, while the basal-like subtype is more aggressive and resistant to standard therapies. Treatment with FOLFIRINOX has resulted in a median overall survival (OS) of 11.1 months, compared to 6.8 months with gemcitabine alone. The combination of nab-paclitaxel + gemcitabine has shown a progression-free survival (PFS) of 5.5 months and an OS of 8.5 months, especially in patients unable to tolerate FOLFIRINOX. Patients with BRCA1/2 mutations benefit from PARP inhibitors such as olaparib, which have been shown to delay disease progression when used as maintenance therapy. In the epigenetic landscape, promoter methylation and disruptions in SWI/SNF complexes contribute to the progression of the basal-like phenotype and resistance to therapy. Emerging strategies targeting the tumor microenvironment—including CXCR4 and FAK inhibitors, and modulators of cancer-associated fibroblasts (CAFs)—have shown promise in reducing stromal content and increasing T-cell infiltration in preclinical models. These findings suggest potential synergy with immunotherapies, which currently show limited efficacy in most PDAC cases.

Conclusion: Precision medicine offers genuine potential to improve outcomes in PDAC. However, its widespread implementation remains limited due to high costs, restricted access, and insufficient infrastructure in many countries. Nonetheless, the promise of a more individualized, biology-driven approach is clear and holds great potential for transforming the treatment paradigm for pancreatic neoplasms.

Keywords: pancreatic cancer, pancreatic ductal adenocarcinoma, precision medicine, targeted therapy, oncologic surgery, KRAS mutations, FOLFIRINOX.

PO12

EXPLORING STUDENTS' PERCEPTIONS OF SOCIAL HUMANOID TRAINING WITH ROBOT-ASSISTED NURSING EDUCATION: A MIXED-METHODS, PILOT RANDOMIZED CONTROLLED TRIAL IN KOSOVO

Klara Cahani¹, Patrick Jahn, Naime Brajshori¹

¹Heimerer College – Kosovo

Introduction: As healthcare becomes increasingly technology-driven, nursing education must evolve to equip students with both digital competencies and socio-emotional and practical skills. Social humanoid robots, such as *Pepper*, offer promising potential to enhance nursing education by supporting interactive, student-centered learning environments. However, their integration remains limited, particularly in resource-constrained settings. This study explores the feasibility, acceptability, and preliminary impact of incorporating *Pepper* as a co-instructor in nursing education in Kosovo, in comparison to conventional teaching methods.

Methods: This pilot randomized controlled trial (RCT) employs a mixed-methods approach. The study began with a user-centered design (UCD) phase involving two focus groups—one with nursing students and one with educators—to develop a user-informed intervention session titled “*Exploring the Role of a Social Humanoid Robot.*” Insights from these discussions informed the content and structure of the robot-assisted lecture. In the experimental phase, nursing students with intermediate or higher English proficiency were randomly assigned to either the intervention group (*Pepper*-assisted lecture) or the control group (traditional lecture). Quantitative data are being collected pre- and post-intervention using validated instruments: the General Attitudes Toward Robots Scale (GAToRS), the Social Perception of Robots Scale (SPRS), and the Technology Use Inventory (TUI). Additionally, semi-structured interviews or focus groups are conducted with a subset of participants to gain deeper insight into their experiences and perceptions.

Results: The study is currently ongoing, with data collection and analysis planned in the coming months. While final results will not be available at the time of presentation, this session will share the study design, theoretical framework, user-centered development process, and initial participant impressions.

Conclusions: This research offers valuable insights into the integration of innovative technologies in nursing education within low-resource settings. The implementation of social humanoid robots like *Pepper* may contribute to the development of interactive teaching approaches and better prepare students for technology-oriented clinical practice.

Keywords: Social humanoid robot, nursing education, user-centered design, pilot randomized controlled trial, technology integration

PO13

CORRELATION BETWEEN TYPE OF SURGERY AND LENGTH OF HOSPITAL STAY AT THE UNIVERSITY HOSPITAL CENTER “MOTHER TERESA” IN TIRANA: A RETROSPECTIVE STUDY

Alkid Dapaj¹, Irini Rrapushi¹, Fatjona Kamberi¹, Luciano Balilaj², Anteo Guri¹

¹Scientific Research Centre for Public Health, University of Vlore”Ismail Qemali”, Albania

²Department of Healthcare, Faculty of Health, "Ismail Qemali" University, Vlora, Albania

Introduction: Surgery is a medical procedure involving the incision or destruction of tissue to diagnose, treat, or modify bodily structures. Approximately 51.4 million surgical procedures are performed annually in the United States, and around 310 million major operations are conducted globally. The average hospital stay for surgical patients is approximately five days. However, the duration of surgery and recovery varies depending on the technique, with laparoscopic procedures typically requiring a hospital stay of approximately 3 days, compared to 7 days for open (laparotomic) surgery. These figures highlight the significant impact of surgical care on healthcare systems and patient outcomes.

Objective: This study aims to assess the impact of different surgical techniques—particularly laparoscopic versus open surgery—on the length of hospital stay and associated healthcare costs. By comparing these approaches, the study seeks to determine how the choice of surgical method influences hospitalization time and resource utilization, providing insights into more effective and cost-efficient strategies in surgical care.

Methodology: A retrospective study was conducted on 102 patients who underwent surgery at the University Hospital Center “Mother Teresa” (QSUT) in Tirana. Data were collected from patients’ medical records, obtained through the Department of Statistics.

Results: Of the 102 patients included, 48.0% were male and 52.0% were female, with a mean age of 57.59 years. Laparoscopic surgery was associated with a significantly shorter average hospital stay (1.64 days) compared to open surgery (4.96 days). It also showed reduced time from admission to surgery and from surgery to discharge. Antibiotic use was lower in laparoscopic procedures, averaging 1.59 days, versus 4.04 days for open surgeries. An independent samples t-test revealed a statistically significant difference in hospital stay between the two surgical methods ($p = 0.0014$). Overall, laparoscopic surgery proved more favorable due to shorter recovery times and reduced antibiotic use.

Conclusions: Laparoscopic surgery significantly reduces hospital stay compared to open surgery, facilitating faster patient recovery. The identified correlations between the type of surgery, length of stay, and antibiotic usage offer valuable insights that can inform future policy decisions and improve patient outcomes.

Keywords: surgery, hospital stay, QSUT, retrospective study, laparoscopy, laparotomy.

PO14

FACTORS CONTRIBUTING TO MEDICATION ERRORS DURING ADMINISTRATION BY NURSING STAFF IN PATIENTS WITH NON-COMMUNICABLE DISEASES

Neada Çakërri¹, Denada Selfo¹, Majlinda Rakipaj¹, Deona Taraj¹

¹The Department of Nursing, Faculty of Health, University of Vlorë
“Ismail Qemali”, Albania

Introduction: Over the years, the nursing profession has established itself as an independent and original scientific discipline. As stated, “The nurse or midwife is responsible for nursing care within the healthcare professional team.” The professional responsibility of nurses in the administration of pharmacological therapy cannot be evaluated based on a single act; rather, it should be viewed within the broader context of their complex and multifaceted responsibilities. These actions collectively ensure the safe and effective management of medication therapy for patients. Medication errors during administration often occur as a result of nurses' actions but are also influenced by organizational and systemic factors.

Aim of the Study: To assess adherence to protocols that help prevent medication administration errors by nursing staff at the Regional Hospital of Vlorë, and to identify the key factors contributing to these errors.

Methodology: This is a descriptive cross-sectional study conducted at the Regional Hospital in Vlorë. A total of 70 nurses were randomly selected to participate. Data were collected using a self-administered questionnaire completed by the participants.

Results: The most commonly reported source of error was failure to review the therapy sheet in advance (60%), followed by illegible handwriting in the medical chart (57.1%). Another significant issue was medication being administered by a nurse who had not prepared it (54.3%), which matched the rate of errors caused by incorrect medical orders. Confusion during the receipt of verbal orders was reported by 44.3% of nurses. Additional reported causes of errors included: Non-compliance with protocol techniques (38.6%). Similarity in drug names (37.1%). Dosage miscalculations (37.1%). Distractions and insufficient nurse knowledge (34.3%). Verbal orders from doctors (28.6%). Similar physical appearance of medications (25.7%). Administering medication to the wrong patient (31.4%). Regarding the frequency of administering medication to the wrong patient, 41.4% of nurses stated they never made this error, 18.6% said it occurred rarely, and 8.6% admitted it happened frequently.

Conclusion: The most significant causes of medication administration errors were the lack of a thorough review of the therapy sheet and administration of medication prepared by another nurse. A notable barrier to reporting these errors was the fear of judgment from supervising doctors and colleagues. Addressing these organizational and cultural factors is essential for improving medication safety.

Keywords: Factors, medication errors, administration, nursing, non-communicable diseases, patient safety.

PO15

MYOCARDITIS FOLLOWING SARS-COV-2 INFECTION AND VACCINATION: RISK, MECHANISMS, AND CLINICAL MANAGEMENT

Deona Taraj¹, Denada Selfo¹, Majlinda Rakipaj¹, Neada Çakërri¹

¹The Department of Nursing, Faculty of Health, University of Vlorë “Ismail Qemali”, Albania

Introduction: Myocarditis, an inflammation of the heart muscle, has emerged as a significant health concern in the aftermath of the COVID-19 pandemic, particularly among younger populations. Evidence suggests that myocarditis may occur either as a direct consequence of SARS-CoV-2 infection or, in rare cases, as a side effect following mRNA vaccination—most notably among males under the age of 30. The underlying mechanisms may involve direct viral invasion of myocardial tissue, immune-mediated injury, or dysregulated inflammatory responses. While the majority of cases are mild and respond well to treatment, severe instances can lead to long-term cardiac dysfunction. This review aims to summarize the current understanding of myocarditis risk following both SARS-CoV-2 infection and vaccination, elucidate the associated pathophysiological mechanisms, and discuss clinical outcomes. Special attention is given to clinical presentations, which may include chest pain, arrhythmias, and symptoms of heart failure, often requiring hospitalization. The review also emphasizes the importance of early diagnosis and appropriate management, alongside the ongoing need for research into the long-term implications of COVID-19-related myocarditis.

Methodology: A structured literature search was conducted across three databases: PubMed, DOAJ, and Google Scholar, including all studies related to “myocarditis after COVID-19.” The initial search yielded 1,000 studies. 12 studies were excluded due to duplication. Of the remaining 988 studies, only 986 were screened (as two were not in English). 914 studies were excluded for not meeting the inclusion criteria. 72 studies were assessed for eligibility. Finally, 30 studies were included in this review, as 42 were either incomplete or inaccessible.

Conclusions: The findings highlight the delicate balance between the benefits of vaccination in preventing severe COVID-19 and the rare risk of myocarditis. They underscore the need for continuous monitoring, early diagnosis, and personalized patient care. Such efforts are essential to ensuring safety and guiding public health strategies in the ongoing and future management of the pandemic.

Keywords: Myocarditis, COVID-19, mRNA vaccine, cardiac inflammation, post-vaccination complications, vaccine safety.

PO16

PANDEMIC IMPACT ON FUTURE NURSES MENTAL HEALTH CHALLENGES

Rudina Çerçizaj^{1,2}, Fatjona Kamberi¹, Liliana Rogozea², Neritan Qirici³

¹Faculty of Health, University “Ismail Qemali” Vlore, Albania

²Faculty of Medicine, Transylvania University, Brasov, Romania

³Hospital service, Vlorë Albania

Introduction: The COVID-19 pandemic had a profound impact on nursing students, affecting much more than just their academics. In addition to the usual pressures of their course, they also had to navigate emotional struggles and cope with a lack of practical experience, which significantly affected their mental health and overall well-being. These struggles changed how they saw themselves as future healthcare professionals, highlighting the need for more support during such a challenging time of transition.

Objective: This study aims to understand how the pandemic has impacted mental health and shed light on the challenges faced by female students.

Methodology: This study involved 111 students, who completed three questionnaires: DASS-21 to assess depression, anxiety, and stress. The data collected was analyzed using descriptive and correlation statistical methods to better understand the links between these factors.

Results: The study included 111 students, with an average age of 24.9 years. The results showed that before the pandemic, the level of depression was 43.7%, anxiety 45.5%, and stress 41.4%. Analysis of the associations between depression, anxiety, and stress with the components of well-being showed strong negative associations, especially between anxiety and physical, intellectual, and environmental well-being. The main challenge that students faced during and after the pandemic was the increase in levels of depression, anxiety, and stress, highlighting the need for greater psychological support and strategies for coping with stress during emotionally and physically demanding periods.

Conclusions: The pandemic has had a profound impact on the mental health of students, significantly increasing levels of depression, anxiety, and stress. Although there has been a slight improvement after the pandemic, the need for psychological support and coping strategies remains essential to ensure their well-being in these challenging times.

Keywords: pandemic, mental health, well-being, students, challenges.

PO17

ANXIETY AS A CONSEQUENCE OF BULLYING ADOLESCENTS IN ALBANIA AND KOSOVO

Anita Sadikaj^{1,2}, Anora Kroj³, Nerenxa Alia³

¹UBT (University for Business and Technology) – Higher Education Institution

²Ss Cyril and Methodius University in Skopje; Institute of Psychology – Skopje

³Commissioner in the multidisciplinary commission of limited ability in Tirana, Albania

Introduction: This study aims to examine the prevalence of bullying among adolescents in Albania and Kosovo and investigate how experiences of bullying contribute to the development of anxiety.

Methods: A cross-sectional design was used, with surveys distributed to adolescents aged 12-18 in two high schools in Albania and two high schools in Kosovo. Bullying victimization was assessed using the Victim Questionnaire (Olweus, 1996), while anxiety symptoms were measured using the Beck Anxiety Inventory (Beck et al., 1988). Demographic factors were also recorded. A total of 1,300 high school students participated (56.6% female, Mean age = 15.6 years).

Results: The study revealed that 53% of adolescents in Albania and 47% in Kosovo reported being bullied, with the most common forms of bullying being: Physical bullying: 27%, Verbal bullying: 35%, Relational bullying: 31%. A significant positive correlation was found between bullying victimization and anxiety ($r = 0.61$, $p < 0.01$). Adolescents in rural areas experienced higher rates of both bullying and anxiety compared to their urban counterparts. Additionally, females reported higher anxiety levels than males.

Conclusion: This study provides strong evidence of the harmful impact of bullying on adolescent mental health, particularly in relation to increased anxiety. The findings underscore the urgent need for comprehensive anti-bullying programs in both Albania and Kosovo, aimed at addressing the emotional and social challenges faced by adolescents in these different cultural and geographical settings.

Keywords: bullying, anxiety, adolescents, Albania and Kosovo, psychological effects.

PO18

NURSING MANAGEMENT AND PSYCHOSOCIAL ASSESSMENT OF PATIENTS UNDERGOING HEMODIALYSIS – THE CASE OF “AMERICAN HOSPITAL” GJIROKASTËR

Mimoza Llavdaniti¹, Laura Mezini¹, Zamira Vllaho¹, Arjeta Xhemali¹, Pamela Barjami¹, Jetmira Shehu³, Elisa Gjoça⁴, Besjana Çano²

¹Department of Nursing, University of Gjirokastrë, Albania

²American Hospital, Gjirokastrë, Albania

³Regional Hospital, Fier, Albania

⁴Regional Hospital, Gjirokastrë, Albania

Introduction: The growing healthcare needs of patients undergoing hemodialysis demand not only a strong theoretical foundation in nursing care but also an integrated understanding of psychosocial factors. Hemodialysis is used to manage both chronic and acute renal failure that is resistant to conventional medical therapies. This procedure requires a variety of equipment and highly trained staff to monitor the process, ensure the integrity of the treatment, and maintain patient safety. The aim of this study is to enhance managerial competencies and promote individualized patient assessment—two essential components in improving patients' quality of life and optimizing treatment outcomes.

Methodology: This descriptive study was conducted at the Hemodialysis Department of the American Hospital in Gjirokastrë. A total of 60 patients participated, completing an anonymous questionnaire. Socio-demographic and clinical data were obtained from medical records and nursing protocols.

Results: The majority of patients were aged between 30 and 60 years, with 40 males and 20 females. Of the participants, 38 lived in urban areas, while 22 resided in rural areas. Nurses assessed vital signs before each hemodialysis session and continuously monitored the process in adherence to established protocols. The study found that psychosocial assessment and ongoing collaboration with patients positively influenced their emotional well-being.

Conclusions: Effective nursing management in hemodialysis requires a comprehensive approach, evaluating both clinical parameters and psychosocial support. Continuous monitoring and fostering a collaborative environment significantly contribute to improving the quality of life of patients. Ongoing education and clear communication are essential for optimizing treatment and ensuring the safety and well-being of patients.

Keywords: hemodialysis, nurse, patients, management, psychosocial assessment.

PO19

THE IMPACT OF STRESS AND LIFESTYLE ON NON-COMMUNICABLE DISEASES DURING PREGNANCY

Saemira Durmishi¹, Rezarta Lalo¹, Stefano Likaj¹, Mitilda Gugu², ¹Anisa Tana
¹Department of Healthcare, Faculty of Health, "Ismail Qemali" University, Vlorë, Albania

²Faculty of Medical Technical Sciences, "Aleksander Xhuvani" University, Elbasan, Albania

Introduction: Pregnancy is a sensitive period in a woman's life, influenced by a range of biological, social, and environmental factors. As urbanization increases and the pace of modern life accelerates, pregnant women face new challenges that directly impact their health and the health of the fetus. Furthermore, lifestyle changes and elevated stress levels have significantly contributed to the rising prevalence of non-communicable diseases (NCDs) during pregnancy. Chronic stress and unhealthy lifestyle choices are key factors that can lead to the development of conditions such as gestational diabetes, hypertension, obesity, and mental health issues.

Aim: This study aims to analyze the impact of stress and lifestyle factors on the incidence of non-communicable diseases during pregnancy.

Objective: To identify the primary factors influencing pregnancy, chronic stress, and lifestyle. To evaluate their impact on the development of non-communicable diseases during pregnancy, including gestational diabetes, hypertension, obesity, and mental health issues. To analyze the long-term consequences of these conditions for both the mother and the baby.

Methodology: This study was conducted in the city of Vlorë over a one-year period (January 2024 - January 2025). A descriptive-analytical approach was employed with a sample of 200 pregnant women. Data were collected using standardized questionnaires and analyzed through statistical methods to identify relationships between stress, lifestyle, and the development of non-communicable diseases.

Results: A total of 200 pregnant women participated in the study, with an average age of 28.3 years (ranging from 16 to 42 years). The key findings were as follows: 29% of women engage in physical activity. 56% consume processed foods. 25.6% smoke. 8.8% consume alcohol. Stress levels: High stress: 41%, Medium stress: 9%, Low stress: 24.7%. 63% of participants reported mood changes. 41% of women used stress management techniques (e.g., yoga, meditation, therapy). 81% received emotional support from family members. Non-communicable diseases reported: Hypertension: 16%, Gestational diabetes: 9.9%, Obesity: 32%, Anxiety and depression: 18%, Other health problems: 11%. The results suggest a strong correlation between high stress levels and the incidence of hypertension and gestational diabetes. Furthermore, factors like low physical activity and poor dietary habits were found to increase the risk of complications.

Conclusions and Recommendations: This study highlights the need for personalized interventions aimed at reducing stress and promoting a healthy lifestyle to lower the risk of non-communicable diseases during pregnancy. Women with high

stress levels are more likely to develop these health issues. It is recommended to encourage pregnant women to engage in light physical activities such as walking, yoga, or swimming, which can aid in weight management and reduce health risks. Continuous health monitoring through regular medical check-ups is essential for early detection of complications like hypertension and gestational diabetes, as well as for preventing long-term effects.

Keywords: stress, non-communicable diseases, emotional support, pregnancy, lifestyle, hypertension, gestational diabetes.

PO20

MASKED DEPRESSION AND ITS LINK TO NON-CANCER CHRONIC PAIN: THE ROLE OF PSYCHOLOGICAL ASSESSMENT IN PRIMARY HEALTH CARE

Denada Kreshpaj¹

¹Vlorë Local Police Directorate

Introduction: In many cases, the body "speaks" when the mind is unable to express emotional distress. Non-cancer chronic pain is one of the most frequent reasons for primary healthcare visits. Often, patients' physical symptoms cannot be fully explained by organic conditions and may reflect an underlying psychological disorder, such as masked depression. This literature review aims to explore the connection between masked depression and non-cancer chronic pain, highlighting the importance of early identification and appropriate interventions by primary care physicians.

Methodology: A narrative review of the scientific literature was conducted through searches in databases such as PubMed, Scopus, and Google Scholar, focusing on articles published in the last decade related to masked depression, somatization, and chronic pain management.

Results: Research indicates that masked depression often presents with physical symptoms such as fatigue, muscle pain, gastrointestinal discomfort, and difficulty concentrating. The lack of early recognition leads to unnecessary use of healthcare resources, while incorporating psychological assessment and multidisciplinary approaches significantly improves patient outcomes.

Conclusions: Primary care physicians play a crucial role in the early identification of masked depression. Continuous training of healthcare professionals and raising public awareness of mental health are essential. In Albania, additional challenges include the lack of integrated care structures and persistent stigma toward psychological disorders.

Keywords: masked depression, chronic pain, psychological assessment, somatization, primary healthcare

PO21

IMPACT OF COVID-19 QUARANTINE ON DIETARY HABITS IN ALBANIA: INSIGHTS FROM A WEB-BASED SURVEY

Fatjona Kamberi¹, Jerina Jaho¹, Glodiana Sinanaj¹, Brunilda Subashi¹, Irini Rapushi¹

¹Scientific Research Center for Public Health, Faculty of Health, University of Vlora "Ismail Qemali" Albania

Introduction: It is already known that a healthy diet and lifestyle may protect against adverse mental and physical health outcomes, in particular during stressful periods such as quarantine or pandemic. The aim of this study was to evaluate the dietary habits of the adult population in Albania during the quarantine of COVID-19.

Methodology: A cross-sectional study was performed via the Google Forms platform during April 2020. A standard questionnaire with questions related to eating behavior and self-adjustment of dietary habits during the period spent in quarantine to COVID-19 was used for the data collection. Only adults' aged ≥ 18 were eligible to participate, with the possibility to respond once.

Results: A total of 994 adults participated in the study, 83.7% female. About 64% of them were single, 87% had higher education, and 42% were employed. The majority responded that they liked food, felt satisfied when eating, and stress situations forced them to eat more. 43% of participants responded that they had eaten more due to social isolation and added weight. A statistical correlation was found between increased body mass index, alcohol consumption, and social isolation, $p \leq 0.05$. The majority of the participants reported increased intake of high-fat products, sweets, soft drinks, and cookies.

Conclusions: Findings revealed that social isolation and stressful situations such as pandemics impacted the daily eating habits of Albanian adults. This study provides valuable information, which is actually missing in Albania for evidence-based interventions and strategies to promote healthy dietary habits among people in emergency health situations.

Keywords: quarantine dietary habits, evidence-based interventions, Albania.

PO22

RISKY HEALTH BEHAVIORS RELATED TO NON-COMMUNICABLE CHRONIC DISEASES AMONG MENOPAUSAL WOMEN IN THE DISTRICT OF VLORA

Rezarta Lalo¹, Saemira Durmishi¹, Erlini Kokalla¹, Dhurata Shenaj¹, Xhulia Cenkollari¹

¹Faculty of Health, Department of Health Care, University of Vlora "Ismail Qemali", Albania

Introduction: Non-communicable diseases (NCDs) have become one of the leading causes of death among women globally. The loss of hormonal protection provided by estrogen after menopause increases women's vulnerability to chronic conditions. This life stage is often associated with multiple health challenges closely linked to sedentary lifestyles, unhealthy diets, and various individual and social factors. Therefore, it is essential to assess risk behaviors that affect long-term health in aging women.

Methodology: This cross-sectional study involved 350 women aged 45–65 who attended primary healthcare centers in the city of Vlora for both gynecological and non-gynecological reasons. The WHO STEPS questionnaire, version 1.4 (Steps I–II), was used to assess risk profiles for non-communicable diseases. Independent samples t-tests and ANOVA were used to determine associations between variables, and those showing significant correlations were further analyzed using multiple regression.

Results: Among postmenopausal women, 44.5% reported unhealthy diets compared to 57.6% of perimenopausal women, while 48% of postmenopausal women reported low levels of physical activity. Alcohol and tobacco consumption ranged from 14–39% and 8–21%, respectively, in both groups. Postmenopausal women had significantly higher blood pressure values ($145.6 \pm 18.8 / 90.8 \pm 9.8$; $p < 0.001$). Quality of life scores were lowest among women who were overweight (8.78 ± 5.94), obese (8.17 ± 5.12), physically inactive (7.46 ± 5.55), or followed unhealthy diets (7.87 ± 4.35).

Conclusions: Women in the aging phase exhibit risky lifestyle behaviors that increase their susceptibility to non-communicable diseases. Overweight, obesity, hypertension, and physical inactivity were the most prevalent factors among postmenopausal women. Improving lifestyle and behavioral patterns among vulnerable groups remains both a priority and a challenge for healthcare professionals aiming to enhance women's quality of life.

Keywords: Menopause, risk factors, chronic diseases, unhealthy lifestyle, physical inactivity, hypertension, quality of life.

PO23

MOST COMMON CHRONIC DISEASES AMONG OLDER ADULTS: RECOMMENDATIONS FROM A CROSS-SECTIONAL STUDY

Velide Pulomemoj¹, Fatjona Kamberi²

¹Department of Biomedicine and Prevention, University of Rome Tor Vergata, Italy

²Scientific Research Centre for Public Health, University of Vlore “Ismail Qemali”, Albania

Introduction: The growing population of older adults with multiple chronic conditions presents a significant challenge for primary healthcare systems. Multimorbidity affects the quality of life and increases healthcare demands, highlighting the need for a competent and specialized nursing workforce to deliver personalized care.

Objective: To explore the health profiles of older patients with multimorbidity's attending primary healthcare centers in Vlora, Albania, and to emphasize the importance of tailored healthcare and patient empowerment in this group.

Methods: A cross-sectional study was conducted in 2024 with 255 older patients (mean age: 65 years), predominantly women, attending periodic family doctor visits at primary healthcare centers in Vlora. Patients were randomly selected. Data were collected using a structured questionnaire administered by the researcher.

Results: The most prevalent chronic conditions among participants were type 2 diabetes, hypertension, arthritis, and chronic obstructive pulmonary disease (COPD). The findings underline the complexity of care needs in older patients with multimorbidity and the necessity for individualized care approaches.

Conclusion: This study emphasizes the urgent need to enhance the specialization and competencies of the nursing workforce in primary care. Providing personalized, tailored healthcare and fostering patient empowerment are critical steps toward improving health outcomes for older adults with multimorbidity's in Vlora, Albania.

Keywords: personalized care, prevalence, older adults, multimorbidity.

PO24

PHYSIOTHERAPEUTIC INTERVENTIONS IN ADHESIVE CAPSULITIS: A PATH TO FUNCTIONAL RECOVERY

Enkeleda Sinaj¹, Vjollca Ndreu¹

¹ Faculty of Medical Technical Sciences, University of Medicine Tirana, Albania

Introduction: Adhesive capsulitis is a musculoskeletal condition characterized by progressive pain, stiffness, and restricted range of motion in the shoulder joint. It commonly affects adults between the ages of 40 and 60, significantly impairing daily activities and quality of life. Physiotherapy is a key non-invasive intervention aimed at managing symptoms and improving shoulder function. This review explores the effectiveness of physiotherapeutic approaches, including joint mobilization, stretching exercises, electrotherapy, and patient education.

Methodology: This paper presents a narrative literature review focused on physiotherapeutic interventions used in the management of adhesive capsulitis. Scientific articles were retrieved from databases such as PubMed, Science Direct, and Google Scholar, using key terms such as adhesive capsulitis, frozen shoulder, physiotherapy, mobilization techniques, electrotherapy, and functional recovery. Only studies published in the last 15 years, written in English, and centered on physiotherapeutic approaches were included. The review incorporated clinical trials, systematic reviews, and practice guidelines that evaluated the effectiveness of various physiotherapeutic techniques, including joint mobilization, stretching exercises, electrotherapy, and patient education.

Results: Current evidence suggests that physiotherapy significantly reduces pain, enhances mobility, and accelerates functional recovery, particularly when initiated in the early stages of the condition.

Conclusions: While outcomes may vary depending on the phase of the disease and individual patient factors, physiotherapy remains a cornerstone of conservative management for frozen shoulder. Further research is recommended to optimize treatment protocols and identify the most effective modalities.

Keywords: adhesive capsulitis, physiotherapy, functional recovery.

PO25

NURSE–PATIENT PARTNERSHIP DURING PREGNANCY: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES

Vjollca Ndreu¹, Enkeleda Sinaj¹

¹Faculty of Technical Medical Sciences, University of Medicine, Tirana, Albania

Introduction: The partnership between nurses and pregnant women is essential for providing quality antenatal care and enhancing the overall pregnancy experience. This collaboration builds trust, empowers women, and supports informed decision-making regarding maternal and fetal health. However, this partnership faces various challenges, such as limited time, high staff workload, and cultural barriers. The aim of this study is to explore the importance of the nurse–patient partnership during pregnancy, identify the challenges encountered, and highlight opportunities to improve the quality of antenatal nursing care.

Methodology: This is a qualitative exploratory study. Data were collected through structured interviews with 15 pregnant women and 10 nurses working in the obstetric units of public hospitals and health centers. The data were analyzed using thematic analysis to identify key themes related to participants' experiences, perceptions, and expectations.

Results: The findings indicate that an effective nurse–patient partnership positively influences the pregnancy experience, increasing feelings of safety and encouraging women's active involvement in their own healthcare. Nevertheless, the study highlights significant challenges, including time constraints, lack of personalized health education, and inconsistent communication. Opportunities for improvement include ongoing nurse training in communication skills, the development of personalized care approaches, and the strengthening of nurses' educational roles.

Conclusions: The study concludes that continuous professional training is essential for nurses to enhance their communication skills and adopt personalized care strategies. Furthermore, there is a need to develop an institutional strategy that promotes a genuine and equitable partnership between nurses and patients throughout pregnancy.

Keywords: nurse, partnership, pregnant women, nursing care.

PO26

CHRONIC NON-COMMUNICABLE DISEASES, AN OVERVIEW OF THEM, CLASSIFICATION, RISK FACTORS AND MANAGEMENT STRATEGIES

Jerina Jaho¹, Dhurata Shena², Luciano Balilaj², Krenar Malaj¹

¹ Scientific Research Center for Public Health, Faculty of Health, “Ismail Qemali” University, Vlore, Albania

² Department of Health Care, Faculty of Health, “Ismail Qemali” University, Vlore, Albania

Introduction: Non-communicable diseases, also known as chronic diseases, are slow-growing and long-lasting. Recently, this group has included a wide range of health problems, such as hepatic, renal and gastroenterological diseases, endocrine, hematological and neurological disorders, chronic dermatological conditions, genetic disorders, trauma, mental disorders and various disabilities.

Methodology: This study was based on a literature review based on scientific articles published in PubMed, Scopus, and Google Scholar, related to the topic of interest.

Results: The articles included in the study aimed to assess the current situation in the world regarding chronic non-communicable diseases and the way they are managed. Also, the role that prevention and recognition of risk factors and health promotion have in the prevalence of these diseases.

Several factors can increase the risk of developing non-communicable diseases and can be classified in different ways. In one approach, risk factors are classified as modifiable or non-modifiable. Modifiable risk factors include high blood pressure, smoking, diabetes mellitus, physical inactivity, obesity, and high blood cholesterol, while non-modifiable risk factors include age, gender, genetic factors, race, and ethnicity.

Conclusions: Most global discussions are about self-management of risk factors (tobacco and alcohol consumption, physical activity, weight, nutrition and dental care) and focus on the role of individual responsibility. Health care professionals should educate patients about the role of prevention. Furthermore, management of chronic diseases is a priority for the public health sector in most countries.

Keywords: non-communicable diseases, risk factors, self-management, health promotion, chronic diseases.

PO27

MANAGEMENT OF ACUTE KIDNEY INJURY – THE SOONER, THE BETTER FOR THE PATIENT

Ani Bulla¹, Irini Rapushi², Alkid Dapaj², Anteo Guri², Luçiano Balilaj²

¹Regional Hospital of Vlora, Albania

²Faculty of Health, “Ismail Qemali” University of Vlora, Albania

Introduction: Acute kidney injury (AKI) is a sudden loss of kidney function occurring within hours or days, leading to reduced urine output and accumulation of nitrogenous waste in the blood. The most common causes include renal hypoperfusion, direct renal injury, or post-renal obstruction. To highlight the importance of early intervention in AKI through the clinical presentation of a patient with severe metabolic and hemodynamic disturbances.

Methodology: Case report of a 63-year-old female presenting in a stuporous state after several days of diarrhea and vomiting. Medical history included hypertension treated with ARBs and chronic NSAID use.

Results: Upon admission, the patient exhibited severe hypotension (60/30 mmHg), low oxygen saturation (80%), anuria, hyperkalemia ($K^+ = 7.5$ mmol/l), metabolic acidosis (pH = 6.92), and elevated serum urea (262.5 mg/dl) and creatinine (9.97 mg/dl). Treatment focused on rapid volume resuscitation with isotonic fluids, noradrenaline infusion, metabolic correction with calcium gluconate, insulin-glucose, and bicarbonate. Nephrotoxic agents were discontinued. Blood pressure normalized, urine output resumed after 8 hours, and consciousness returned within 12 hours.

Conclusions: AKI with hyperkalemia is a life-threatening emergency that requires prompt recognition and treatment. Timely management improves prognosis, prevents permanent kidney damage, and reduces mortality.

Keywords: acute kidney injury, hyperkalemia, metabolic acidosis, hypotension, emergency treatment, nephrotoxicity

PO28

CAREGIVER CONTRIBUTION TO PATIENT SELF-CARE AND ITS VARIABLES ASSOCIATED IN OLDER ADULTS AFFECTED BY MULTIPLE CHRONIC CONDITIONS LIVING IN A MIDDLE-INCOME COUNTRY

Sajmira Aderaj¹, Manuela Saurini¹, Rocco Mazzotta¹, Dasilva Taci¹, Alta Arapi¹, Alessandro Stievano^{3,4}, Ercole Vellone¹, Gennaro Rocco^{2,4}, Maddalena De Maria^{2,5}

¹Department of Biomedicine and Prevention, University of Rome Tor Vergata, Rome, Italy

²Faculty of Medicine, University Our Lady Of Good Counsel, Tirana, Albania

³ Department of Clinical and Experimental Medicine, University of Messina, Messina, Italy

⁴Center of excellence for nursing culture and research, Rome, Italy

⁵Department of Life Health Sciences and Health Professions, Link Campus University, Rome, Italy

Introduction: Multiple chronic conditions (MCCs) pose global health and social challenges, with caregiving often relying on family members, especially in low- and middle-income countries (LMICs).

However, limited evidence exists on the factors influencing caregiver contribution (CC) in patient self-care in these settings. Aim was to examine variables associated with caregiver contribution (CC) to patient self-care in older adults with MCCs living in a LMIC context.

Methodology: A total of 376 patient–caregiver dyads were recruited from outpatient and community settings across Albania, from August 2020 to April 2021 in a multicenter and cross-sectional study. Caregiver Contribution to Self-Care of Chronic Illness Inventory (CC-SCCII) was used to assess the CC to patient self-care. Three multivariable linear regression models were used to identify variables associated with the three dimensions of CC: maintenance, monitoring, and management.

Results: Caregivers (mean age: 48.1, SD = 15.14) were mostly female (67.9%), children (53.2%), or spouses (46.8%), with a high education level (68.9%) and employed (61.44%). Patients (mean age: 74.06, SD = 6.24) were mainly female (54.25%), retired (97.07%), married (67.81%), and had low education (65.42%). Hypertension (88.21%) and diabetes (75.13%) were the most common chronic conditions. Older caregivers (-0.170, $p = 0.001$) and those employed (-0.146, $p = 0.004$) contributed less to self-care maintenance, while higher education increased their contribution (0.134, $p = 0.009$). Cohabitation (-0.134, $p = 0.009$) and living far from the patient (-0.181, $p < 0.001$) negatively affected self-care monitoring. However, more caregiving hours (0.205, $p < 0.001$) and greater caregiving experience

(0.113, $p = 0.029$) improved it. Self-care management was also negatively influenced by cohabitation (-0.116 , $p = 0.024$), having a second caregiver (-0.147 , $p = 0.004$), and distance from the patient (-0.109 , $p = 0.034$). In contrast, more caregiving hours (0.125 , $p = 0.015$) and being a non-spousal caregiver were associated with higher self-care management ($p = 0.005$; $p = 0.036$). Patient demographics and chronic conditions showed no significant associations.

Conclusions: Caregiver contribution is influenced by age, education, employment, caregiving hours, and relationship to the patient. Tailored caregiver support programs are essential to enhance caregiver involvement and improve outcomes in Albania and other LMICs.

Keywords: caregiver contribution, associated variables self-care, multimorbidity, aging, informal caregiving, LMIC, Albania.

PO29

MEASUREMENT PROPERTIES OF THE MUTUALITY SCALE IN OLDER ADULTS WITH MULTIPLE CHRONIC CONDITIONS AND THEIR CAREGIVERS

Dasilva Taci¹, Rocco Mazzotta¹, Sajmira Aderaj¹, Alta Arapi⁶, Manuela Saurini¹, Alessandro Stievano^{3,4}, Gennaro Rocco^{2,4}, Maddalena De Maria^{2,5}

¹Department of Biomedicine and Prevention, University of Rome Tor Vergata, Rome, Italy

²Faculty of Medicine, University Our Lady Of Good Counsel, Tirana, Albania

³ Department of Clinical and Experimental Medicine, University of Messina, Messina, Italy

⁴Center of Excellence for Nursing Culture and Research, Rome, Italy

⁵Department of Life Science, Health, and Health Professions, Link Campus University, Rome, Italy

⁶Albanian Order of Nurses, Tirana, Albania

Introduction: Relationship quality (mutuality) between patients with multiple chronic conditions (MCCs) and their caregivers is a key factor in improving health outcomes for both. Although mutuality is commonly measured in patient-caregiver dyads using various instruments, to our knowledge, the 15-item *Mutuality Scale (MS)* has not previously been validated in this specific population. This study aimed to examine the psychometric properties—specifically, the validity and internal consistency reliability—of the Mutuality Scale among patients with MCCs and their caregivers.

Methods: A multicenter cross-sectional design was adopted. Factorial validity was assessed using confirmatory factor analysis (CFA). Internal consistency reliability was evaluated using a model-based index. Pearson's correlation coefficient was employed to examine convergent validity with theoretically and empirically related constructs.

Results: A total of 406 patient-caregiver dyads were recruited. Patients had a mean age of 74.9 years (54% female) and an average of 2.5 chronic conditions. Caregivers were, on average, 48 years old; 67.5% were female, and 38% were the patients' children. The CFA supported the theoretical four-factor structure of mutuality—love, shared pleasurable activities, shared values, and reciprocity—in both versions of the scale. Reliability estimates were satisfactory across the entire scale. Mutuality showed significant positive correlations with self-care behaviors and positive aspects of caregiving, supporting convergent validity.

Conclusions: The Mutuality Scale demonstrated strong structural and convergent validity, as well as internal consistency, in dyads of patients with multiple chronic conditions and their caregivers.

Keywords: Multiple Chronic Conditions, Mutuality Scale, dyad, relationship quality, psychometric properties, validity, reliability.

PO30

CARDIOVASCULAR DISEASES: A THREAT TO THE THIRD WORLD COUNTRIES — A LITERATURE REVIEW

Erlini Kokalla^{1,2*}, Cristina Giudici³, Brunilda Subashi^{4,5}, Rezarta Lalo², Stefano Likaj⁴, Majlinda Rakipaj⁶

¹ Department of Statistical Sciences, Sapienza University of Rome, Italy

²Department of Health Care, Faculty of Health, University of Vlore “Ismail Qemali”, Albania

³Department of Methods and Models for Economics, Territory and Finance, MEMOTEF, Sapienza University of Rome, Italy

⁴Department of Biomedicine and Prevention, University of Rome Tor Vergata, Italy

⁵The Scientific Research Centre for Public Health, Faculty of Health, University of Vlore “Ismail Qemali”, Albania

⁶Department of Nursing, Faculty of Health, University of Vlore “Ismail Qemali”, Albania

Introduction: Since the beginning of the epidemiological transition, chronic diseases have become one of the major challenges in public health. Among these, cardiovascular diseases (CVD) hold a special place due to their high prevalence and significant contribution to global mortality rates. Traditionally, CVDs have been considered characteristic of developed countries due to their association with lifestyle factors. However, in recent years, a significant increase in their prevalence has been documented in middle- and low-income countries, such as those in Sub-Saharan Africa. That’s why this study aims to highlight the prevalence of CVDs in Sub-Saharan African countries.

Methodology: Studies included in this review have been generated through electronic databases; PubMed, Google Scholar, Web of Science and Scopus, using the following key terms; ‘cardiovascular diseases’ and all the CVD subtypes, ‘young adult’, ‘adult’, ‘developing countries’, ‘Africa South of the Sahara’ and other synonyms. The results were imported into Rayyan software, where they underwent the screening process. Only English original research studies, published between 2014- 2024 were included in the review.

Results: The review included 19 suitable papers, mainly cross-sectional studies, conducted in Ethiopia, Botswana, Burkina Faso, Cameroon, Ghana, Kenya, Morocco, Mozambique, Rwanda, South Africa, Sudan, Uganda, and Zambia. The most prevalent CVDs in Sub-Saharan Africa include hypertension, heart failure, stroke, and acute coronary syndrome. Hypertension prevalence ranged from 13.1% to 38.9%, with higher rates in urban areas, males, and older adults. Heart failure was most notable in younger adults, with 63% of CVD cases under age 30. The prevalence of stroke and acute coronary syndrome increased with age, reaching 23.9% and 45.7% in those over 60. Rheumatic heart disease also remains a significant concern, particularly in young adults (16-20). Key risk factors included obesity, physical inactivity, alcohol, and family history of CVD. Awareness, diagnosis, and treatment remained low across populations.

Conclusions: CVDs are an increasing public health issue in Sub-Saharan Africa, with hypertension, heart failure, stroke, and acute coronary syndrome as the primary contributors. Urgent action, including improved screenings, lifestyle interventions, and targeted prevention strategies, is needed to address the rising health burden, particularly among young adults.

Keywords: chronic diseases, cardiovascular diseases, risk factors, Sub-Saharan Africa.

PO31

ENHANCED COGNITIVE FUNCTION AND HEALTH OUTCOMES IN ADULTS OVER 60 THROUGH DIGITAL COGNITIVE TRAINING WITH THE COGNIFIT APP

Carmona Torres JM¹, Mazoteras-Pardo V, Santacruz-Salas E, Cobo-Cuenca AI, Barroso-Corroto E, Rodríguez-Cañamero S, Laredo-Aguilera JA

¹Faculty of Physiotherapy and Nursing, University of Castilla-La Mancha: Ciudad Real, Spain

Introduction: Aging is often accompanied by a gradual decline in cognitive abilities, which can affect the quality of life and overall well-being of older adults. In this context, digital cognitive training has emerged as an innovative and effective approach to enhance cognitive functions and support both mental and physical health in the elderly. This study aims to evaluate the impact of regular use of the CogniFit app among adults over 60, with a focus on changes in cognitive performance, daily functioning, and mental health indicators.

Methodology: This is a pre-post intervention study involving adults aged 60 and above who participated in an 8-week digital cognitive training program using the CogniFit app. Participants completed regular sessions targeting attention, memory, and cognitive flexibility. Standardized assessments were used to measure cognitive performance, and self-reported questionnaires evaluated emotional well-being and daily functioning.

Results: Findings indicate significant improvements in cognitive abilities, particularly in short-term memory, attention, and executive function. Participants also reported decreased symptoms of anxiety, along with increased motivation and self-confidence, following the training period.

Conclusions: The CogniFit app shows promising potential as a digital tool to support cognitive health and improve quality of life in older adults. Incorporating such digital training programs into elderly care strategies could significantly enhance active aging and functional independence.

Keywords: Cognitive training, CogniFit, older adults, cognitive function, mental health, active aging.

PO32

NEW THERAPEUTIC APPROACHES AND CHALLENGES IN THE MANAGEMENT OF CHRONIC OBSTRUCTIVE PULMONARY DISEASE (COPD)

Vasilika Prifti¹, Sonila Nika¹, Evis Allushi¹

¹Department of Nursing, Faculty of Health, Ismail Qemali University

Introduction: Chronic Obstructive Pulmonary Disease (COPD) is a common, preventable, and treatable condition characterized by persistent respiratory symptoms and airflow limitation due to airway and/or alveolar abnormalities. Despite advances in treatment, COPD remains a major public health concern due to its high prevalence, burden on healthcare systems, and the complexity of long-term management.

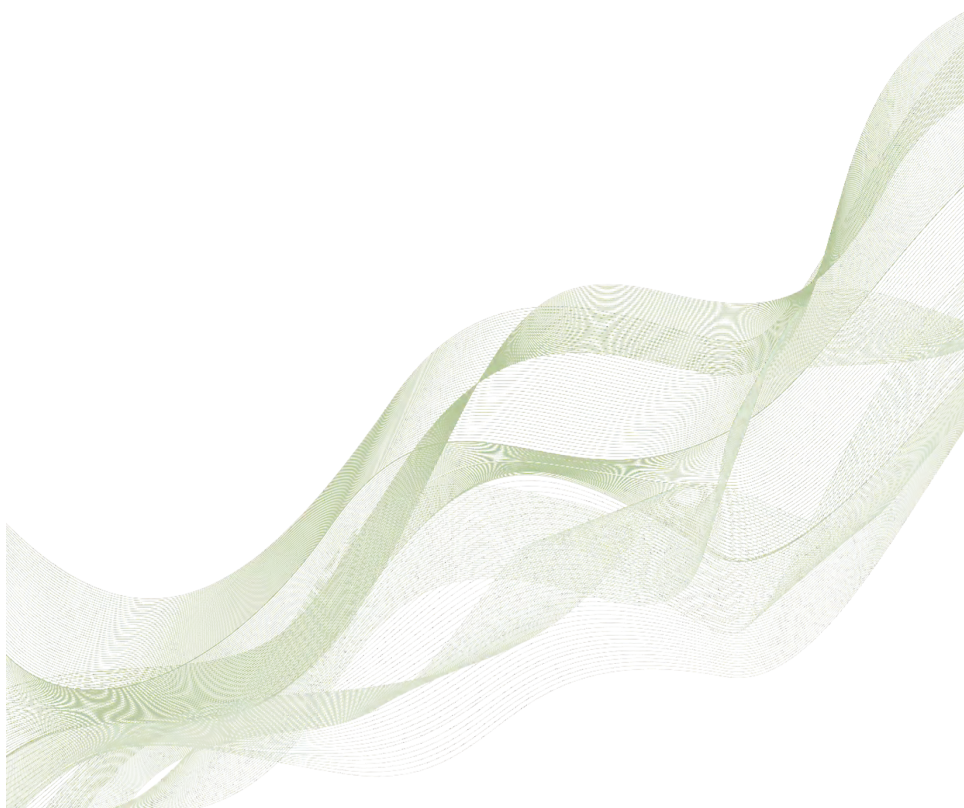
Methodology: This work presents a narrative literature review of recent developments in the management of COPD. Scientific articles and recent studies were reviewed through databases such as PubMed, Scopus, and Google Scholar, focusing on novel pharmacological therapies, educational interventions, and current challenges in clinical practice.

Results: Emerging therapies include advanced bronchodilators, anti-inflammatory molecules, cytokine therapies, and inhibitors of tumor necrosis factor alpha (TNF- α). Additional research is ongoing for antioxidants, leukotriene B4 receptor antagonists, nitric oxide synthase inhibitors, and treatments targeting mucous hypersecretion. Moreover, efforts are being made to develop inhibitors of matrix metalloproteinases to prevent pulmonary destruction and emphysema progression. Educational interventions such as smoking cessation programs, seasonal vaccination, and lifestyle modifications play a crucial role. However, challenges persist, including poor medication adherence, limited access to advanced therapies, financial constraints, and lack of community support.

Conclusions: Effective COPD management requires a comprehensive, multidisciplinary approach combining pharmacological treatments with educational and social support. While there is no absolute cure, ensuring access to innovative therapies and empowering patients through continuous education significantly improves outcomes. Healthcare professionals must stay engaged in patient support and up-to-date therapeutic practices.

Keywords: COPD, new approaches, innovative therapies, educational interventions, healthcare challenges.

E-POSTER Abstracts

eP1

HEALTHCARE SERVICE MANAGEMENT POLICIES AT THE PRIMARY LEVEL – CASE STUDY: MUNICIPALITY OF GJAKOVA

Mirëllinda Llapi¹, Muhamet Kadrija², Sabrije Kelmendi-Bardhaj³, Shkurte Karakushi⁴

¹ University “Fehmi Agani”, Gjakova

² Main Family Medicine Center, Gjakova

³ Regional Hospital “Isa Grezda”, Gjakova

Introduction: The management of primary healthcare services presents an ongoing challenge for local institutions due to increasing population demands and limited resources. This study aims to analyze the effectiveness of current local policies in managing healthcare services in the Municipality of Gjakova.

Methodology: A mixed-method approach was applied, utilizing: Primary data collected through questionnaires and interviews with 112 patients and healthcare professionals in Gjakova. Secondary data sourced from institutional reports and existing literature on local healthcare systems.

Results: The findings reveal a continuous rise in chronic illnesses and a low level of citizen satisfaction with the quality of services. Current policies are failing to effectively address existing challenges, including a shortage of medical specialists, outdated infrastructure, and lack of modern medical equipment.

Conclusions: The study highlights significant challenges in managing primary healthcare services in Gjakova, including limited resources, low service quality, and restricted citizen satisfaction. Existing policies are proving ineffective in addressing growing demands. A more strategic, inclusive, and coordinated approach is needed to enhance performance and restore trust in the primary healthcare system.

Keywords: management, healthcare services, public policy, impact.

eP2

CHRONIC OBSTRUCTIVE PULMONARY DISEASE (COPD)

Stiliana Brokaj¹, Elidon Brokaj¹, Vasilika Prifti², Rudina Çerçizaj², MSc Majlinda Rakipaj²

¹Department of Healthcare, Faculty of Health, University of Vlora “Ismail Qemali”

²Primary Healthcare Center, Vlora, Albania

Introduction: COPD is one of the most prevalent chronic respiratory diseases, significantly impacting patient quality of life and healthcare systems. It is closely linked to smoking, air pollution, and chemical exposure. Educational interventions are key in improving patient knowledge and self-management skills, aiding in symptom control and exacerbation reduction.

Methodology: A cross-sectional study was conducted in the city of Vlora through questionnaires distributed to diagnosed COPD patients. The aim was to evaluate the impact of nurse-led educational programs on patients' knowledge and ability to self-manage symptoms. Data were processed using descriptive statistics.

Results: Findings showed no significant gender differences in COPD prevalence, but a notable correlation between disease severity and living environment (urban vs rural). Patients with higher education demonstrated more effective symptom self-management. Approximately 20% of patients who reduced exposure to aggravating factors (e.g., smoking, dust, pollutants) reported significant improvements in quality of life. Nurse-led educational programs proved effective in increasing awareness and controlling symptoms.

Conclusions: Structured educational programs and personalized interventions, enhanced through digital platforms (e.g., WhatsApp, online tools), are essential for effective COPD management. The study underscores the importance of ongoing educational support and greater patient involvement in self-care processes.

Keywords: COPD, quality of life, educational program, smoking, self-management.

eP3

GLYCOGEN STORAGE DISEASES – ANALYSIS OF CLINICAL AND LABORATORY FINDINGS IN ALBANIA OVER A 20-YEAR PERIOD

Adenisa Grembi¹, Besiona Azizaj, Erlande Daci

¹Regional Hospital of Vlore, Albania

Introduction: Glycogen storage diseases (GSD) are inherited metabolic disorders caused by the inability to convert glycogen into glucose, leading to its accumulation in the liver and muscles. Most are autosomal recessive. This study aims to evaluate the clinical, laboratory, imaging, and genetic features of patients diagnosed with GSD in Albania.

Methodology: This is a retrospective study of 14 patients diagnosed with GSD and followed at the Pediatric Gastrohepatology Service at “Mother Teresa” University Hospital during 2003–2023. Data on clinical presentation, laboratory parameters, imaging, genetic testing, treatment, and follow-up were analyzed.

Results: Most common type: GSD type IX (35%), particularly X-linked subtype IX A1/A2 (21.4%). Mean age at diagnosis: 28.5 months. Frequent symptoms: abdominal distension (85%), hepatomegaly (93%), splenomegaly and growth delay (64.3%). Other complications: hypoglycemia (35.7%), hyperlipidemia (64.3%), convulsive episodes (21%), respiratory issues (29%), cardiomyopathy (14%). A significant correlation was found between abdominal distension and hepatosplenomegaly. Management: 93% were treated with cornstarch-based diet and multivitamins; pharmacologic treatment was used in specific complications.

Conclusions: GSD should be suspected in children presenting with abdominal distension, hepatomegaly, and growth delay. Laboratory findings and genetic testing are crucial for accurate diagnosis. Management with a strict cornstarch-based diet and avoidance of simple sugars helps control disease progression. Cardiac involvement correlates with more severe outcomes and higher mortality risk.

Keywords: diet, abdominal distension, glycogen storage disease, hepatomegaly, hypoglycemia.

eP4

MANAGEMENT OF HYPERTENSION IN A 65 YEAR OLD PATIENT WITH COMORBIDITIES: AN INTERDISCIPLINARY MEDICAL APPROACH

Majlinda Rakipaj¹, Erda Hodaj², Neada Çakërri¹, Paulina Çepele²

¹Department of Nursing, Faculty of Health, University of Vlore “Ismail Qemali” , Albania

²Department of Health Care, Faculty of Health, University of Vlore “Ismail Qemali”, Albania

Introduction: Arterial Hypertension is one of the most common and dangerous chronic diseases globally, with a significant impact on cardiovascular mortality and morbidity. According to the World Health Organization, more than 1.28 billion people worldwide suffer from hypertension, the majority of whom are unaware of their condition. Uncontrolled hypertension leads to severe damage to the vascular system and vital organs such as the heart, brain, and kidneys. Treatment requires an integrated approach through medication, lifestyle modifications, and regular clinical follow-up.

The aim of the study: To evaluate and analyze the impact of an interdisciplinary approach for patients with hypertension and comorbidities, as well as the effectiveness of its management in improving health outcomes and quality of life.

Methodology: This is a descriptive study based on a clinical case. Data were collected from the medical record, clinical interviews, and assessments by relevant specialists. All ethical standards were respected, ensuring the confidentiality of the patient.

Results: Following a coordinated interdisciplinary treatment involving the family physician, cardiologist, endocrinologist, pharmacist, and dietitian, the patient showed significant improvement in blood pressure values and metabolic parameters.

Conclusions: The interdisciplinary approach proved effective in the long-term management of hypertension and comorbidities, improving the patient’s quality of life and reducing the risk of cardiovascular complications.

Recommendations: Hypertension in elderly patients with comorbidities requires a personalized and interdisciplinary treatment approach. The involvement of relevant specialists contributes to improved disease control and a reduction in complications. Patient education and regular follow-up are key elements for increasing adherence and achieving long-term outcomes.

Keywords: Arterial hypertension, comorbidities, geriatric patient, interdisciplinary approach, integrated care.

eP5

MONKEYPOX, RISK PERCEPTION, RISK BEHAVIORS, ACCESS TO SERVICES, AND STIGMA FROM THE STUDENTS' PERSPECTIVE

Blenora Kapaj^{1,2}

¹"Reald" University College, ²Health Center No. 1, Albania

Introduction: Monkeypox is a virus that originates from wild animals, such as rodents and primates, and is sometimes transmitted to humans. It belongs to the same family of viruses as smallpox. The disease was first identified by scientists in 1958, when there were two waves of a smallpox-like disease among monkeys used for research - hence the name monkeypox. The first human infection occurred in 1970 - a boy in a remote area of the Congo.

Purpose: The purpose of the qualitative study is to assess the level of awareness of illness and the risk of it during the study period, as well as to identify possible factors and obstacles that affect self-management and self-care for protection from the disease. To evaluate the level of knowledge of students about monkey pox, in order to improve and increase the quality of self-care.

Methodology: The study will be cross-sectional. Data will be collected through a standardized, anonymous questionnaire administered by the researcher to assess knowledge of monkeypox, risk perception, risk behaviors, access to services and stigma from the students' perspective.

Results: 36.4% of the selected students stated that they were vaccinated against the seasonal flu. 43.2% said no. 11.2% have expressed that they have never been vaccinated against the seasonal flu, 34% of students have a neutral attitude regarding the fact that they can die if they get sick with monkeypox, this may come from the little information they have.

Conclusions: Most of the students selected that monkey pox is a virus that can cause disease. Students have requested a variety of information about monkey pox, how it is transmitted, the measures we should take, etc. Men have asked for more information on how to protect themselves, while women have asked about the symptoms of monkeypox disease. According to the selected students, there are many ways in which this disease spreads. 50.5% believe it can be spread through direct skin contact. Others by touching contaminated objects or by sexual contact. Although they claim various symptoms such as redness of the sexual organs, fever, chills, fatigue, headache, most of them state that they do not know the symptoms. Students have the opinion that the best way to prevent monkeypox is vaccination. Students should be informed from different and reliable sources about monkeypox disease. Promotional campaigns should be developed to make students aware.

Keywords: monkeypox, stigma, student

eP6

A GIANT OVARIAN MUCINOUS TUMOR IN A PATIENT WITH PERSISTENT ABDOMINAL PAIN AND ELEVATED CA 19-9 LEVELS

Francesk Mulita¹, Elias Liolis, Levan Tchabashvili, Konstantinos Tasios, Andreas Antzoulas, Ioannis Kehagias, Vasileios Leivaditis

¹General University Hospital of Patras, Greece

Introduction: Ovarian cancer is the seventh most commonly diagnosed malignancy in women worldwide. Among its histological subtypes, mucinous ovarian tumors are less frequent but can reach massive sizes. Tumor markers such as CA 19-9 are widely used in clinical practice to support diagnosis, monitor treatment response, and detect recurrence. While commonly associated with gastrointestinal malignancies, elevated CA 19-9 levels can also be observed in gynecologic tumors. To present a rare case of a giant ovarian mucinous borderline tumor associated with abnormally high levels of CA 19-9, emphasizing the need for differential diagnosis when interpreting tumor marker elevations.

Methods: A retrospective analysis of the clinical, laboratory, imaging, and histopathological data of a 58-year-old woman treated at the General University Hospital of Patras. Postoperative follow-up was also documented to evaluate changes in tumor marker levels.

Results: The patient presented with persistent abdominal distension and pain. Laboratory results showed a significantly elevated CA 19-9 level (>1000 U/mL). Imaging revealed a large ovarian mass. Surgical resection was performed, and histopathological analysis confirmed a borderline mucinous ovarian tumor. Postoperatively, CA 19-9 levels decreased substantially, correlating with clinical improvement.

Conclusions: Although CA 19-9 is typically associated with malignancies of the gastrointestinal tract, it may also be elevated in mucinous ovarian tumors. Clinicians should interpret tumor marker elevations within the full clinical and diagnostic context. Surgical intervention remains the cornerstone of treatment, and postoperative monitoring of CA 19-9 may aid in patient follow-up.

Keywords: mucinous ovarian tumor, CA 19-9, abdominal pain, tumor markers, differential diagnosis.

eP7

EXPLORING MEDICATION ADHERENCE AND QUALITY OF LIFE IN ELDERLY WITH MULTIMORBIDITY: EVIDENCE FROM A HEALTHCARE CENTER

Llambi Subashi¹, Stefano Likaj^{2*}, Luka Binozi³, Brunilda Subashi^{4,5}

¹ Vlora Regional Hospital, Vlora, Albania

² Healthcare Center No. 3, Vlora, Albania

³ Our Lady of Good Counsel University, Tirana, Albania

⁴ University of Rome Tor Vergata, Italy

⁵ University of Vlora 'Ismael Qemali', Albania

Introduction: Multimorbidity is highly prevalent amongst older people. Compared with those with a single disease, older people with multimorbidity are more susceptible to medication nonadherence, which affects the quality of life of patients and causes adverse health outcomes and increased health care costs.

Purpose: Exploring medication adherence and quality of life among the elderly with multimorbidity in the city of Vlora.

Methodology: This is a cross-sectional observational study, conducted at Health Center No. 1 of the city of Vlora during the period December 2024-March 2025, through the use of the Simplified Medication Adherence Questionnaire (SMAQ) and Older People's Quality of Life-35 (OPQOL-35) Questionnaire.

Results: The study involved 132 adult and elderly subjects. The female gender predominated with 53%, with higher (46%) and secondary (41%) education. The majority of the sample consisted of elderly people with 61%, who live with their families in 86% and take care of themselves in 55%. 55% of the sample have a chronic disease, while 45% have multimorbidity. The three most common diseases resulted to be hypertension, diabetes and chronic constipation.

The majority of the elderly report that they never forget to take their medications (75%), take them at the right time (72%), do not stop taking medications when they feel unwell (72%) and never forget medications during the weekend (76.5%). In the last week they have not missed any dose without taking it (77%), while in the last 3 months they have taken all doses (69%) and have not missed any dose (70%). Good (46%) and average (35%) quality of life predominate.

Conclusions: The results highlight the importance of good management of chronic diseases and multimorbidity in improving the quality of life of older adults.

Keywords: medication adherence, quality of life, elderly, multimorbidity, Vlora.

eP8

STUDENT MENTAL HEALTH IN THE UNIVERSITY ENVIRONMENT: THE MEDIA LAB AS A SPACE FOR REFLECTION AND AWARENESS

Marjeta Mërkuri¹

¹ University of Vlora 'Ismail Qemali', Albania

Introduction: Academic stress is one of the greatest challenges faced by university youth today, directly affecting students' mental well-being. Factors such as high expectations, academic workload, and lack of emotional support lead to symptoms like anxiety, insomnia, feelings of isolation, and decreased motivation. However, the stigmatization of mental health struggles remains a barrier to openly addressing them.

Methodology: This study explores the role of the Media Laboratory at "Ismail Qemali" University as an experimental, interdisciplinary, and informal space aimed at empowering students through creativity and communication. The use of media such as podcasts, interviews, and audio essays creates a platform for expression, reflection, and emotional awareness. The study is based on qualitative analysis of the created content and participants' feedback.

Results: Initial data show a positive impact on: Students' self-confidence and sense of inclusion; Reduction in feelings of isolation and improvement in emotional well-being; Development of communication skills and teamwork.

Conclusions: The Media Laboratory presents an innovative model for integrating education, well-being, and creativity, promoting a culture of dialogue, empathy, and collaboration on campus. It demonstrates that healing can begin where voices are heard and where stress is addressed through collective voice and creativity.

Keywords: Academic stress, mental well-being, media laboratory, students, emotional education, interdisciplinary approach.

eP9

PATIENT OUTCOMES FOLLOWING SURGICAL MANAGEMENT OF THYROID NODULES CLASSIFIED AS BETHESDA CATEGORY II AND III (AUS/FLUS)

Francesk Mulita¹, Elias Liolis, Levan Tchabashvili, Konstantinos Tasios, Andreas Antzoulas, Vasileios Leivaditis

¹General University Hospital of Patras, Greece

Introduction: The Bethesda classification system for reporting thyroid cytopathology is the standard for interpreting fine needle aspirate (FNA). Because of its heterogeneity and inconsistent reporting, atypia of undetermined significance or follicular lesion of undetermined significance (AUS/FLUS), known as Bethesda category III, is the most controversial category. Thyroid nodules that fall within Bethesda categories III-IV have an overall risk of malignancy of between 15 and 40%. The aim of this study was to determine the malignancy rate in Bethesda III nodules.

Methodology: A retrospective study was performed for 1166 patients who underwent thyroid surgery for multinodular goitre (MNG) or solitary nodular goitre (SNG) in our institution between June 2010 and May 2020. Data retrieved included demographic characteristics of the patients, FNB cytology, thyroid function test results, type of thyroidectomy, and final histology results.

Results: During the study period, 29.5% (344/1166) of patients with an FNA categorized as AUS/FLUS underwent thyroid surgery. Of these 344 patients, 190 were diagnosed with MNG and 154 with SNG. Incidental malignancy was found in 35 of 190 cases of MNG (18.42%) and 31 of 154 cases of SNG (20.13%). The most common malignant tumor types in either category was the follicular variant of papillary thyroid carcinoma.

Conclusions: The current study demonstrates that patients with a FNA categorized as AUS/FLUS may have a higher risk of malignancy than traditionally believed. Reconsideration may be necessary to guidelines that recommend observation or repeat FNA in this category of patients.

Keywords: Bethesda, classification system, thyroid nodules, guidelines.

eP10

ASSESSMENT OF NURSES' KNOWLEDGE AND PRACTICES IN DIABETIC FOOT MANAGEMENT AT THE VLORA REGIONAL HOSPITAL, ALBANIA

Fatmira Karabollaj¹, Rezarta Lalo²

¹Ali Mihali Psychiatric Hospital, Vlora, Albania

²Faculty of Health, "Ismail Qemali" University of Vlora, Albania

Introduction: Non-communicable diseases (NCDs) have become a global health priority, presenting significant challenges for healthcare systems, particularly in low- and middle-income countries. Diabetes mellitus, a leading NCD, is associated with severe complications, including diabetic foot, which contributes to high rates of lower limb amputations and diminished quality of life. Nurses play a pivotal role in the prevention, early detection, and management of diabetic foot complications. This study aimed to assess nurses' knowledge and practices regarding diabetic foot management at the Vlora Regional Hospital.

Methodology: A descriptive cross-sectional study was conducted from January to March 2025, involving 100 nurses randomly selected from at the Vlora Regional Hospital. Data were collected using a structured, self-administered questionnaire based on the *Diabetic Foot Care Knowledge Questionnaire (DFCKQ)*. The data were analyzed using IBM SPSS Statistics version 26.

Results: The results indicated that only 11% of nurses rated their knowledge as very good, while 30% acknowledged having limited knowledge about diabetic foot management. Notably, 59% of nurses reported not providing patient education on diabetic foot care, and only 15% had received any formal training on the subject. However, 78% expressed a strong interest in attending further professional development activities related to diabetic foot prevention and care.

Conclusions: The findings reveal critical gaps in nurses' knowledge and clinical practice regarding diabetic foot management. There is an urgent need for targeted training programs and continuous professional development to equip nurses with the necessary competencies. Introducing evidence-based protocols and ongoing institutional support is essential to improve patient outcomes and prevent complications. Further nationwide studies are recommended to inform policy and educational strategies in Albania.

Keywords: non-communicable diseases, diabetic foot, nursing knowledge, diabetes management, Albania, Regional Hospital of Vlora.

eP11

HYPERTENSIVE DISORDERS DURING PREGNANCY**Lindita Terolli¹**, Eda Stasa¹¹Department of Nursing, Faculty of Natural Sciences and Humanities, University of Korça "Fan.S.Noli", Albania

Introduction: Pre-eclampsia is a multi-system hypertensive disorder of pregnancy that manifests with hypertension and proteinuria, with or without associated symptoms, with at least one new organ manifestation that cannot be attributed to any other cause. Pre-eclampsia can progress to eclampsia or HELLP syndrome. There may be complications in the kidneys and liver, respiratory failure, pulmonary edema, thrombocytopenia, hemolysis, visual impairment up to blindness, hyperreflexia, eclampsia, placental abruption, fetal growth retardation and neonatal mortality. The objective was identification of risk factors related to hypertensive disorders and assessment of major complications for the mother and fetus.

Methodology: The study is a retrospective analytical study conducted for the period 2020-2024 for 116 cases, pregnant mothers diagnosed and treated with HTA, and preeclampsia. 71 cases with pre-eclampsia, eclampsia, hospitalized in the maternity hospital of Korça. Medical records were reviewed by analyzing the variables: gestational age, woman's age, parity, mode of delivery, maternal complications (eclampsia, placental abruption, as well as perinatal complications (prematurity, need for respiratory assistance).

Results: Risk factors for severe preeclampsia were pre-existing diseases such as pre-existing HTA, pre-eclampsia in previous pregnancy, diabetes mellitus, chronic renal disease, maternal age. There were 116 cases with HTA and hypertensive disorders, of which 71 cases were with pre-eclampsia (PE) with 12 (16.9%) cases of severe form and 59 (83.1%) cases of mild form. 8.4% had pre-existing HTA. 3.3% of cases with severe PE had diabetes. Cases of severe prematurity (<30 weeks) account for 25% of PE for the severe form and 75% of PE for the mild form. Of the cases studied, the age of the mothers ranged from 18-45 years, primiparous were 54.9%, secundariparous 30.9%, pluriparous 14.2%. Maternal complications of severe PE were: eclampsia (6.7%), HELLP syndrome (1.6%), pulmonary edema (1.3%), cerebral vascular accident (1.6%), renal insufficiency (1.6%), and placental abruption (5.08%). The mode of delivery by cesarean section was higher in the group with severe PE (81.3% in the control group 37.2%). The weight of the newborns was predominantly >2500 g, in cases with severe PE 5% weighed 1000 g and 10.1% weighed 1600-2000 g. 3.3% of the newborns were given respiratory assistance.

Conclusions: Complications can be prevented with regular monitoring of pregnancy, timely treatment and increased health education.

Keywords: pre-eclampsia, eclampsia, maternal complications, perinatal complications.

eP12

THE ROLE OF PERIODIC DENTAL CHECK-UPS IN SCHOOL-AGED CHILDREN

Ermelinda Koçiraj Begaj¹, Arbër Çelaj¹

¹Local Dentistry Health Care Unit, Vlorë, Albania

Introduction: Despite significant progress in general and oral health, oral pathologies continue to be very prevalent in pediatric age groups. The World Health Organization emphasizes that knowledge of risk factors can reduce the prevalence of these pathologies, with the aim of developing preventive strategies and promoting oral health. The role of the pediatric dentist in preventing the early development of such lesions is key to improving the oral health of children. Prevention and early intervention are essential, especially in pediatric patients. Parents serve as role models for their children, teaching them a correct lifestyle that promotes well-being and good health. Children, in fact, do not have autonomous awareness of their health and this concept should be conveyed by parents and the school environment.

Aim of the study: This literature review aims to increase awareness of the role of education in oral hygiene and the prevention of dental problems in childhood.

Methodology: Based on the literature review, 12 articles were identified and categorized according to the main findings and study methodology.

Results: The concept of oral disease prevention by dentists and dental hygienists includes direct monitoring by professionals and, most importantly, the management of oral hygiene habits by parents. This is directly related to the early detection of dental problems and the prevention of their progression.

Conclusions: Parental guidance represents a comprehensive preventive methodology as they serve as behavioral models for their children. Dentists and dental hygienists play a crucial role in ensuring access to appropriate information and correct behavioral habits in oral hygiene, to improve oral health care programs and educational campaigns. Periodic check-ups are the key to success in maintaining optimal oral health in childhood.

Keywords: oral health, school age, prevention, periodic check-ups, education.

eP13

HEART FAILURE: TREATMENT CHALLENGES AND PREVENTION OPPORTUNITIES

Blerta Gjoka¹, Jonida Yzeiraj (Murataj)², Marseda Goga²

¹Chief of Health Monitoring Sector Prefecture of Fier, Albania

² Supervisor in south area on "ORANGE" pharmacy Albania

Introduction: Heart failure is a chronic condition in which the heart is unable to pump enough blood to meet the body's metabolic needs. As a frequent complication of cardiovascular diseases, it leads to insufficient oxygen and nutrient supply to the peripheral tissues and organs, increasing the risk of circulatory decompensation and multi-organ failure. The progressive weakening of the myocardium leads to typical symptoms such as fatigue, shortness of breath, and peripheral edema. This study aims to provide a general overview of heart failure, treatment methods, and highlight the most effective prevention strategies currently implemented worldwide.

Methodology: The study is descriptive in nature and based on an extensive review of scientific literature. International, national, and regional sources have been analyzed, including research reports and clinical guidelines.

Results: Preventing heart failure requires direct intervention in lifestyle changes. The most recommended practices include: A balanced diet low in salt and saturated fats; Moderate and regular physical activity, tailored according to medical recommendations; Strict adherence to medical protocols for treatment and follow-up.

Conclusions: Effective management of heart failure requires a comprehensive approach combining medical care with sustainable lifestyle changes. Patient education and multidisciplinary support are essential for improving quality of life and reducing long-term complications.

Keywords: heart failure, prevention, treatment, chronic disease, lifestyle.

eP14

EPIDEMIOLOGICAL SITUATION OF COLORECTAL CANCER IN ALBANIA

Xhoana Delibashi¹

¹Regional Hospital of Vlorë Albania

Introduction: Colorectal cancer is one of the most common cancers and accounts for approximately 10% of cancer-related mortality in Western countries. Colorectal carcinoma is the third most common cancer in the United States, affecting both men and women, and remains the second leading cause of cancer-related deaths. The risk of developing colorectal cancer increases with age, and additional risk factors include a family history of colorectal cancer, hereditary conditions such as polyposis, and non-polyposis hereditary colorectal cancer, as well as a personal history of inflammatory bowel diseases, polyps, and cancers. This study aims to analyze the epidemiological situation of colorectal cancer in Albania, examining its prevalence and the risk factors contributing to the incidence of this cancer type in the country.

Methodology: The study is based on the analysis of available data from health institutions, epidemiological reports, and international scientific literature. The focus is on the prevalence of colorectal cancer and identifying the risk factors that contribute to this disease in the Albanian population.

Results: The incidence of colorectal cancer in Albania has significantly increased in recent years, reflecting a global trend. Risk factors such as age, family history, and inflammatory bowel diseases have been identified as the primary contributors to the increased risk of developing this cancer. Health services and epidemiological surveillance are necessary to improve the quality of care and prevent the spread of this cancer.

Conclusion: Colorectal cancer is an important health issue in Albania, closely linked to the identified risk factors, and requires intervention at the level of health services to prevent its spread and improve treatment and monitoring.

Keywords: colorectal, risk factors, epidemiology, cancer.

eP15

EMOTIONAL DISTURBANCES DURING MENOPAUSE AND THEIR IMPACT ON WORK PRODUCTIVITY AMONG WOMEN IN THE VLORA DISTRICT

Entela Haxhillari¹, Rezarta Lalo²

¹Master of Science Student, Faculty of Health, “Ismail Qemali” University of Vlora, Albania

²Department of Health Care, Faculty of Health, “Ismail Qemali” University of Vlora, Albania

Introduction: In recent years, due to increased life expectancy, menopause and emotional disturbances have become more pronounced and evident among women worldwide. Scientific research has shown that self-care practices significantly reduce the severity of these symptoms and lead to a noticeable improvement in quality of life. To assess the emotional disturbances during menopause and their impact on quality of life and work productivity among women in the Vlora district.

Methodology: This is a cross-sectional study which included 126 women aged 40–65 years who visited primary healthcare at Health Center No. 4 in the city of Vlora for gynecological and non-gynecological reasons during the period April–June 2023. To measure the severity of emotional disturbances and quality of life, the Menopause Quality of Life Questionnaire (MENQOL) was used. For the assessment of self-care practices, a list of 12 questions was compiled based on various self-care practices that women might use during menopause, adapted from the WHO standardized Menopausal Assessment Tool. The third section involved work productivity, which was assessed using the Work Productivity and Activity Impairment (WPAI) questionnaire. Data analysis was performed using SPSS version 21.

Results: The study findings revealed a significant level of severity of menopausal symptoms experienced, with an average score of 3.28 ± 1.33 , predominated by hot flashes and flushing (4.8 points) and feelings of anxiety and nervousness (4.2 points). Women with a higher level of psychosocial symptoms had higher work impairment, 50% ($p=0.037$). It was noted that a low percentage of women practiced physical activity as a self-care method, while a healthy diet and herbal products were more commonly used. Women who practiced self-care methods had a higher quality of life and tended to have a lower level of psychosocial symptoms.

Conclusions: The results of this study serve as evidence highlighting the connection between emotional disturbances during menopause and work productivity in the Vlora district, considering that such data in Albania is limited.

Keywords: menopause, symptoms, emotional disturbances, self-care practices, work productivity.

eP16

THE IMPACT OF HEALTH EDUCATION ON COUNSELING ANXIETY IN PATIENTS WITH CHRONIC DISEASES

Denisa Tasi¹, Rezarta Lalo²

¹Memorial Hospital Fier, Albania

²Department of Healthcare, Faculty of Health, University of Vlora 'Ismail Qemali" Albania

Introduction: In recent years, mental health in patients with chronic diseases is being considered a serious concern with increasing prevalence. Scientific research has emphasized that patient involvement in the care and self-management process represents a new approach to controlling chronic disease and improving physical and emotional well-being. This identifies the need to assess the prevalence of anxiety in hospitalized patients with chronic diseases in the district of Fier, the accompanying psychological factors and the impact of education in coping with it.

Methodology: This is a cross-sectional study conducted in the pathology ward of the Regional Hospital of Fier district during the period June-July 2020. The anxiety was assessed using the 7-item scale of General Anxiety Disorder (GAD-7). To evaluate the aspects related to anxiety symptoms, 2 validated questionnaires were used, PHQ-15 for symptom severity and Brief IPQ-R for disease perception. Health Education Impact Questionnaire (HEiQ) scales were used to assess social support as well as self-care mechanisms. Data were processed with the statistical program SPSS-23. Regression analysis was used and the accepted significance level was $p < 0.05$.

Results: The study involved 250 hospitalized patients with a mean age of 64.3 ± 7.88 years. The prevalence of anxiety was 56% with a predominance of patients with low socioeconomic status and female gender. 47% of patients reflect a low level of ability to self-monitor the disease, while 88% do not engage in physical activity. The level of anxiety was statistically related to the degree of severity of symptoms (OR = 1.8), the ability to self-monitor (OR = 0.10) and the level of integration and social support (OR = 21.4).

Conclusions: The results of this study serve as evidence that sheds light on the high prevalence of anxiety in patients hospitalized in the district of Fier. The psychological aspects that accompany anxiety should be the focus of integrated care plans and educational programs to promote not only physical but also mental health with a positive impact on the quality of life of patients with chronic diseases.

Keywords: chronic disease, anxiety, perception of the disease, perceived degree of severity of symptoms, impact of education, Fier regional hospital.

eP17

HEALTHY MANAGEMENT: THE MODERATING ROLE OF TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP ON WORKERS' HEALTH

Anita Sadikaj^{1,2}, Anora Kroj², Rexhep Gjyliqi³, Rinor Berisha³

¹UBT (University for Business and Technology) – Higher Education Institution

²Ss Cyril and Methodius University in Skopje; Institute of Psychology – Skopje

³Family Medicine Center- Suhareke

Introduction: Psychosocial risks arising from work, like workload, have a negative impact on the quality of work life, especially in terms of the deterioration in working conditions and negative consequences for employees' health. The style of leadership exercised is key in coping with perceived psychosocial risks.

Methodology: This research employed a quantitative methodology to examine the moderating role of transformational leadership on the relationship between healthy management practices and workers' health. A cross-sectional survey design was utilized, involving 150 employees from UBT. Data were collected using validated instruments, including the Multifactor Leadership Questionnaire (MLQ) by Bass and Avolio to assess transformational leadership styles, a Healthy Management Practices Scale developed by Becker and Hu (2007) to evaluate management strategies, and the General Health Questionnaire (GHQ-12) by Goldberg and Williams to measure employees' health and well-being. The data were analyzed using statistical software (SPSS), with regression analysis employed to test for moderation effects and interactions between transformational leadership and healthy management practices on workers' health. This approach aimed to provide empirical evidence on the interplay between leadership and management practices in promoting employee well-being.

Results: The analysis of data from 150 employees from UBT. Descriptive statistics indicated high perceptions of both transformational leadership ($M = 4.20$) and healthy management practices ($M = 4.10$), with workers' health measured at a mean score of 2.85. Correlation analysis showed significant positive relationships among transformational leadership, healthy management practices, and workers' health ($r = 0.60$ and $r = 0.55$, respectively). Hierarchical regression demonstrated that healthy management practices accounted for 34% of the variance in workers' health, which increased to 42% with the inclusion of transformational leadership. The interaction term indicated that transformational leadership significantly moderates this relationship, with stronger positive effects on health at higher levels of leadership ($\beta = 0.72$) compared to lower levels ($\beta = 0.38$).

Conclusion: Integrating leadership development with healthy management strategies will be essential for fostering a thriving workforce in evolving workplaces. By creating a supportive work environment, transformational leaders significantly boost employee well-being, leading to improved organizational performance.

Key words: transformational leadership, psychosocial risks, workers' health, employee well-being, healthy management practices, organizational behavior.

eP18

DIABETES MELLITUS IN PATIENTS WITH ACROMEGALY: MECHANISMS, CLINICAL IMPACT, AND THERAPEUTIC STRATEGIES

Inva Zotaj Sulejmani¹, Violeta Hoxha²

¹Italian Hospital Salus, ²University Hospital Center 'Mother Teresa' (QSUT)

Introduction: Diabetes mellitus and acromegaly are two endocrine pathologies that often occur concurrently, posing a significant clinical challenge for patient management. Acromegaly, caused by the overproduction of growth hormone (GH) and insulin-like growth factor 1 (IGF-1), can affect glucose metabolism and contribute to the development of diabetes mellitus, a common complication of this condition. This study aims to explain the complex relationship between diabetes and acromegaly, addressing the predisposition and mechanisms involved in the development of diabetes in patients with acromegaly, as well as their clinical implications and management.

Methodology: This is a cross-sectional study that includes data from 14 patients diagnosed with both acromegaly and diabetes mellitus, taken from the records of the Endocrinology Service, specifically patients undergoing treatment with Octreotide LAR. A thorough literature review was conducted, along with a general study of patients diagnosed with both acromegaly and diabetes.

Results: This study revealed a high predisposition for the development of diabetes in patients with acromegaly, as a result of shared pathogenic factors and various hormonal mechanisms of action. A strong correlation was found between IGF-1 levels and the total insulin dose required by patients for diabetes treatment. Additionally, a link was found between elevated IGF-1 levels and high HbA1c levels in these patients, which explains that patients with better-controlled acromegaly also have better control of Diabetes Mellitus.

Conclusions: The management of these patients requires a personalized and integrated approach to address the various effects of these two conditions, supporting regular monitoring and an individualized treatment plan. The clinical implications of this link highlight the importance of careful monitoring of patients with both conditions. A deep understanding of this relationship will contribute to improved patient management and the development of more effective prevention and treatment strategies for diabetes in the context of acromegaly.

Keywords: acromegaly, diabetes mellitus, pathophysiological mechanisms, treatment, management, acromegaly control, diabetes treatment, therapeutic strategies.

eP19

CHANGES IN MENTAL MORBIDITY IN ALBANIA AFTER THE COVID-19 PANDEMIC: A RETROSPECTIVE ANALYSIS 2020–2024

Marjola Muhaj¹, Vitori Hasani²

¹ Ali Mihali" Psychiatric Hospital, Vlora

² Department of Nursing, Faculty of Health, "Ismail Qemali" University of Vlora

Introduction: The COVID-19 pandemic, which began in 2020, had an immediate and widespread impact on global mental health. The aim of this study is to analyze changes in the incidence of mental health disorders in southern Albania during the period 2020–2024, by comparing data from before and after the first wave of the pandemic.

Methodology:

Data were collected from the registers of the "Ali Mihali" Psychiatric Hospital in Vlora for the years 2020, 2021, 2022, 2023, and 2024. A numerical analysis was performed based on the types of diagnoses according to the ICD-10 F codes, age groups, gender, and patients' residence (urban/rural).

Results: In 2020, at the peak of the pandemic crisis, 128 new cases of mental disorders were recorded. The number increased to 140 in 2021, 212 in 2022, and peaked at 299 cases in 2023. In 2024, there was a slight decline to 276 cases, indicating a stabilization trend. A marked increase was observed in affective disorders (F30–F39), particularly depression and bipolar disorders, which began rising from 2021. Psychotic disorders (F20–F29) gradually increased, especially among young adults (ages 25–44). Women presented a higher prevalence during the years 2022–2024 compared to men. A significant increase in cases was observed in rural areas, attributed to limited access to primary care and psychological support.

Conclusions: The data indicate that the COVID-19 pandemic had a sustained and progressive impact on the mental health of the population in Albania during 2020–2023, with a slight declining trend in 2024. The results highlight the need for sustainable strategies for the prevention, diagnosis, and treatment of mental health disorders during and after crisis periods.

Keywords: COVID-19, incidence, depression, bipolar disorders, psychotic disorders, mental health, Albania, rural areas, retrospective analysis.

eP20

MORALITY AND SOCIAL PREJUDICE: THE IMPACT ON HUMAN BEHAVIOR IN HEALTHCARE CONTEXTS

Ilva Lamaj¹, Jerina Cela², Brunilda Laboviti³

¹Department of Education, Faculty of Human Sciences, “Ismail Qemali” University of Vlora

²Scientific Research Center for Public Health, Faculty of Health, “Ismail Qemali” University of Vlora

³Albanian University, Department of Psychology, Tirana

Introduction: Morality represents the system of values and ethical principles that guide individuals' behavior. It is influenced by culture, education, experience, and personal beliefs. Meanwhile, prejudice constitutes an attitude formed without complete knowledge and is often based on stereotypes and negative feelings, which can lead to discrimination. This paper aims to analyze the impact of morality and social prejudices in healthcare settings, emphasizing how they shape decision-making and may lead to unequal treatments and barriers for patients.

Methodology: The analysis includes studies documenting the impact of prejudice on healthcare, as well as recommendations for fairer and more inclusive policies.

Results: Prejudices based on race, gender, social status, or age negatively affect clinical decision-making, leading to: a lack of trust from patients; unequal services; and a decrease in the quality of healthcare.

Conclusions: Reducing prejudice requires cultural awareness, professional ethical education, and institutional policies that promote equality and respect for diversity.

Keywords: Morality, social prejudice, discrimination, healthcare, ethics, diversity, cultural awareness.

eP21

RARE RHABDOMYOSARCOMA OF THE URINARY BLADDER: CHALLENGES IN THE MANAGEMENT OF RARE TUMORS

Juliana Çuni¹

¹ Vlora Regional Hospital, Albania

Introduction: Rhabdomyosarcoma (RMS) is a malignant soft tissue sarcoma of mesodermal origin, primarily affecting children. RMS of the urinary bladder in adults is extremely rare, accounting for less than 1% of all bladder tumors. Management of this pathology remains challenging due to the lack of standardized protocols and its aggressive behavior.

Clinical Case: The patient, an adult with RMS localized in the urinary bladder, underwent systemic treatment but after the third cycle, experienced serious complications, including severe anemia, leukopenia, and disease dissemination with peritoneal carcinomatosis and ascites. Despite supportive interventions, the deterioration of the clinical condition and the onset of acute renal failure led to a fatal outcome within three months of the initial diagnosis.

Challenges in Treatment: This case highlights the aggressiveness of the disease, the lack of well-defined protocols for treating RMS in adults, and the need for an individualized approach. Conventional therapies are often ineffective in advanced stages.

Conclusions: This case underscores the importance of developing new therapeutic strategies such as immunotherapy and targeted therapies for managing rare tumors with aggressive phenotypes. Increasing awareness and interdisciplinary collaboration are crucial for improving the prognosis in these cases.

Keywords: rhabdomyosarcoma, rare tumor, urinary bladder, systemic treatment, peritoneal carcinomatosis, supportive therapy, acute renal failure, immunotherapy, targeted therapies, individualized management.

eP22

BALANCING ACADEMIC AND PHYSICAL DEMANDS AMONG FEMALE STUDENTS AT THE SECURITY ACADEMY: A PSYCHOLOGICAL, SOCIAL, AND INSTITUTIONAL APPROACH

Arbana Shehu¹

¹Lecturer at the Security Academy, Tirana

Introduction: The Security Academy prepares students for high-level professional challenges that require full commitment both academically and physically. For female students, balancing these demands presents a unique challenge, considering the social and biological expectations that are often unequally addressed. The increasing number of girls enrolling in the Academy is a positive step toward gender equality. This study aims to explore how female students cope with dual demands, what difficulties they face, and what strategies they use to overcome them. The goal of this study is to explore the experiences of female students at the Security Academy in balancing academic and physical requirements, and to identify the factors affecting their well-being and performance in both domains.

Methodology: The study population includes female students currently enrolled at the Security Academy. This is a descriptive study with both qualitative and quantitative elements, focusing on identifying and analyzing the current situation. Questionnaires were distributed physically within the Academy premises with the approval of relevant authorities, while interviews were conducted individually in a quiet environment, ensuring participant privacy.

Results: The study involved 58 female students enrolled in the 2024–2025 academic year. According to the study statistics, the responses to the questionnaire were as follows: Academic workload: 36% rated it as light, 40% as moderate, and 24% as heavy. Study preparation time: 16% needed less than 1 hour, 51% needed 1–3 hours, and 33% more than 3 hours. Pressure to perform academically: 59% reported feeling such pressure. Physical preparedness for training demands: 51% felt adequately prepared. Physical fatigue affecting academic preparation: 54% said yes, 46% no. Difficulty balancing academic and physical responsibilities: 42% found it difficult. Stress or anxiety due to dual demands: 56% reported experiencing it.

Conclusions: Female students face a high dual workload—academic and physical demands are often perceived as difficult to balance, directly affecting their physical and mental well-being. Physical fatigue impacts academic preparation, with many students reporting that intensive training reduces their concentration and study effectiveness. Stress and anxiety are prevalent, often driven by performance pressure and high societal expectations.

Keywords: Academic workload, Physical demands, Daily balance, Stress and fatigue.

eP23

PRIMARY CARE CHALLENGES IN CHRONIC DISEASE PREVENTION AND CONTROL

Albana Poloska¹, Risida Gjonej¹

¹Faculty of Technical Medical Sciences, University of Medicine, Tirana

Background: Chronic diseases (CDs), such as heart disease, cancer, respiratory conditions, type 2 diabetes, and other long-term health issues, place a significant burden on global health systems. Their causes are multifactorial, including genetics, age, lifestyle, environmental factors, and urbanization, and they account for approximately 71% of all global deaths. Premature deaths among individuals aged 30–60 have further increased healthcare costs. According to the literature, following the COVID-19 pandemic, the incidence of chronic diseases has also risen in low- and middle-income countries and rural areas. The World Health Organization (WHO) has emphasized the critical role of Primary Care (PC) in the prevention and management of chronic diseases. This review assesses the challenges faced by Primary Care in the prevention and control of chronic diseases.

Methodology: This is a narrative literature review aimed at evaluating the current state of primary healthcare with a focus on chronic disease prevention and control, and the associated burden on populations. The literature was sourced from databases and journals such as PubMed, Google Scholar, Medline, WHO, Web of Science, and the Institute of Public Health (ISHP) in Albania.

Results: The literature reflects the global status of chronic diseases. Key challenges in primary healthcare include a lack of adequate education on prevention and management (e.g., healthy diet, physical activity, stress management), persistent racial and social inequalities, inadequate infrastructure, insufficient financial and human resources, and a shortage of trained health personnel.

Conclusion: Our findings highlight the ongoing challenges within primary care systems and the importance of improving communication and service delivery to provide efficient and cost-effective care. Policymakers should adopt a multidisciplinary approach that includes both patients and communities to enhance chronic disease management globally. Successful strategies should focus on addressing health emergencies, advancing equity, and ensuring the availability of both human and financial resources to support effective implementation.

Keywords: chronic diseases, primary care, prevention, control, health personnel.

Healthcare Professionals Awarded With a Certificate of Appreciation

Approved by the Academic Senate of Ismail Qemali University of Vlora

EVENT

1-st- INTERCON-SE-NCDS-I-MAP

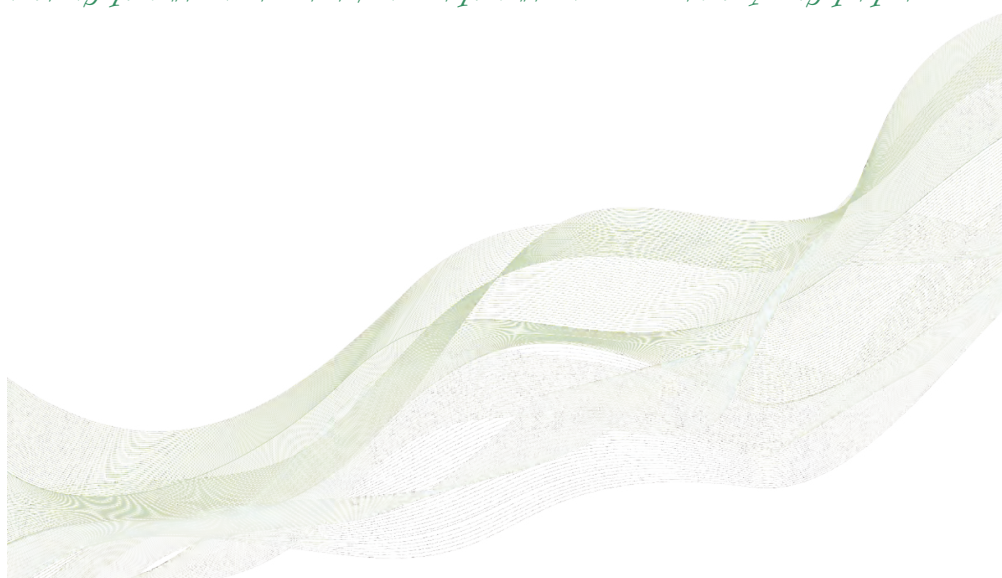
May 31-st, 2025 | Vlorë, Albania

THE SILENT EPIDEMIC OF **NON-COMMUNICABLE DISEASES:**
INNOVATIVE AND MULTIDISCIPLINARY APPROACHES FOR
PREVENTION & MANAGEMENT

Appreciation

Mrs. /Ms. _____

*"For your work, contribution, support, and collaboration with the
University of Vlora in strengthening the image and promoting the
nursing profession as a sustainable professional choice for young people."*

EVENT

1-st- INTERCON-SE-NCDs-I-MAP

May 31-st, 2025| Vlorë, Albania

THE SILENT EPIDEMIC OF **NON-COMMUNICABLE DISEASES:** **INNOVATIVE AND MULTIDISCIPLINARY APPROACHES FOR** **PREVENTION & MANAGEMENT**

Mr. Zini Shakaj

Regional Directorate of the Health Care Services Operator, Vlora
(Alumnus of the Faculty of Health – University of Vlora)

Ms. Malorjana Xhaferri

Head Nurse of the Emergency Department, Vlora Regional Hospital
(Alumna of the Faculty of Health – University of Vlora, External Lecturer
at the Faculty of Health)

Ms. Dhurata Hoxhaj

Head Nurse, Maternity Ward, Vlora Regional Hospital (Alumna of the
Faculty of Health – University of Vlora, External Lecturer at the Faculty of
Health)

Ms. Rafaela Llanaj

General Coordinator, Vlora Regional Hospital

Ms. Juljana Metili (Jorgji)

Midwife, Maternity Ward, Vlora Regional Hospital (Alumna of the Faculty
of Health – University of Vlora)

Ms. Flutura Vranari

"Ali Mihali" Psychiatric Hospital (Alumna of the Faculty of Health –
University of Vlora)

Ms. Xhoana Delibashi

Head Nurse, Pediatrics, Vlora Regional Hospital (Alumna of the Faculty of
Health – University of Vlora, External Lecturer at the Faculty of Health)

Ms. Elsedra Kamberaj

Surgical Nurse, Vlora Regional Hospital (Alumna of the Faculty of Health –
University of Vlora, External Lecturer at the Faculty of Health)

Mr. Shkëlqim Zeqiri

President of the Nursing Order, Vlora (Alumnus of the Faculty of Health –
University of Vlora)

CIP Katalogimi në botim BK Tiranë

Universiteti Ismail Qemali

Epidemia e heshtur e sëmundjeve jo-të transmetueshme : qasje inovative dhe multidisiplinare për menaxhimin : 1-st- INTERCON-SE-NCDs-I-MAP : konferenca e 1-rë ndërkombëtare :

Vlorë, 31 Maj 2025 :

libri i abstrakteve /Universiteti i Vlorës Ismail Qemali. - Tiranë : Triptik, 2025. 96 f. ; 24 cm.

ISBN 9789928826534

1.Shëndeti publik

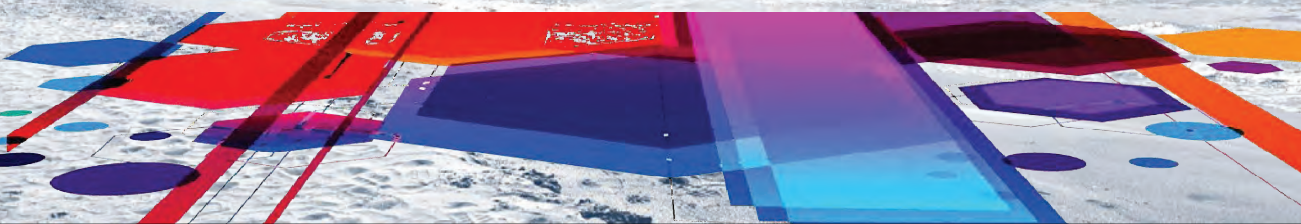
2.Kujdesi mjekësor

614 (062)

3.Konferenca

KONFERENCA e 1-rë NDËRKOMBËTARE

Departamenti i Kujdesit Shëndetësor & Qendra Kërkimore Shkencore për Shëndetin Publik

EPIDEMIA E HESHTUR E SËMUNDJEVE JO-TË
TRANSMETUESHME: QASJE INOVATIVE DHE
MULTIDISCIPLINARE PËR PARANDALIMIN DHE
MENAXHIMIN

1-st INTERCON-SE-NCDs-I-MAP

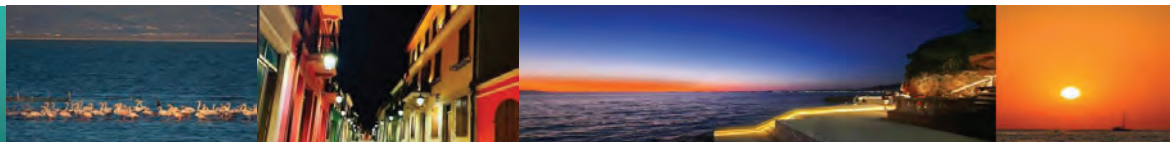

31 Maj 2025

ISBN 9789928826534

Salla "Ali Asllani"
Universiteti i Vlorës "Ismail Qemali"
Vlorë, Shqipëri

**Një bashkëpunim
midis
Departamentit të Kujdesit Shëndetësor
dhe
Qendrës Kërkimore Shkencore për Shëndetin Publik
Fakulteti i Shëndetit**

Libri i Abstrakteve

Konferenca e 1-rë Ndërkombëtare

**“EPIDEMIA E HESHTUR E SËMUNDJEVE
JO-TË TRANSMETUESHME: QASJE
INOVATIVE DHE MULTIDISCIPLINARE PËR
PARANDALIMIN DHE MENAXHIMIN”**

1-st- INTERCON-SE-NCDS-I-MAP

31 Maj 2025 | Vlorë, Shqipëri

Auditori “Ali Asllani”
Universiteti i Vlorës “Ismail Qemali”
Vlorë, Shqipëri

KONFERENCA E 1-RË NDËRKOMBËTARE

Departamenti i Kujdesit Shëndetësor & Qendra Kërkimore Shkencore e Shëndetit Publik

Ftesë

1st INTERCON-SE-NCDS-I-MAP

**EPIDEMIA E HESHTUR E SËMUNDJEVE JO TË
TRANSMETUESHME: QASJE INOVATIVE DHE
MULTIDISCIPLINARE PËR PARANDALIM DHE
MENAXHIM**

31 Maj 2025

**Le të punojmë së bashku për të ndryshuar drejtimin
e kësaj epidemie të heshtur!**

Ju mirëpresim në Vlorë!

 Salla Ali Asllani
Universiteti "Ismail Qemali"
Skelë, Rruga Kosova
Vlorë, Albania

Tabela e Përmbajtjes

Rreth Aktivitetit.....	4
Rreth Departamentit të Kujdesit Shëndetësor – Fakulteti i Shëndetit.....	5
Rreth Qendrës Kërkimore Shkencore për Shëndetin Publik (SRC4ph) – Fakulteti i Shëndetit.....	6
Bordi Këshillues Shkencor.....	7
Organizimi i Konferencës	8
Koordinatorë Shkencorë.....	9
Lektorët kyç- Abstraktet.....	11
Sesionet Paralele – Abstraktet	32
E-Poster – Abstraktet	68
Profesionistët e Kujdesit Shëndetësor të Vlerësuar me Çertifikatë Mirënjohjeje	92

Rreth Aktivitetit

Konferenca e parë INTERCON-SE-NCDS-I-MAP synon të promovojë një qasje të unifikuar për forcimin e sistemit të kujdesit shëndetësor duke bashkuar ekspertë nga fusha të ndryshme për të nxitur dialogun ndërdisiplinor, ndarjen e përvojave dhe diskutimin e politikave që mund të transformojnë sistemet e kujdesit shëndetësor dhe të luftojnë barrën në rritje të sëmundjeve jo të transmetueshme (SJT). Duke njohur dhe forcuar rolin e të gjithë profesionistëve të shëndetit, konferenca kërkon të kapërcejë hendekun midis shkencës, praktikës dhe marrjes së vendimeve, duke siguruar një përgjigje më gjithëpërfshirëse dhe efektive ndaj këtij sfide globale shëndetësore. Kontributi i çdo anëtarit të ekipit të kujdesit shëndetësor, së bashku me aktorët përkatës, është jo vetëm jetik për kujdesin ndaj pacientit, por edhe kyç në formësimin e një të ardhmeje ku SJT-me parandalohen, menaxhohen dhe kontrollohen më mirë.

SJT-me — si sëmundjet kardiovaskulare, diabeti, sëmundjet kronike të frymëmarrjes dhe kanceri — janë shfaqur si një epidemi e heshtur, duke prekur miliona njerëz në mbarë botën dhe duke shkaktuar një barrë të madhe mbi sistemet shëndetësore. Përballimi i këtyre sfidave kërkon një qasje bashkëpunuese, ndërdisiplinore që integron kërkimin shkencor, avancimet teknologjike, iniciativat politike dhe praktikën klinike në terren.

Konferenca e parë INTERCON-SE-NCDS-I-MAP gjithashtu synon të rrisë ndërgjegjësimin për epidemiologjinë e SJT-me, të promovojë një qasje multidisiplinore për parandalimin dhe menaxhimin e tyre dhe të nxisë zhvillimin e politikave efektive dhe të qëndrueshme për trajtimin e kësaj krize në rritje. Qëllimi i kësaj konference ndërkombëtare është të bashkojë ekspertë nga fusha të ndryshme në një platformë të përbashkët për të ofruar një qasje gjithëpërfshirëse dhe të integruar ndaj parandalimit dhe kontrollit të SJT-me. Fokusi është nxitja e dialogut ndërdisiplinor për ndarjen e përvojave, prezantimin e kërkimeve inovative dhe diskutimin e politikave dhe strategjive që mund të ndryshojnë rrjedhën e kësaj epidemie të heshtur. Në veçanti, konferenca synon të identifikojë sfidat dhe prioritetet kryesore në adresimin e SJT-me tek popullatat vulnerabël. Nga analiza shkencore dhe zhvillimi teknologjik deri te edukimi dhe hartimi i politikave, synimi është forcimi i lidhjeve midis shkencës, praktikës dhe vendimmarrjes.

E zhvilluar në maj, muaj që përfshin edhe festimin e Javës Ndërkombëtare të Infermierëve dhe Mamive, konferenca e parë INTERCON-SE-NCDS-I-MAP do të theksojë rolin kyç të këtyre profesionistëve në parandalimin dhe menaxhimin e sëmundjeve jo të transmetueshme. Infermierët dhe mamitë kontribuojnë në luftën kundër SJT-me në shumë mënyra — nga edukimi i pacientëve dhe angazhimi komunitar deri te avokimi për politika dhe kërkimi shkencor. Roli i tyre është thelbësor në adresimin e sfidave kryesore, veçanërisht tek popullatat më vulnerabël.

Rreth Departamentit të Kujdesit Shëndetësor Fakulteti i Shëndetit

Misioni i Departamentit të Kujdesit Shëndetësor në Fakultetin e Shëndetit Publik, në Universitetin "Ismail Qemali" të Vlorës, është të përgatisë profesionistë të kujdesit shëndetësor në të gjitha nivelet akademike, duke i pajisur ata me aftësitë e nevojshme për t'u përshtatur me tregun e punës, si në vend ashtu edhe jashtë vendit.

Qëllimet e tij janë:

- Të krijojë, transmetojë, zhvillojë dhe mbrojë dijen përmes mësimdhënies, kërkimit shkencor dhe shërbimeve ndaj komunitetit.
- Të trajnojë specialistë shumë të kualifikuar në fushën e kujdesit shëndetësor, të cilët janë të përshtatshëm për tregun e punës në Shqipëri dhe në vendet e tjera perëndimore.
- Të ofrojë mundësi për mësim gjatë gjithë jetës (edukim të vazhdueshëm).
- Të kontribuojë në shëndetin e komunitetit përmes programeve dhe aktiviteteve të promovimit të shëndetit.
- Të mbështesë zhvillimin social në nivelet rajonale dhe kombëtare.
- Të integrojë mësimdhënien me kërkimin shkencor.

Departamenti i Kujdesit Shëndetësor ofron 2 programe studimi të ciklit të parë dhe të dytë:

- Diplomë Bachelor në Infermieri Mami
- Master Profesional në Infermieri Pediatrike

Rreth Qendrës Kërkimore Shkencore për Shëndetin Publik (SRC4ph) Fakulteti i Shëndetit

Qendra Kërkimore Shkencore për Shëndetin Publik (SRC4ph) [<https://src4ph.univlori.edu.al/>] është një nga njësitë bazë të Fakultetit të Shëndetit (FSH), Universiteti i Vlorës "Ismail Qemali" (UV). Struktura e saj përfshin staf akademik me kohë të plotë, i angazhuar në mësimdhënie dhe kërkim shkencor, si dhe një specialist kërkimi. SRC4ph mbështet të gjitha programet e studimit që ofrohen nga Fakulteti i Shëndetit, duke përfshirë:

- Programet e ciklit të parë: Infermieri e Përgjithshme, Infermieri Mami
- Programet e ciklit të dytë: Master Profesional në Kirurgji, Patologji, Pediatri, dhe Master Shkencor në Shkencat e Infermierore

Objektivat Kryesore:

- Menaxhimi i projekteve dhe kërkimeve në fushën e shëndetit publik dhe kujdesit shëndetësor
- Lehtësimi i transferimit, modernizimit dhe inovacionit të teknologjive të kujdesit shëndetësor
- Kryerja e studimeve mbi shëndetin publik dhe analiza e ndikimit të faktorëve të ndryshëm që përcaktojnë shëndetin e popullsisë
- Propozimi i ndërhyrjeve dhe politikave shëndetësore bazuar në prova shkencore

Bashkëpunimi & Qasja

SRC4ph funksionon si një strukturë koordinuese për projektet e kërkimit brenda fakultetit dhe njësive të tjera bazë akademike, duke bashkëpunuar me institucione dhe organizata kombëtare dhe ndërkombëtare përmes marrëveshjeve bilaterale dhe multilaterale. Qendra ofron akses të lirë dhe të pakufizuar në artikuj shkencorë me cilësi të lartë për akademikë, kërkues, studentë, profesionistë të kujdesit shëndetësor dhe çdo person tjetër të interesuar për njohuri të përditësuara në fushën e kujdesit shëndetësor.

Një Qendër për Frymëzim dhe Inovacion

SRC4ph është një hapësirë ku stafi dhe studentët gjejnë motivim dhe frymëzim për të ardhmen e kujdesit shëndetësor.

BORDI KËSHILLUES SHKENCOR

Aktiviteti

1-st- INTERCON-SE-NCDS-I-MAP

31 Maj 2025 | Vlorë, Shqipëri

EPIDEMIA E HESHTUR E SËMUNDJEVE JO-TË TRANSMETUESHME:
QASJE INOVATIVE DHE MULTIDISCIPLINARE PËR
PARANDALIMIN DHE MENAXHIMIN

Prof.Dr. Aurela Saliaj
Prof.Dr. Yllka Stramarko
Prof.Asoc. Enkelejd Mëhilli
Prof.Asoc. Rezarta Lalo
Prof.Asoc. Fatjona Kamberi
Prof.Asoc. Majlinda Zahaj
Prof.Juan Manuel Carmona Torres
Prof.Asoc. Petraq Mustaqe
Prof.Asoc. Mimoza Çanga
Prof.Asoc. Vitori Hasani
Prof.Asoc. Enkeleida Sinaj
Prof.Asoc. Vjollca Ndreu
PhD. Esperanza Barroso Corroto
Dr. Egemen Nursoy
Dr. Francesk Mulita
Dr. Rudina Degjoni
Dr. Ejona Shaska (Zilja)
Dr. Glodiana Sinanaj
Dr. Denada Selfo
PhD. Juljana Xhindoli
Dr. Evis Alushi
Dr. Afërdita Nikaj
Dr. Lindita Terolli
Prof. Dr. Enver Roshi
Prof. Dr. Genc Burazeri
Prof. Dr. Genta Qirjako
Prof. Paris Gallos

ORGANIZIMI I KONFERENCËS

Aktiviteti

1-st- INTERCON-SE-NCDS-I-MAP

31 Maj 2025 | Vlorë, Shqipëri

EPIDEMIA E HESHTUR E SËMUNDJEVE JO-TË TRANSMETUESHME:
QASJE INOVATIVE DHE MULTIDISCIPLINARE PËR
PARANDALIMIN DHE MENAXHIMIN

**KOORDINATORËT
SHKENCORË DHE
KOORDINATORËT E
PROGRAMIT**

Prof.Asoc. Rezarta Lalo

Drejtuese e Departamentit të
Kujdesit Shëndetësor, Fakulteti i
Shëndetit, Universiteti i Vlorës
“Ismail Qemali”, Shqipëri

Prof.Asoc. Fatjona Kamberi

Drejtuese e Qendrës Kërkimore
Shkencore për Shëndetin Publik,
Fakulteti i Shëndetit, Universiteti i
Vlorës “Ismail Qemali”, Shqipëri

**KOMITETI ORGANIZATIV I
KONFERENCËS**

Rezarta Lalo

Fatjona Kamberi

Emirjona Kiçaj

Rudina Çerçizaj

Saemira Durmishi

Erlini Kokalla

Erda Hodaj

Luçiano Balilaj

Juljana Xhindoli

Glodiana Sinanaj

Jerina Jaho

Brunilda Subashi

Krenar Malaj

Alkid Dapaj

Anteo Guri

Enkeleda Mahilaj

Florida Ymeraj

Roksana Helena Nowak

Koordinatorë Shkencorë

Aktiviteti

1-st- INTERCON-SE-NCDS-I-MAP

31 Maj 2025| Vlorë, Shqipëri

EPIDEMIA E HESHTUR E SËMUNDJEVE JO-TË TRANSMETUESHME:
QASJE INOVATIVE DHE MULTIDISCIPLINARE PËR
PARANDALIMIN DHE MENAXHIMIN

Prof. Asoc. Rezarta Lalo

Drejtuese e Departamentit të Kujdesit
Shëndetësor

Biografi e shkurtër

Profesore e asociuar dhe kërkuese. Ajo është pjesë e stafit akademik të Fakultetit të Shëndetit për 27 vite. Mori titullin Doktore Shkencash në Shkencat e Infermierisë në dhjetor 2016 dhe prej shtatorit ushtron detyrën e Drejtoreshës së Departamentit të Kujdesit Shëndetësor. Dr. Lalo shërben si Eksperte e Jashtme në ASCAL. Interesat e saj kërkimore përfshijnë një gamë të gjerë temash në shëndetin publik, duke përfshirë profilizimin e riskut dhe edukimin shëndetësor për parandalimin e sëmundjeve kronike jo të transmetueshme, si dhe shëndetin e grave dhe fëmijëve dhe integrimin e praktikave bazuar në prova në edukimin e infermierisë. Ajo është autore dhe bashkëautore e disa teksteve universitare dhe ka publikuar shumë artikuj shkencorë në revista ndërkombëtare të indeksuara. Punimet e saj akademike janë prezantuar

Prof. Asoc. Fatjona Kamberi

Drejtuese e Qendrës Kërkimore
Shkencore për Shëndetin Publik

Biografi e shkurtër

Profesore e asociuar dhe kërkuese në Universitetin e Vlorës "Ismail Qemali" në Shqipëri, në Fakultetin e Shëndetit. Ajo zotëron doktoraturë në Shkencat e Infermierisë dhe, që nga viti 2020, mban pozicionin e Drejtueses së Qendrës Kërkimore Shkencore për Shëndetin Publik në të njëjtin fakultet. Dr. Kamberi ka publikuar mbi pesëdhjetë artikuj shkencorë në revista me rishikim nga kolegët, duke u fokusuar në kujdesin shëndetësor, edukimin në infermieri dhe shëndetin publik. Ajo ka prezantuar kërkimet e saj në shumë evente shkencore, si në nivel kombëtar ashtu edhe ndërkombëtar. Është anëtare e Grupit Teknik Këshillues për Komunikimin e Riskut, Angazhimin e Komunitetit dhe Menaxhimin e Infodemisë (TAG RCCEIM) në përgjigjen e emergjencave shëndetësore të OBSH-së për Rajonin Evropian. Gjithashtu, shërben si anëtare e Komitetit të Menaxhimit (MC) për

gjerësisht në konferenca kombëtare dhe ndërkombëtare. Që nga marsi 2025, është anëtare e Rrjetit Florence, duke përfaqësuar fushën e Mamive. Profesoresha Rezarta Lalo është recensente për revista ndërkombëtare me rishikim nga kolegët.

disa COST Action, dhe është anëtare e Grupit të Ekspertëve të Komisionit Evropian dhe URBACT IV Pool of Experts. Që nga marsi 2025, është anëtare e Rrjetit Florence. Për më tepër, ajo është redaktore e temës kërkimore të Frontiers "Menaxhimi i Infodemisë në Krizat e Shëndetit Publik."

Lektorët kyç

Biografi e Shkurtër

Abstraktet

PROF. ASOC. ENKELEJD MËHILLI**LEKTOR KYÇ**

Dekan i Fakultetit të Shëndetit, Universiteti i Vlorës “Ismail Qemali”. Ekspert në Politikat Shëndetësore, Shqipëri.

Prof. Assoc. Dr. Enkelejd Mëhilli, MSc, PhD (mashkull, 39 vjeç) është diplomuar në Universitetin Kombëtar dhe Kapodistrian të Athinës (Greqi) dhe ka përfunduar studimet Master dhe Doktoraturë në të njëjtin universitet. Gjatë doktoratës së tij, z. Mëhilli ka studiuar ndikimet e krizës financiare greke në gjendjen shëndetësore të popullsisë (dhe veçanërisht në cilësinë e jetës).

Që nga viti 2013, ai është Lektor në Fakultetin e Shëndetit Publik, në Universitetin e Vlorës, Shqipëri. Nga janari i vitit 2017 deri në vitin 2018, Dr. Mëhilli ka shërbyer si Zv/Rektor i Universitetit të Vlorës. Që nga shtatori 2020, ai është gjithashtu Zv/Rektor për Kërkimin Shkencor dhe Zhvillimin Institucional. Kërkimi i tij shkencor fokusohet kryesisht në Politikat Shëndetësore, Shëndetin Publik, Epidemiologjinë dhe Ndërprerjen e Duhanit. Që nga janari 2016, ai është bashkëpunëtor shkencor në Klinikën e Mjekësisë Sociale dhe Familjare, Fakulteti i Mjekësisë, Universiteti i Kretës. Ai është gjithashtu anëtar i rjetit ndërkombëtar Global Burden of Disease (GBD) Collaborator Network. Prof. Mëhilli ka mbi 60 artikuj të botuar në revista shkencore me rishikim kolegjial, është (bashkë) autor i kapitujve në libra të ndryshëm dhe ka marrë pjesë e prezantuar kërkime shkencore në konferenca ndërkombëtare. Përveç kësaj, ai është vlerësues i rregullt për revista ndërkombëtare në fushën e shëndetit publik dhe parandalimit. Dr. Mëhilli ka marrë pjesë në disa projekte evropiane. Në vitin 2013, ai punoi në programin BioMed (programi Marie-Curie) në Jordani. Që nga janari 2016, është përfshirë në projektin EUR-HUMAN (projekt i CHAFA-

së). Ai ka qenë gjithashtu i përfshirë në projektin EURST-PLUS (Horizon 2020). Që nga viti 2017, Dr. Mëhilli ka punuar në projektin EPACTT-2 si koordinator i ekipit shqiptar. Që nga tetori 2019, punon në projektin Know-Hub (projekt Erasmus KA2) dhe që nga maji 2020 në projektin EPACT-2020.

Dr. Mëhilli është Specialist i Trajtimit të Duhanit i certifikuar nga Qendra për Varësinë nga Nikotina e Mayo Clinic, SHBA. Ai ka trajnuar mjekë, infermierë dhe profesionistë të kujdesit shëndetësor për ndërprerjen e duhanit në vende të ndryshme të Evropës, përfshirë Rumaninë, Slloveninë, Francën, Gjeorgjinë, Rusinë, Ukrainën, Azerbajxhanin etj.

Dr. Mëhilli ka ligjëruar në vende të ndryshme dhe është anëtar i Bordit Editorial të disa revistave, përfshirë Plos One Journal, Population Medicine Journal etj. Aktualisht ai është i angazhuar në projektet MARDS, MEP&M dhe TTO4FOOD.

Në Universitetin e Vlorës, Dr. Mëhilli i jep lëndët: Metodologjia e Kërkimit, Menaxhimi Shëndetësor, Shëndeti Publik dhe Ndërprerja e Duhanit. Gjithashtu, Prof. Mëhilli ka mbajtur leksione në vende të ndryshme në Evropë, si Greqi, Belgjikë, Estoni, Turqi, Spanjë, Lituani etj. Prof. Mëhilli është vlerësues i projekteve evropiane në Komisionin Evropian si dhe ekspert vlerësues i aplikimeve për grante pranë Ministrisë së Arsimit, Rinisë dhe Sportit të Republikës së Çekisë.

ROLI I POLITIKBËRJES SHËNDETËSORE NË MENAXHIMIN E SËMUNDJEVE KRONIKE. REKOMANDIME PËR SISTEMIN SHËNDETËSOR SHQIPTAR

Abstrakt

Enkelejd Mëhilli¹

¹Fakulteti i Shëndetit, Universiteti i Vlorës “Ismail Qemali”, Shqipëri

Hyrje: Sëmundjet kronike konsiderohen sëmundje që mund të zgjasin më shumë se tre muaj. Këto sëmundje zakonisht janë të

vazhdueshme dhe menaxhimi i tyre kërkon një qasje të kujdesshme dhe holistike. Me tranzicionin demografik dhe rritjen e jetëgjatësisë, prania e sëmundjeve kronike është më e përhapur. Ky punim synon të paraqesë disa rekomandime kryesore për politikëbërësit në mënyrë që të menaxhojnë më mirë sëmundjet kronike. Përgatitja e protokolleve standarde, trajnimi i personelit të kujdesit shëndetësor, ndërgjegjësimi dhe edukimi i popullatës mund të ndihmojnë në uljen e morbiditetit dhe vdekshmërisë, si dhe në përmirësimin e cilësisë së jetës.

Metodologjia: Një rishikim i disa bazave të të dhënave kryesore, përfshirë PubMed dhe Science Direct, u zhvillua në mars 2025.

Rezultatet: Sipas studimeve të ndryshme, numri i sëmundjeve kronike mund të ndryshojë nga një në disa (madje deri në 10 sëmundje kronike). Bashkëjetesa e këtyre sëmundjeve ka një ndikim të rëndësishëm në cilësinë e jetës, si dhe në barrën e sëmundjes.. Shqipëria është një vend në tranzicion me numrin e të moshuarve që po rritet ndjeshëm. Menaxhimi i këtyre sëmundjeve nga personeli i kujdesit shëndetësor është një sfidë. Për më tepër, mungesa e protokolleve specifike e bën menaxhimin e tyre më të vështirë. Megjithatë, politikëbërësit nuk po i kushtojnë shumë vëmendje kësaj çështjeje.

Konkluzionet: Për të përmirësuar menaxhimin e sëmundjeve kronike në Shqipëri, rekomandohet: Hartimi dhe zbatimi i protokolleve kombëtare të menaxhimit të sëmundjeve kronike, të bazuara në evidencën shkencore; Trajnimi i vazhdueshëm i personelit shëndetësor në menaxhimin multidisiplinar të pacientëve kronikë; Fushata të gjera edukative dhe ndërgjegjësuere për popullatën mbi parandalimin dhe vetë-menaxhimin e sëmundjeve kronike; Përfshirja aktive e politikbërësve në krijimin e politikave afatgjata dhe investimi në modele të kujdesit të integruar shëndetësor. Zbatimi i këtyre rekomandimeve mund të kontribuojë ndjeshëm në uljen e morbiditetit dhe mortalitetit, si dhe në përmirësimin e cilësisë së jetës së pacientëve në Shqipëri.

Fjalët kyçe: Hartimi i politikave shëndetësore, menaxhimi, sëmundjet kronike, sistemi shëndetësor, Shqipëria.

DR. RUDINA DEGJONI**LEKTOR KYÇ****Spitali i Miqësisë Memorial Fier, Shqipëri**

Dr. Rudina Degjoni është një ekzekutive dhe kërkuese e shquar shqiptare në fushën e kujdesit shëndetësor, e cila aktualisht shërben si Drejtoreshë e Përgjithshme e Spitalit Memorial në Fier, Shqipëri. Ajo mban titullin Doktore në Administrim Biznesi dhe ka përvojë të gjerë në politikat shëndetësore, menaxhimin spitalor dhe sistemet e shëndetit publik. Dr. Degjoni është autore e më shumë se një duzine botimesh që fokusohen në menaxhimin e kujdesit shëndetësor, edukimin shëndetësor dhe politikat e shëndetit publik. Kërkimi i saj trajton çështje kritike si rezistenca ndaj antibiotikëve, kujdesi për traumat dhe sistemet e sigurimeve shëndetësore në Shqipëri dhe Kosovë. Ndër botimet më të rëndësishme, ajo është bashkautore e një studimi të titulluar “Plani i Shqipërisë: Reagimi ndaj COVID-19,” që analizon gatishmërinë dhe reagimin e vendit ndaj pandemisë. Përveç rolit të saj administrativ dhe kërkimor, Dr. Degjoni angazhohet aktivisht me komunitetin mjekësor dhe akademik për lidhshëpin dhe politikat shëndetësore. Udhëheqja e saj në Spitalin Memorial Fier është vlerësuar për krijimin e një kulture të ekselencës dhe inovacionit në ofrimin e shërbimeve shëndetësore.

**FUQIZIMI I ROLIT TË SPITALEVE NË MENAXHIMIN MULTIDISIPLINAR
TË SËMUNDJEVE KRONIKE JO TË TRANSMETUESHME: FOKUS MBI
KUJDESIN DHE SHËRBIMET E INTEGRUARA**

Abstrakt

Rudina Degjoni¹

¹ Drejtor i Spitalit Memorial Fier, Shqipëri

Hyrje: Spitalet po transformohen nga struktura të kujdesit akut në njësi aktive për menaxhimin e sëmundjeve jo të transmetueshme (SJT), përmes modeleve të kujdesit të integruar dhe multidisiplinar. Ky studim synon të analizojë rolin në zhvillim të spitaleve dhe të identifikojë strategji efektive që përmirësojnë rezultatet shëndetësore dhe kohezionin ndërmjet niveleve të kujdesit.

Metodologjia: Studimi përdor një qasje me metoda të përziera, duke kombinuar një rishikim të plotë të literaturës me analiza të rasteve studimore dhe konsultime me ekspertë. Procesi përfshiu: rishikim literature – kërkim sistematik në bazat e të dhënave akademike (PubMed, Scopus, Web of Science) dhe literaturën gri (OBSSH, OECD, agjenci shëndetësore kombëtare) për të identifikuar kuadrot, modelet dhe përvojat kyçe; analizë rastesh studimore – përzgjedhja e rasteve nga sisteme shëndetësore të ndryshme për të eksploruar si spitalet kanë zbatuar qasje multidisiplinare dhe modele kujdesi të integruar për SJT; konsultime me aktorët kyç – intervista gjysmë-strukturore me drejtues të sistemeve shëndetësore, administratorë spitalorë, klinikistë dhe politikëbërës për të mbledhur njohuri praktike mbi faktorët nxitës, pengesat dhe mësimet e nxjerra; analizë krahasuese – sintetizim i gjetjeve për të identifikuar temat e përbashkëta, praktikat novatore dhe implikimet politike.

Rezultatet: Gjetjet treguan se spitalet që kishin zhvilluar njësi të posaçme për menaxhimin e SJT-ve dhe ekupe multidisiplinare të mirëfunksionuara, arritën rezultate më të mira klinike. Integrimi me kujdesin parësor dhe komunitar, mbështetur nga sisteme referimi, ndarje e të dhënave dhe platforma digjitale, përmirësoi ndjeshëm koordinimin e kujdesit. Pengesat përfshinin fragmentim institucional, mungesë trajnimi dhe rezistencë ndaj ndryshimeve. Megjithatë, aty ku modelet u zbatuan me sukses, u vu re përmirësim i aderencës së pacientëve, ulje e rikthimeve në spital dhe rritje e kënaqësisë.

Konkluzione: Studimi nënvizon rolin thelbësor dhe në zhvillim të spitaleve në menaxhimin e integruar dhe multidisiplinar të SJT-ve. Ndërsa sistemet shëndetësore zhvendosen drejt modeleve të kujdesit kronik, spitalet duhet të ripozicionohen si koordinatorë qendrorë brenda rrjeteve të kujdesit të integruar. Zbatimi i suksesshëm kërkon kapërcimin e barrierave sistemike dhe institucionale përmes mbështetjes politike, financimit fleksibël dhe fuqizimit të burimeve njerëzore. Rekomandohet që politikëbërësit dhe drejtuesit spitalorë të zhvillojnë modele shërbimi të integruar që e vendosin spitalin në zemër të kujdesit bashkëpunues dhe të qëndrueshëm për pacientët me SJT.

Fjalët kyçe: spitale, kujdes i integruar, parandalim, menaxhim i pacientëve, pengesa për zbatim, faktorë klinikë dhe politikë.

DR. FRANCESK MULITA**LEKTOR KYÇ****Spitali i Përgjithshëm Universitar i Patras, Greqi**

Punësimi: Specialist në Kirurgjinë e Përgjithshme, Departamenti i Kirurgjisë, Spitali i Përgjithshëm Universitar i Patras.

Përvoja Profesionale: Dr. Francesk Mulita aktualisht ushtron profesionin si Specialist në Kirurgjinë e Përgjithshme në Departamentin e Kirurgjisë, në Spitalin e Përgjithshëm Universitar të Patrasit, që nga data 2 nëntor 2023, pasi mori zyrtarisht titullin Specialist në Kirurgji nga Shoqata Mjekësore Panhelenike më 12 tetor 2023. Përpara kësaj, ai përfundoi specializimin në Kirurgji të Përgjithshme në të njëjtin spital nga 9 prill 2019 deri më 14 maj 2023, që përfshiu edhe specializime gjashtëmujore në Urologji dhe Kirurgji Vaskulare. Nga 9 maj 2018 deri më 8 prill 2019, ai shërbeu si Mjek në Shërbimin Rural në Spitalin e Përgjithshëm të Kyparisias, në Messinia, Greqi. Trajnimi i tij klinik filloi me specializimin fillestar në Kirurgji të Përgjithshme në Spitalin e Përgjithshëm Universitar të Patrasit, nga 7 shtator 2016 deri më 30 prill 2018.

Arsimimi: Doktor i Shkencave (Fakulteti i Mjekësisë, Universiteti i Patrasit, Greqi – Nëntor 2022); Diplomë Master në “Sisteme Inteligjente Kompjuterike” (Departamenti i Teknologjisë Kulturore dhe Komunikimit, Universiteti i Egjeut, Greqi – Maj 2023); Program Master në “Kimi Medicinale: Zbulimi dhe Dizajnimi i Barnave” (Departamentet e Kimisë, Farmacisë dhe Mjekësisë, Universiteti i Patrasit, Greqi – Maj 2019); Diplomë Mjekësie (Fakulteti i Mjekësisë, Universiteti i Patrasit, Greqi – Korrik 2017). **Interesat kërkimore:** përfshijnë një gamë të gjerë temash në fushën e Kirurgjisë dhe Menaxhimit Klinik të Rasteve, si strategjitë e kontrollit të dhimbjes pas operacionit në kirurgjinë onkologjike, rezultatet kirurgjikale në

klasifikimin e noduseve tiroide (kategori Bethesda), dhe menaxhimin e rasteve të rralla ose komplekse klinike që përfshijnë patologji gastrointestinale, endokrine dhe gjinekologjike. Vëmendje e veçantë i kushtohet teknikave kirurgjikale laparoskopike, qasjeve multidisiplinare në prezantimet e sëmundjeve të rralla dhe optimizimit të kujdesit perioperativ për pacientët. Ka marrë pjesë në konferenca shkencore kombëtare dhe ndërkombëtare me prezantime gojore dhe postera. Është bashkautor në disa raste klinike të publikuara dhe studime klinike prospektive të realizuara në Spitalin e Përgjithshëm Universitar të Patrasit, Greqi. Është aktivisht i angazhuar në projekte kërkimore bashkëpunuese që përfshijnë inovacionin kirurgjikal dhe praktikën kirurgjikale të bazuar në prova shkencore.

Abstrakt

KRAHASIMI I EFIKASITETIT ANALGJEZIK TË MONOTERAPISË ME ACETAMINOFEN KUNDREJT KOMBINIMEVE TË ACETAMINOPHENIT ME PETHIDINË OSE PAREKOKSIB NË PACIENTËT QË I NËNSHTROHEN NJË OPERACIONI TË KANCERIT KOLOREKTAL: NJË STUDIM PROSPEKTIV I RASTËSISHËM

Francesk Mulita¹, Elias Liolis, Levan Tchabashvili, Konstantinos Tasios, Andreas Antzoulas, Vasileios Leivaditis

¹ Spitali i Përgjithshëm Universitar i Patrës, Greqi.

Hyrje: Ky studim heton efektin analgjezik të tre regjimeve të ndryshme të një kombinimi analgjezikësh të administruar te pacientët që i nënshtrohen operacionit të kancerit kolorektal.

Metodologjia: Pacientët që i nënshtroheshin operacionit të kancerit kolorektal u ndanë rastësisht në një nga tre grupet gjatë pranimit, në varësi të një regjimi analgjezik të përshkruar pas operacionit. Pacientët e alokuar në grupin A morën një kombinim të acetaminophenit intravenoz (IV) dhe petidinës intramuskulare (IM), pacientët në grupin B morën një kombinim të acetaminofenit IV dhe parekoksibit IV, dhe pacientët e grupit C morën monoterapi IV me acetaminofen. Terapia analgjezike u administrua në intervale të

rregullta. Dhimbja u vlerësua duke përdorur shkallën numerike të vlerësimit (NRS) në 5 pika kohore: vlerësimi i parë u bë në 45 minuta, i dyti, i treti, i katërti dhe i pesti në 2-, 6-, 12- dhe 24-orë pas administrimit, respektivisht.

Rezultatet: Janë regjistruar gjithsej 404 pacientë. Regjimet analgjezike të grupeve A dhe B (regjimet e kombinuara që përbëhen nga acetaminofeni IV dhe petidina intramuskulare dhe acetaminofeni IV dhe parekoksibi IV, respektivisht) rezultuan të ishin të një efikasiteti ekuivalent ($p=1.000$). Në të kundërt, pacientët në grupin C (monoterapia me acetaminofen) kishin rezultate më të larta NRS krahasuar me të dy pacientët në grupin A ($p<0.01$) dhe B ($p<0.01$).

Konkluzione: Ky studim konfirmon nocionin e një efekti të rëndësishëm kursues të opioideve të parekoksibit në menaxhimin e dhimbjes postoperative pas operacionit të kancerit kolorektal.

Fjalët kyçe: efekt analgjezik, kancer kolorektal, monoterapia me acetaminofen, opioidet e parekoksibit, dhimbje postoperative.

DR.EJONA SHASKA**LEKTOR KYÇ**

**Spitali Psikiatrik “Ali Mihali” – Vlorë, Shqipëri
Drejtuese e Shërbimit Akut në Spitalin Psikiatrik
“Ali Mihali”, Vlorë**

Përvoja Profesionale: Psikiatre me përvojë të gjerë klinike dhe akademike në fushën e shëndetit mendor. Për 18 vjet ka zhvilluar një karrierë të konsoliduar si kliniciste në Spitalin Psikiatrik “Ali Mihali” në Vlorë, ku ka kontribuar si psikiatre, Drejtuese e Shërbimit Akut dhe Zv/Drejtuese Teknike. Për shumë vite ka qenë anëtare e Shoqatës Europiane dhe Shqiptare të Psikiatrisë. Në fushën akademike, për 15 vite, Dr. Shaska vazhdon të jetë lektore me kohë të pjesshme në Universitetin “Ismail Qemali” dhe Kolegjin Universitar “Reald” në Vlorë.

Arsimimi: E diplomuar në Fakultetin e Mjekësisë në Universitetin e Tiranës dhe e specializuar në Psikiatri, ka marrë titullin “Psikiatre” në vitin 2007. Që nga viti 2015, mban gradën “Doktore Shkencash” në lëndët klinike (Universiteti i Mjekësisë Tiranë, Fakulteti i Shkencave Mjekësore dhe Teknike).

Interesat Kërkimore: përfshijnë një gamë të gjerë temash në fushën e Psikiatrisë, Neurologjisë, Shëndetit Mendor dhe Abuzimit me Substanca. Eksperte në projektin kërkimor “Studim mbi përdorimin e substancave narkotike nga të miturit në Rajonin Fier-Vlorë” (projekt i financuar nga AKKSHI).

Publikimet: Bashkëautore e tekstit universitar “Infermiera e Aplikuar në Shëndetin Mendor” (seri leksionesh), anëtare e Bordit Shkencor dhe Organizativ në disa konferenca kombëtare. Ka marrë pjesë vazhdimisht në Trajnime Ndërkombëtare dhe Kongrese Europiane mbi depresionin, shizofreninë, çrregullimet e humorit dhe përdorimin e antipsikotikëve atipikal. Është autore dhe

bashkëautore e disa artikujve të botuar në The Journal of the European Psychiatric Association dhe në revista të tjera shkencore brenda dhe jashtë Shqipërisë, duke trajtuar çështje si: depresioni rezistent, komorbiditeti i sëmundjeve mendore me sëmundje mjekësore, abuzimi me substanca, ndikimi i COVID-19 në shëndetin mendor, etj.

ÇRREGULLIMET DEPRESIVE NË QENDRËN KOMUNITARE TË SHËNDETIT MENDOR NË VLORË (STUDIM RASTI)

Abstrakt ¹Ejona Shaska, ¹Stiliano Lepuri, ¹Ermira Totraku

¹ Spitali Psikiatrik "Ali Mihali" – Vlorë, Shqipëri

Hyrje: Çrregullimet depresive përfaqësojnë një problem të rëndësishëm të shëndetit publik, duke u konsideruar si "sëmundja e shekullit". Ato karakterizohen nga humor depresiv, anhedoni, ankth, pagjumësi dhe ankesa të shumta somatike. Komplikacioni më i rëndë i këtyre çrregullimeve është vetëvrasja. Aktualisht, rreth 280 milionë individë në mbarë botën vuajnë nga depresioni, që përfaqëson afërsisht 5% të të rriturve, me një prevalencë më të lartë tek femrat (6%) në krahasim me meshkujt (4%). Ky studim synon të identifikojë prevalencën e çrregullimeve depresive në Qendrën Komunitare të Shëndetit Mendor në qytetin e Vlorës, si dhe të analizojë faktorët demografikë, pranimin e komorbiditeteve mjekësore, abuzimin me substanca, si dhe rastet e tentativave apo vetëvrasjeve të kryera.

Metodologjia: Ky është një studim retrospektiv me karakter klinik, ku janë përfshirë pacientë të rritur mbi 18 vjeç të trajtuar për çrregullime depresive në QKSHM Vlorë, që përfaqësojnë zonat urbane dhe rurale të këtij rrethi. Diagnoza është vendosur në përputhje me kriteret e DSM-5 TR (Manuali Diagnostik dhe Statistikor i Çrregullimeve Mendore, versioni i përditësuar). Pacientët me çrregullime bipolare janë përjashtuar nga studimi. Nga 2166 kartela të analizuar me çrregullime mendore, 213 prej tyre rezultuan me çrregullime depresive.

Rezultatet: Studimi evidentoi një numër të konsiderueshëm pacientësh me çrregullime depresive të trajtuar në QKSHM Vlorë. Femrat përfaqësojnë përqindjen më të lartë të rasteve, ndërsa grupmoshat më të prekura janë 51-60 vjeç dhe 41-50 vjeç. Shumica e pacientëve janë të papunë dhe jetojnë në zonat urbane. Ndër komorbiditetet më të shpeshta u identifikuan sëmundjet

neurologjike, demenca, diabeti mellitus dhe hipertensioni.

Konkluzione: Faktorët e shfaqjes së depresionit përfshijnë komponentë gjenetikë, biologjikë dhe psikosocialë. Çrregullimet depresive sot po shfaqin një prevalencë të lartë tek individët e grupmoshës 50- 60 vjeç. Tentativat suicidale kanë qenë të shumta sidomos tek femrat. Ndërhyrjet terapeutike që kombinojnë trajtimin medikamentoz dhe mbështetjen psikosociale nga ekipet multidisciplinare pranë qendrave komunitare të shëndetit mendor, së bashku me politika shëndetësore mbështetëse, mund të përmirësojnë ndjeshëm trajtimin dhe menaxhimin e këtij çrregullimi madhor.

Fjalë kyçe: çrregullimet depresive, shëndeti mendor, Qendrat Komunitare, trajtim psikosocial.

DR. EGEMEN NURSOY**LEKTOR KYÇ****Spitali i Miqësisë Memorial Fier, Shqipëri- Turqi**

Dr. Egemen Nursoy është neurokirurg turk që aktualisht punon në Spitalin Shtetëror Bahçelievler në Stamboll, Turqi. Ai ka një sfond të fortë akademik, duke qenë i lidhur me Departamentin e Neurokirurgjisë në Universitetin Kırıkkale. Kontributet e tij kërkimore përfshijnë fusha të ndryshme brenda neurokirurgjisë, duke përfshirë sëmundjet cerebrovaskulare, çrregullimet e shtyllës kurrizore dhe neurotraumat.

Dr. Nursoy ka bashkë-shkruar shumë publikime shkencore dhe ka prezantuar punën e tij në konferenca kombëtare dhe ndërkombëtare, si Kongresi i 13-të i Neurokirurgjisë në Turqi dhe Kongresi i 16-të Botëror i Neurokirurgjisë (WFNS 2017). Interesat e tij kërkimore përfshijnë dëmtimin nga ischemia-reperfuzioni cerebral, hematomat subdurale dhe efektet e agjentëve farmakologjikë si tramadoli në modelet eksperimentale.

Përveç angazhimeve klinike dhe kërkimore, Dr. Nursoy është përfshirë në teknika kirurgjikale inovative. Puna e Dr. Nursoy pasqyron angazhimin për avancimin e praktikave neurokirurgjikale dhe kontributin në komunitetin më të gjerë mjekësor përmes kërkimit dhe inovacionit.

ROLI I NEUROKIRURGJISË NË MENAXHIMIN MULTIDISCIPLINAR TË SËMUNDJEVE NEUROLOGJIKE JO TË TRANSMETUESHME:

Abstrakt

INTEGRIMI I INOVACIONIT KLINIK DHE QASJEVE TË SHËNDETIT PUBLIK

Egemen Nursoy

Spitali i Miqësisë Memorial Fier, Shqipëri- Turqi

Hyrje: Barra e sëmundjeve neurologjike jo të transmetueshme (NCD), përfshirë tumoret primare dhe metastatike të trurit, epilepsinë

rezistente ndaj trajtimit, sëmundjet neurodegenerative dhe çrregullimet akute/kronike të shtyllës kurrizore, po rritet në mënyrë të ndjeshme në rang global, veçanërisht në popullatat që po plaken. Këto gjendje, ndonëse jo infektive, shpesh shkaktojnë paaftësi të konsiderueshme, nevoja për kujdes afatgjatë dhe pasoja socio-ekonomike. Qëllimi i këtij punimi është të analizojë në mënyrë kritike rolin në zhvillim dhe shumëdimensional të neurokirurgjisë në menaxhimin gjithëpërfshirës të sëmundjeve neurologjike jo të transmetueshme. Vëmendje e veçantë i kushtohet integritetit të praktikave klinike inovative brenda kuadrove multidisiplinare dhe përputhshmërisë së tyre me qasjet e shëndetit publik për të përmirësuar aksesin, vazhdimësinë e kujdesit dhe rezultatet afatgjata.

Metodologjia: Ky punim bazohet në rishikimin e literaturës më të fundit, studime të rasteve klinike dhe të dhëna që pasqyrojnë tendencat aktuale në përfshirjen e neurokirurgjisë në menaxhimin e sëmundjeve neurologjike jo të transmetueshme. Shqyrtohet një model multidisiplinar që përfshin bashkëpunimin ndërmjet neurokirurgëve, neurologëve, radiologëve, specialistëve të rehabilitimit dhe ekspertëve të shëndetit publik. Përcillen zhvillimet teknologjike si neuromonitorimi intraoperativ, neuronavigimi, metodat kirurgjikale endoskopike, teknikat minimale invazive dhe imazheria funksionale, duke u vlerësuar ndikimi i tyre në diagnozë, saktësinë kirurgjikale dhe rikuperimin postoperativ. Gjithashtu analizohen politikat e shëndetit publik që mbështesin zbulimin e hershëm, sistemet e referimit kirurgjikal dhe aksesin e barabartë në shërbimet neurokirurgjikale.

Rezultatet: Të dhënat tregojnë se ndërhyrja neurokirurgjikale në kohën e duhur, kur është pjesë e një rruge të kujdesit multidisiplinar, sjell përmirësime të dukshme në rezultatet e pacientëve, përfshirë uljen e morbiditetit, përmirësimin e funksionit neurologjik dhe rritjen e kthimit në aktivitetet e përditshme. Integrimi me iniciativat e shëndetit publik si planet kombëtare për kontrollin e kancerit, programet e kirurgjisë për epilepsinë dhe rrjetet e kujdesit për shtyllën kurrizore ka ndihmuar në optimizimin e burimeve dhe reduktimin e pabarazive në ofrimin e kujdesit. Të dhënat nga studime institucionale dhe të nivelit popullatë sugjerojnë se përfshirja e shërbimeve neurokirurgjikale në strategjitë më të gjera të menaxhimit të sëmundjeve kronike mund të sjellë ulje të matshme të barrës afatgjatë të sëmundjeve, shpenzimeve shëndetësore dhe humbjes së produktivitetit.

Konkluzione: Neurokirurgjia përbën një komponent thelbësor në përgjigjen multidisiplinare ndaj sëmundjeve neurologjike jo të

transmetueshme. Përtej rolit tradicional në menaxhimin akut kirurgjikal, neurokirurgjia po pozicionohet gjithnjë e më shumë në kryqëzimin mes inovacionit klinik dhe planifikimit të shëndetit publik. Duke nxitur bashkëpunimin ndërprofesional, duke përvetësuar përparimet teknologjike dhe duke u përputhur me strategjitë shëndetësore në nivel popullate, kujdesi neurokirurgjikal mund të kontribuojë ndjeshëm në ndërtimin e sistemeve shëndetësore më të qëndrueshme dhe gjithëpërfshirëse. E ardhmja e neurokirurgjisë në këtë kontekst varet nga investimet e vazhdueshme në kërkimin shkencor, integrimin në politika dhe trajnimin që thekson njëkohësisht ekselencën klinike dhe përgjegjësinë sociale.

Fjalë kyçe: neurokirurgjia globale, sëmundje neurologjike jo të transmetueshme, modele kujdesi multidisciplinar, inovacion klinik, integrim në shëndetin publik, tumore të trurit, kirurgji për epilepsinë.

MSC. DOREADA MIO**LEKTOR KYÇ**

Gazetare Shëndeti. MSc nga Universiteti i Beogradit.

Autore dhe moderatore e emisionit televiziv Klinika 24, Shqipëri.

Për më shumë se 20 vjet, Doreada Mio ka qenë gazetare shëndeti në Shqipëri dhe autore e moderatore e programit javor televiziv “Klinika 24”, që transmetohet në televizionin Report Tv. Ajo ka ndjekur studimet e Masterit në Shëndetin Publik në Universitetin e Beogradit, Serbi. Nga viti 2006 deri në 2021, ka qenë pjesë e Njesisë së Zbatimit të Projekteve në Ministrinë e Shëndetësisë në Shqipëri. Nga viti 1999 deri në 2006, ka qenë zëdhënëse e Ministrit të Shëndetësisë në Shqipëri. Gjithashtu, zotëron diplomë në Letërsi dhe Gjuhë Shqipe nga Fakulteti i Historisë dhe Filologjisë, Universiteti i Tiranës. Aktualisht, përveç angazhimeve të tjera, është aktivisht e angazhuar në kërkime në fushën e shëndetit publik dhe prezanton projekte të ndryshme kërkimore në aktivitete shkencore kombëtare dhe ndërkombëtare.

**ROLI I MEDIAS NË EDUKIMIN E STILIT TË JETESËS PËR
PARANDALIMIN E SËMUNDJEVE KRONIKE JO TË
TRANSMETUESHME**

Abstrakt**Doreada Mio¹**

¹ Gazetare Shëndeti. MSc nga Universiteti i Beogradit. Autore dhe moderatore e emisionit televiziv Klinika 24, Shqipëri

Hyrje: Sëmundjet kronike jo të transmetueshme (SJT), përfshirë sëmundjet kardiovaskulare, diabetin, kancerin dhe sëmundjet kronike të frymëmarrjes, mbeten shkaku kryesor i vdekjeve në botë, duke përbërë 74% të fataliteteve globale sipas OBSH-së. Megjithatë, shumica e këtyre sëmundjeve janë të parandalueshme përmes ndryshimeve të stilit të jetesës. Rritja e ndërgjegjësimit dhe edukimi shëndetësor janë faktorë kyç në reduktimin e faktorëve të rrezikut.

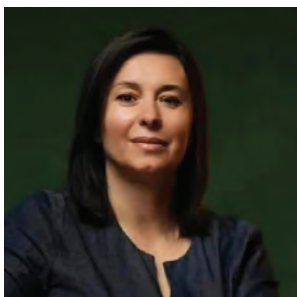
Media, në të gjitha format e saj, luan një rol kritik në këtë proces.

Metodologjia: Ky studim bazohet në analizën e literaturës shkencore dhe raporteve të institucioneve ndërkombëtare shëndetësore, si dhe në shqyrtimin e fushatave mediatike që kanë synuar ndryshimin e sjelljeve në lidhje me stilin e jetesës. U analizuan raste të fushatave kundër duhanit, obezitetit dhe promovimit të aktivitetit fizik.

Rezultatet: Fushatat mediatike të strukturuar dhe të mbështetura në prova shkencore kanë rezultuar efektive në ndryshimin e sjelljes. Për shembull, fushatat kundër duhanit kanë sjellë ulje të konsumit deri në 20% në disa vende. Megjithatë, sfida të tilla si dezinformimi, reklamat e produkteve të pashëndetshme dhe mungesa e përshtatjes kulturore e kufizojnë ndikimin e mediave në shëndetin publik.

Konkluzione: Media përfaqëson një urë të fuqishme mes shkencës dhe publikut. Përdorimi i saj strategjik, i qëndrueshëm dhe etik është thelbësor për të promovuar stile jetese të shëndetshme dhe për të zvogëluar barrën e SJT-ve. Nevojitet bashkëpunim ndërsektorial ndërmjet profesionistëve të shëndetit, mediave dhe politikëbërësve për të siguruar një komunikim të qartë dhe ndikues.

Fjalë kyçe: Sëmundje kronike jo të transmetueshme, edukim shëndetësor, media, parandalim, stil jetese, ndryshim sjelljeje.

MSC. EDLIRA DESTANI (KOLLESHI)**LEKTOR KYÇ****Shkolla e Mjekësisë – Shkup dhe OJQ ‘Dua Ylberin’ – Shkup, Maqedonia e Veriut**

Përvoja Profesionale: Kujdestar i Përgjithshëm në Spitalin Rajonal të Përmetit (1999), ligjëruese në praktikën mjekësore në SHMMQSH (2003–tani). Radio Vati (2003–2005) dhe gazeta “Fakti” (2005–2006), gazetare për botime informative, programe mjekësore dhe sociale, revista “AS” (2005–2006), Redaktore e sektorit të shëndetësisë, gazeta “Koha e re” (2010–2011), gazetare në sektorin e shëndetit dhe të çështjeve sociale. Ko-drejtor në “Dua ylberin” – Shoqata për fëmijët me nevoja të veçanta (2010–aktualisht). Heimerer College, Prishtinë, Republika e Kosovës – Ligjëruese e kurseve të praktikës klinike të infermierisë (2015–2017). Universiteti i Tetovës, Republika e Maqedonisë së Veriut – Ligjëruese e pjesës praktike për Çrregullimet e Spektrit Autik.

Arsimimi: BSc në Infermieri nga Universiteti i Vlorës "Ismail Qemali", Specializim Pedagogjik në Universitetin e Shën Kirilit dhe Metodit (Shkup), Përgatitje Diferenciale Psikologjike dhe Master i Shkencave në Psikologji Klinike në Universitetin Shtetëror të Tetovës. Terapist ABA (Applied Behavior Analysis), Këshilltar i Terapisë Gestalt, Praktikant në Psikotraumatologji EMI (Integrimi i Lëvizjes së Syrit), Specialist i Lartë në EMDR (Desenzitizimi dhe Ripunimi i Lëvizjes së Syrit), Terapeut Integrativ, Specialiste në Terapinë e Artit.

Interesat Kërkimore: Përfshijnë tema të ndryshme në fushën e shëndetit publik, veçanërisht shëndetin mendor të fëmijëve dhe adoleshentëve, si dhe trajtime integruese. Jo-diskriminim në përgjithësi, me angazhim specifik si anëtare e Këshillit Kombëtar Koordinues për monitorimin e situatave të jo-diskriminimit dhe zbatimin e ligjeve, nënligjeve dhe dokumenteve strategjike në këtë fushë.

Publikime: Autore e prezantimeve shkencore
në konferenca ndërkombëtare.

Abstrakt

**TRAJTIMI HOLISTIK I ANKTHIT TEK ADOLESHENTËT: INTEGRIMI I
TERAPIVE PSIKOTERAPEUTIKE DHE MODALITETEVE ALTERNATIVE**

Edlira Destani (Kolleshi)¹, Albi Destani

¹ Shkolla e Mjekësisë – Shkup dhe OJQ ‘Dua Ylberin’ – Shkup,
Maqedonia e Veriut

Hyrje: Çrregullimet e ankthit janë ndër problemet më të zakonshme të shëndetit mendor tek adoleshentët dhe ndikojnë negativisht në performancën e tyre emocionale, sociale dhe akademike. Nevoja për trajtime efektive dhe të përshtatura për këtë grupmoshë është e domosdoshme. Ky studim eksploron një qasje holistike në trajtimin e ankthit, duke integruar terapi të ndryshme psikoterapeutike dhe modalitete alternative për të përmirësuar mirëqenien e adoleshentëve.

Metodologjia: Studimi është realizuar përmes analizës së pesë rasteve specifike të adoleshentëve me çrregullim ankthi. Janë aplikuar teknika nga metoda terapeutike të njohura si: Gestalt terapia, EMDR (Desensibilizimi dhe Rivendosja përmes Lëvizjeve të Syve), Art terapia, Ndergjegjesimi (Mindfulness). Për matjen e nivelit të ankthit para dhe pas ndërhyrjes është përdorur pyetësori GAD-7 (General Anxiety Disorder-7). Të dhënat janë analizuar përmes metodave statistikore duke përdorur programet SPSS dhe Excel, ndërkohë që janë marrë edhe të dhëna cilësore nëpërmjet vëzhgimeve dhe reflektimeve klinike.

Rezultatet: Të dhënat treguan një reduktim të dukshëm të simptomave të ankthit pas përfundimit të trajtimit në të pesë rastet. Përmirësimi është vërejtur jo vetëm në rezultatet e GAD-7, por edhe në sjelljet dhe reagimet emocionale të adoleshentëve. Përdorimi i një qasjeje të integruar ka ndihmuar në adresimin më të thelluar të faktorëve që ndikojnë në gjendjen ankthioze, duke i ofruar secilit individ një trajtim të personalizuar.

Konkluzione: Rezultatet e këtij studimi mbështesin efektivitetin e një qasjeje holistike dhe të integruar në trajtimin e çrregullimeve të ankthit tek adoleshentët. Integrimi i metodave të ndryshme psikoterapeutike dhe teknika alternative si art terapia dhe mindfulness ka treguar potencial për të përmirësuar mirëqenien emocionale të të rinjve. Ky model sugjeron nevojën për zhvillimin e mëtejshëm të qasjeve të individualizuara dhe ndërdisiplinore në fushën e psikoterapisë për adoleshentët.

Fjalë kyçe: adoleshent, çrregullim ankthi, integrim, psikoterapi.

BARROSO-CORROTO ESPERANZA

LEKTOR KYÇ

**Fakulteti i Fizioterapisë dhe Infermierisë,
Universiteti i Castilla-La Mancha: Ciudad Real,
Spanjë**

Esperanza Barroso Corroto është infermiere dhe kërkuese spanjolle në fushën e infermierisë, aktualisht kandidate e shkencave në Universitetin e Castilla-La Mancha (UCLM), në Fakultetin e Fizioterapisë dhe Infermierisë në Toledo, ku ushtron si punë mësimore ashtu edhe shkencore. Linja e saj e kërkimit fokusohet në dhunën në marrëdhëniet mes të rinjve, me vëmendje të veçantë ndaj përvojave të studentëve të infermierisë që kanë qenë viktimë të kësaj lloji dhune.

Abstrakt **PËRSHTATJA KULTURORE, PËRKTHIMI DHE VALIDIMI PSIKOMETRIK I INSTRUMENTIT CADRI (INVENTARI I KONFLIKTEVE NË MARRËDHËNIET SENTIMENTALE TË ADOLESHENTËVE) PËR POPULLATËN GREKE**

Barroso-Corroto E¹, Carmona-Torres JM, Laredo-Aguilera JA, López Fernández-Roldán A, Navarrete-Tejero C, Soni E, Christodoulakis A, Patelarou A, Zografakis M.

¹ Fakulteti i Fizioterapisë dhe Infermierisë, Universiteti i Castilla-La Mancha: Ciudad Real, Spanjë

Hyrje: Marrëdhëniet romantike gjatë adoleshencës shpesh shoqërohen me forma të ndryshme të konfliktit dhe dhunës, çka ndikon ndjeshëm në mirëqenien psikologjike të të rinjve. CADRI (Conflict in Adolescent Dating Relationships Inventory) është një instrument i standardizuar ndërkombëtarisht, i cili mat nivelet dhe format e konflikteve në marrëdhëniet adoleshente. Deri më tani, nuk ka pasur një version të përshtatur për popullatën greke. Ky studim synon të përkthejë, përshtatë në mënyrë kulturore dhe të validuar psikometrikisht CADRI-n për përdorim në kontekstin grek.

Metodologjia: U ndoqën fazat e rekomanduara për përkthimin dhe përshtatjen kulturore të instrumenteve: përkthimi përpara, përkthimi prapa, rishikimi nga një panel ekspertësh dhe pilotimi me një grup

adoleshentësh grekë. Për analizën psikometrike, u përdorën analiza faktoriale eksploruese dhe konfirmuese, si dhe koeficientët e besueshmërisë Cronbach α .

Rezultatet: Në procesin e validimit morën pjesë gjithsej 177 studentë universitarë. Versioni i përshtatur i CADRI tregoi një besueshmëri të lartë të brendshme, me vlera të alfa Cronbach prej 0.889 për nënshkallën që mat dhunën e ushtruar dhe 0.925 për nënshkallën që mat dhunën e përjetuar. Analiza faktoriale konfirmoi se struktura ishte shumë e ngjashme me versionin origjinal. 88.7% e pjesëmarrësve pranuan se kishin ushtruar një formë dhune në takime, dhe 90.7% raportuan se kishin qenë viktimë të saj—më shpesh në formën e abuzimit verbal dhe emocional.

Konkluzione: Ky studim konfirmon se versionin grek të CADRI është një instrument i vlefshëm dhe i besueshëm për vlerësimin e dhunës në takime në mjediset universitare. Shkallët dukshëm të larta të viktimizimit dhe ushtrimit të dhunës kërkojnë zbatimin urgjent të programeve edukative parandaluese dhe kërkime më të thelluara, veçanërisht në fusha akademike që lidhen me shëndetin siç është infermieria.

Keywords: dhuna në takime, greqisht, dhuna në marrëdhënie intime, validim psikometrik, CADRI, përshtatje kulturore.

Sesione Paralele Abstraktet

PO1

QASJE MULTIDISCIPLINARE PËR PARANDALIMIN E SËMUNDJEVE KRONIKE JO TË TRANSMETUESHME

Lindita Terolli

Departamenti i Infermierisë, Fakulteti i Shkencave Natyrore dhe Humane,
Universiteti i Korçës "Fan S. Noli"

Hyrje: ““One Health”, (“Një Shëndet”) është një iniciativë globale e cila synon qasjen ndërsektoriale si një nevojë urgjente, duke përfshirë përpjekjet e aktorëve - mjekësinë humane, mjekësinë veterinarë dhe shkencave mjedisore, në kuadër të hartimit dhe implementimit të strategjive për mbrojtjen e shëndetit të njerëzve, kafshëve dhe mjedisit. Kontrolli i rezistencës mikrobike ndaj antibiotikëve sot përbën një nevojë urgjente për nderhyrje qasje ndërsektoriale. Mbetjet më të zakonshme të barnave në ushqimet me origjinë shtazore janë antibiotikët dhe sulfonamidet, të cilat kryesisht merren duke i shtuar në ushqimin dhe ujin e kafshëve. Përdorimi i paligjshëm i antibiotikëve dhe sulfonamideve është kryesisht për qëllime, terapeutike, profilaktike dhe nxitës të rritjes për të përmisuar efikasitetin e ushqimit tek kafshët. Kjo mund të çojë deri në shfaqjen e mbetjeve të tyre në qumësht, të cilat shkaktojnë rrezik të mundshëm për shëndetin e njeriut dhe efekte të padëshirueshme të konsumatorët. Bashkimi Evropian ka vendosur nivelet maksimale të mbetjeve (MRL) për shumicën e antibiotikëve dhe sulfonamideve në qumësht dhe produktet tjera ushqimore. Efektet patologjike të mbetjeve të antibiotikëve dhe sulfonamideve në shëndetin e njerëzve: 1. Mund të shkaktojnë gjëndje të antibiotiko-rezistencës,. 2. Efektet imunopatologjike (Autoimunitet) 3. Efekte kancerogjene : Sulphamethazine, - Oksitetracycline, Furazolidon 4. Mutagjeniteti. Gentamicina 5. Nefropati Gentamicina 6. Hepatotoxicitet 7. Çrregullime riprodhuese 8. Toxicitet në palcën kockore. Chloramphenicol 9. Alergji. Penicilina (përfshin ampicilinën).

Metodologjia: Studimi ynë u krye duke përdorur testin Auro Flow Beta-Lactam Strip, i cili është një sistem diagnostikues i shpejtë dhe cilësor për të zbuluar mbetjet e antibiotikut beta-laktam në qumështin e papërpunuar. Mostrat u morën në periudhën Mars – Qershor 2024 në 6 ferma të vogla të rrethit të Korçës. Përmes kësaj metode u analizuan 133 mostra të qumështit të freskët të papërpunuar të cilat i morëm herët në mëngjes (produkti i mëngjesit dhe i darkës). Transportimi i mostrave u bë në kushtet frigoriferike, për në Laboratorin e AKU në Korçë, ku u bë testi për të zbuluar mbetjet e antibiotikut beta-laktam në qumësht.

Rezultatet: 11/133 (8,3%) e mostrave rezultuan shumë pozitive dhe 18/133 (13,5%) ishin lehtësisht pozitive dhe 104/133 (78.2%) e mostrave ishin negative .

Konkluzione: Monitorimi i mbetjeve të antibiotikëve është i nevojshëm për garantuar sigurinë e ushqimit dhe shëndetin e popullatës.

Fjalët kyçe: shëndeti, antibiotikorezistenca, qasjet ndërdisiplinore.

PO2

NDIKIMI I TERAPISË FIZIKE NË DHIMBJEN E PACIENTES ME SKOLIOZË

¹Glodiana Sinanaj, ²Brunilda Cora, ¹Brunilda Subashi

¹Qendra Kërkimore Shkencore për Shëndetin Publik në Fakultetin e Shëndetit, Universiteti i Vlores "Ismail Qemali" Shqiperi

²Specialiste Reumatologe në Shërbimin e Reumatologjisë, Spitali "Petro Nako" Sarandë

Hyrje: Shpina, ose shtylla kurrizore, është një kolonë e gjatë kockash që shkon poshtë qendrës së shpinës së një personi. Është thelbësore për shumë funksione, të tilla si lëvizja, mbështetja dhe mbrojtja e palcës kurrizore. Skolioza është një lakim jonormal anësor i shtyllës kurrizore. Më së shpeshti diagnostikohet në fëmijëri ose në adoleshencën e hershme. Kthesa normale të shtyllës kurrizore ndodhin në rajonet e qafës (cervical), krahërorit (thoracal) dhe mesit (lumbar) në të ashtuquajturin rrafshin "sagittal". Ekzistojnë tre lloje të skoliozës: Skolioza idiopatike, kongjenitale dhe neuromuskulare. Në shumicën e rasteve, shkaku i skoliozës është i panjohur. Llojet më pak të zakonshme të skoliozës mund të shkaktohen nga disa gjendje neuromuskulare, defektet e lindjes që ndikojnë në zhvillimin e kockave të shtyllës kurrizore, operacioni i mëparshëm në murin e krahërorit si foshnjë, lëndimet ose infeksionet e shtyllës kurrizore dhe parregullsi të palcës kurrizore. Studimi synon vlerësimin e ndikimit të terapisë fizike në dhimbjen e pacientes me skoliozë për të përmirësuar cilësinë e jetës.

Metodologjia: Në këtë raport është paraqitur një rast studimi i një vajze 20-vjeçare me dhimbje në qafë, të dy shpatullat, dhimbja kalon nga pelvis deri në fund të këmbëve, me një histori të skoliozës idiopatike adoleshente, e cila çon në shqetësim për kryerjen e aktiviteteve të jetës së përditshme. Intervista gjysmë e strukturuar ballë për ballë u krye në bazë të metodës së kërkimit cilësor.

Rezultatet: Historia mjekësore e rastit klinik, realizimi i ekzaminimeve si spinometria 4D, ekzaminimi në pistë vrapimi për matjet dinamike, vlerësimi, kryerja e fizioterapisë me dhimbje, efektiviteti i ushtrimeve fizike dhe hapat e rehabilitimit janë shpjeguar në këtë raport.

Konkluzione: Përdorimi i terapisë fizike synoi jo vetëm trajtimin por edhe parandalimin në deformimin e mëtejshëm dhe përkeqësimin e simptomave. Përdorimi i ushtrimeve forcuese e shtrënguese të cilat ndihmuan për të parandaluar, janë përshkruar në këtë raport rasti.

Fjalët kyçe: ndikimi, terapia fizike, dhimbja e pacientes, skoliozë.

PO3

ROLI I INFERMIERËVE NË MENAXHIMIN E FËMIJËVE ME ASTMË: NJË VLERËSIM I NJOHURIVE DHE PRAKTIKAVE.

¹Erda Hodaj, ²Majlinda Rakipaj

¹Departamenti i Kujdesit Shëndetësor, Fakulteti i Shëndetit, Universiteti "Ismael Qemali" Vlorë

²Departamenti i Infermierisë, Fakulteti i Shëndetit, Universiteti "Ismael Qemali" Vlorë

Hyrje: Astma është një sëmundje kronike respiratore, me një prevalencë në rritje sidomos në moshat pediatrike. Infermierët kanë një rol thelbësor në menaxhimin efektiv të fëmijëve me astmë, si në mjedisin spitalor ashtu edhe në komunitet. Mungesa e infermierëve në shkolla përbën një boshllëk serioz në përkujdesjen për fëmijët me astmë. Ky studim synon të vlerësojë nivelin e njohurive dhe praktikave të infermierëve pediatrikë lidhur me menaxhimin e astmës, me fokus në kujdesin që ofrohet në shtëpi dhe në shkollë.

Metodologjia: Studimi përfshiu infermierët e reparteve të Pediatriisë në dy spitale rajonale, Vlorë dhe Fier. Si instrument u përdor një pyetësor i standardizuar për vlerësimin e njohurive mbi astmën, i cili përfshinte edhe një seksion të veçantë për menaxhimin e fëmijëve asmatikë në ambiente jashtëspitalore. U mbledhën gjithashtu të dhëna sociodemografike të pjesëmarrësve.

Rezultatet: Në total, u përfshinë 52 infermierë. Vetëm 38% e tyre treguan njohuri të mjaftueshme për protokollin bazë të trajtimit të astmës akute tek fëmijët. 61% e pjesëmarrësve raportuan mungesë trajnimesh të specializuara në këtë fushë. Vetëm 19% e tyre kishin informacion të detajuar mbi rolin e infermierëve në ambientin shkollor për fëmijët me astmë. Pjesa më e madhe e infermierëve (73%) shprehën interes për trajnime shtesë dhe përfshirje më aktive në menaxhimin e fëmijëve me astmë në komunitet.

Konkluzionet: Studimi thekson nevojën për trajnime të vazhdueshme dhe specifike për infermierët që punojnë me fëmijë me astmë, si dhe për hartimin e politikave që mbështesin punësimin e infermierëve në ambientet shkollore. Përfshirja më e madhe e infermierëve në menaxhimin e astmës do të sillte një përmirësim të dukshëm në cilësinë e jetës së fëmijëve asmatikë.

Fjalë kyçe: Astma pediatrike, infermierë pediatrikë, kujdesi jashtëspitalor, shkolla, njohuri dhe praktika.

PO4

BASHKËJETESA ME SËMUNDJET KRONIKE: CILËSIA E JETËS LIDHUR ME SHËNDETIN NË PACIENTËT E HOSPITALIZUAR

Brunilda Subashi^{1,2}, Fatjona Kamberi², Glodiana Sinanaj², Erlini Kokalla², Rezarta Lalo²

¹ Universiteti Tor Vergata Rome, Itali

² Universiteti i Vlorës 'Ismael Qemali, Shqipëri

Hyrje: Multimorbiditeti, bashkëjetesa e kushteve kronike, është një shqetësim i rëndësishëm për shëndetin publik, veçanërisht në mesin e të moshuarve, për shkak të prevalencës së lartë, ngarkesave domethënëse shëndetësore dhe kostove të konsiderueshme ekonomike. Ky studim ka për qëllim identifikimin e cilësisë së jetës lidhur me shëndetin tek pacientët e hospitalizuar në Spitalin Rajonal të Vlorës.

Metodologjia: Ky është një studim cross-sectional, i realizuar në pacientët e hospitalizuar në Spitalin Rajonal të Vlorës, gjatë periudhës kohore Mars-Maj 2024, nëpërmjet përdorimit të EQ-5D-5L, një instrument i standardizuar që mat cilësinë e jetës lidhur me shëndetin.

Rezultatet: Në studim morën pjesë 155 pacientë të hospitalizuar në total, të cilët ishin kryesisht femra (63%). 56% e tyre ishin adultë dhe 44% të moshuar, me mbizotërim të grupmoshave 55-84 (61%). 72% e pacientëve të hospitalizuar ishin nga qyteti i Vlorës, me predominim të hospitalizimit 1 dhe 2 herë, megjithatë 10% e tyre janë shtruar në spital mbi 4 herë. Cilësia e jetës lidhur me shëndetin rezultoi me 68.3 ± 22.6 , me diferenca të vogla midis gjinive. Grupmoshat më të vjetra, veçanërisht ato 65 vjeç e lart, raportojnë rezultate më të ulëta të cilësisë së jetës lidhur me shëndetin, duke sugjeruar një rënie të perceptimit të shëndetit me plakjen. Cilësia e jetës lidhur me shëndetin paraqiti diferenca midis pacientëve që vuanin nga një sëmundje kronike (78 ± 21.1) dhe atyre me multimorbiditet (64.4 ± 22.1).

Konkluzionet: Rritja e multimorbiditetit shoqërohet me një vetëperceptim negativ për shëndetin tek të moshuarit, duke theksuar nevojën për ndërhyrje shëndetësore që shkojnë përtej trajtimit të sëmundjeve për të përmirësuar cilësinë e përgjithshme të jetës.

Fjalët kyçe: cilësia e jetës, shëndeti, paciente, sëmundje kronike, multimorbiditet.

PO5

ROLI I INFERMIERËVE TË QËNDRAVE SHËNDETËSORE PARËSORE NË PARANDALIMIN DHE DIAGNOSTIKIMIN E KANCERIT TË GJIRIT

Kristi Metushi¹, Daniela Kungulli¹

¹ Departamenti i Infermierisë, Fakulteti i Shëndetit, Universiteti i Vlorës “Ismail Qemali” Shqipëri

Hyrje: Kanceri i gjirit përbën një nga sëmundjet më të përhapura tek gratë në mbarë botën dhe mbetet një ndër shkaktarët kryesorë të vdekshmërisë. Zbulimi i hershëm dhe ndërhyrja në kohë janë faktorë kyç në përmirësimin e mbijetesës dhe cilësisë së jetës së pacienteve. Qendrat shëndetësore parësore luajnë një rol thelbësor në këtë drejtim, pasi janë kontakti i parë i popullatës me sistemin shëndetësor. Brenda këtyre qendrave, infermierët kanë një rol të pazëvendësueshëm jo vetëm në ofrimin e kujdesit, por edhe në edukimin, sensibilizimin dhe kryerjen e depistimit për kancerin e gjirit. Studimi synon të analizojë rolin e infermierëve të qendrave shëndetësore parësore në parandalimin dhe diagnostikimin e hershëm të kancerit të gjirit, me një fokus të veçantë në edukimin shëndetësor, promovimit të vetëkontrollit dhe përfshirjes në programet e depistimit.

Metodologjia: Ky është një studim kros-seksional, i cili u realizua gjatë periudhës Mars-Prill 2025. Të dhënat u mbledhën online përmes platëformës Google-Forms, me infermierë të shërbimit shëndetësor parësor, kryesisht në Vlorë dhe Fier. Pyetësi përfshinte pesë seksione: të dhënat socio-demografike, njohuritë dhe kompetencat, praktikat klinike dhe kujdesi infermior onkologjik, perceptimet dhe qëndrimet ndaj kujdesit infermior dhe rekomandime për përmirësimin e praktikës.

Rezultatet: Në studim u përfshinë 102 Infermier të qendrave shëndetësore parësore. 84.3% ishin femra dhe 15.7% ishin meshkuj. Pjesa më e madhe e tyre (41.2%) kishin 0-5 vite përvojë pune. 72.5% e Infermierëve nuk kanë ndjekur asnjë trajnim të specializuar mbi screening dhe ekzaminimin e kancerit të gjirit. Tre pengesat më të zakonshme për zbatimin e screening të kancerit të gjirit në vendin e punës ishin: ndërgjegjësim i ulët i pacientit (52.9%), mungesa e burimeve (31.4%), dhe trajnim i kufizuar (29.4%). Një sfidë kryesore është qasja e kufizuar të specialistëve dhe mungesa e burimeve. Pjesa më e madhe e Infermierëve kërkojnë trajnime të specializuara mbi screening dhe ekzaminimin e gjirit, bashkëpunim me profesionistë të tjerë të shëndetësisë dhe sigurimin e pajisjeve të nevojshme për imazherinë diagnostike.

Konkluzionet: Edhe pse infermierët e qendrave shëndetësore parësore luajnë një rol të rëndësishëm në parandalimin dhe diagnostikim të hershëm të kancerit të gjirit, mungesa e burimeve, ndërgjegjësimi i ulët i pacientëve, dhe stigma kulturore ose shoqërore paraqesin pengesa të mëdha. Trajnimi, edukimi dhe mbështetja profesionale e vazhdueshme për infermierët ndihmojnë në rritjen e aftësive të tyre dhe përmirësimin e efektivitetit në parandalimin dhe diagnostikimin e hershëm të kancerit të gjirit.

Fjalët kyçe: Kanceri gjirit, screening, parandalim, shërbim shëndetësor parësor, infermier.

PO6

PREVALENCA E SINDROMËS SË OVARIT POLICISTIK (PCOS) DHE SFIDAT E MENAXHIMIT NË DY RAJONE MESDHETARE: NJË QASJE MULTIDISCIPLINARE

Flutura Kondili¹, Klodilda Resuli², Ilde De Sanctis³, Michele Hajro⁴

¹ Laboratori "Bios" Vlorë, Shqipëri

² Spitali Rajonal, Vlorë, Shqipëri

³ Qendra Radiologjike De Sanctis, Pescara Itali

⁴ Plurimed poliambulatorio studio nutrizionista, Pescara, Itali

Hyrje: Sindroma e ovarit policistik (PCOS) është një nga çrregullimet më të shpeshta endokrino-gjinekologjike në femrat në moshën riprodhuese. Si një sindromë komplekse me patogjenezë multifaktoriale dhe fenotipe të ndryshme, ajo ndikon në mënyrë të ndjeshme në mirëqenien fizike, mendore, riprodhuese dhe sociale të grave. Diagnoza shpesh është e vonuar për shkak të shfaqjeve të ndryshme klinike dhe kërkon një qasje bashkëpunuese multidisciplinare midis mjekëve specialistë.

Metodologjia: Ky është një studim vëzhgues, retrospektiv dhe krahasues, i realizuar në dy rajone të Mesdheut: një studim 4-vjeçar në provincën e Peskarës (Itali) dhe një studim 2-vjeçar në rrethin e Vlorës (Shqipëri), të dy në kuadër të praktikës private. Të dhënat përfshijnë femra të moshës 16–40 vjeç, të cilat janë paraqitur për çrregullime menstruale, hirsutizëm ose infertilitet. Diagnoza u vendos duke përdorur kriteret e Rotterdemit (ESHRE/ASRM).

Rezultatet: Shumica e pacienteve i përkisnin grupmoshës 20–30 vjeç. Prevalenca në të dy rajonet është në rritje dhe përputhet me trendin europian. 50% e grave u paraqitën për amenorre të zgjatura, 30% për hirsutizëm dhe 20% për infertilitet. Sipas klasifikimit fenotipik: 55% e rasteve përputheshin me fenotipin klasik (ovarit policistik + hiperandrogjenizëm + oligo/amenorre), 8% kishin vetëm hiperandrogjenizëm dhe oligo/amenorre, 25% kishin policistozë dhe hiperandrogjenizëm pa çrregullime të ciklit, 12% kishin policistozë dhe oligo/amenorre pa shenja të hiperandrogjenizmit. Një numër i vogël rastesh mbeti i paklasifikuar për shkak të analizave jo të plota dhe vështirësive në ekzaminim (si mungesa e ekografisë TV dhe BMI i lartë).

Konkluzionet: PCOS mbetet një sfidë serioze për shëndetin publik, si në vendet në zhvillim ashtu edhe ato të zhvilluara. Edhe pse ndërgjegjësimi dhe edukimi shëndetësor janë në rritje, një pjesë e konsiderueshme e rasteve vijon të mbetet e padiagnostikuar ose jo mirë e menaxhuar. Nevojitet një ndërhyrje e integruar ndërdisiplinare dhe promovimi i fushatave të rregullta të sensibilizimit dhe screening-ut në grupmoshat më të reja dhe ato me rrezik të lartë.

Fjalët kyçe: Sindroma e ovarit policistik, PCOS, qasje multidisciplinare, diagnostikim i hershëm, cilësia e jetës, shëndet riprodhues.

PO7

ROLI I INFERMIERËVE NË MENAXHIMIN E HIPERTENSIONIT ARTERIAL NË QENDRAT SHËNDETËSORE: SFIDA DHE MUNDËSI PËR PËRMIRËSIMIN E KONTROLLIT TË SËMUNDJES

Juljana Xhindoli¹, Anita Thomaj², Zini Shakaj³, Stela Muca⁴, Mimoza Llavdaniti⁵

¹ Fakulteti i Shëndetit, Universiteti i Vlorës "Ismail Qemali", Shqipëri

² Spitali Rajonal, Vlorë, Shqipëri

³ Drejtoria e Shërbimit Parësor, Operatori i Shërbimeve të Kujdesit Shëndetësor
Drejtoria Rajonale Vlorë

⁴ Fakulteti i Shkencave Mjekësore Teknike, Universiteti i Tiranës

⁵ Departamenti Infermierisë, Universiteti i Gjirokastrës

Hyrje: Hipertensioni arterial (HTA) është një sëmundje kronike që prek një pjesë të madhe të popullsisë dhe përbën një sfidë të madhe për shëndetin publik. Menaxhimi i efektshëm i HTA-së është i rëndësishëm për parandalimin e komplikacioneve të rënda kardiovaskulare.

Qëllimi: studimi analizon prevalencën e HTA-së dhe nivelin e kontrollit të presionit arterial në pesë qendra shëndetësore (QSh), duke vlerësuar rolin e infermierëve në këtë proces.

Metodologjia: studimi përfshiu pesë QSh dhe analizon të dhënat e pacientëve kronikë, duke përfshirë numrin e pacientëve me HTA dhe përqindjen e atyre që kishin presionin arterial brenda normave nga të dhënat e kartelave mjekësore.

Rezultatet: QSh Nr.1 ka 4602 pacientë kronik, me HTA janë 1294 (28%) e tyre dhe vetëm 57% (750) prej tyre kanë presion arterial brenda normave. QSh Nr.2 ka 4179 pacientë kronik, me HTA janë 1825 (59.%), ndërkohë nga këta vetëm 77.% (1943) kanë presion arterial të kontrolluar. Në QSh Nr.3, nga 4030 pacientë kronik, me HTA janë 1294 (45.%), ndërkohë nga këta 1700 (93.%) kanë vlera të presionit arterial brenda normave. Në QSh Nr. 4, nga 5249 pacientë kronik, me HTA janë 2445 (46.%), ndërkohë nga këta vetëm 15.% (382) kanë vlera të presionit arterial të kontrolluara. Në QSh Nr.5, nga 2043 pacientë kronik, me HTA-1201 (58.%) dhe vetëm 16.% (196) kanë presion arterial brenda normave. Rezultatet tregojnë një variacion të madh në prevalencën e HTA-së dhe kontrollin e presionit arterial. Prevalenca e HTA-së varionte nga 28.12% në QSh Nr. 1 deri në 59.88% në QSh Nr. 2. Sa i përket kontrollit të presionit arterial, QSh Nr. 3 shënoi normën më të lartë të kontrollit me 93.15%, ndërsa QSh Nr. 4 dhe Nr. 5 kishin nivele shumë të ulëta të kontrollit, përkatësisht 15.63% dhe 16.32%.

Konkluzione: Studimi tregon se, pavarësisht ekzistencës së udhëzimeve të qarta për menaxhimin e HTA-së, niveli i kontrollit të HTA-së është i ulët në disa QSh, ku një numër i madh pacientësh nuk arrijnë të mbajnë presionin arterial nën kontroll. Infermierët kanë një rol kyç në përmirësimin e menaxhimit të HTA-së përmes matjes dhe monitorimit të presionit të gjakut, edukimit të pacientëve mbi rëndësinë e aderencës në terapi, ndryshimet e stilit të jetesës, dhe përkujdesja e vazhdueshme.

Fjalë kyçe: hipertension arterial, menaxhim, adherencë, edukimi i pacientëve, roli i infermierëve.

PO8

ROLI DHE RËNDËSIA E PROFESIONISTËVE SHËNDETËSOR NË REANIMIM KARDIO-PULMONAR

¹**Muhamet Kadrija**, ²Sabrije Kelmendi Bardhaj, ³Mirlinda Nuza-Llapi, ⁴Shkurte Karakushi, ⁴Vjollca Krasniqi, ⁴Mirush Gjocaj

¹University "Fehmi Agani" Gjakova, ²Department of Public Health and Infectious Diseases, Sapienza University, Rome, Italy, ³Main Center of Family Medicine in Gjakovë, ⁴Regional Hospital "Isa Grezda" Gjakova

Hyrje: Sipas të dhënave të Organizatës Botërore të Shëndetësisë (OBSH), normat e prevalencës së sëmundjeve kardiovaskulare janë në rritje të vazhdueshme. Arresti kardiak dhe infarkti i miokardit përbëjnë emergjenca të menjëhershme mjekësore që kërkojnë ndërhyrje të shpejtë për shpëtimin e jetës. Reanimimi Kardio-Pulmonar (RKP) është një ndërhyrje thelbësore për rikthimin e funksioneve jetësore brenda të ashtuquajturës "dritare e artë" prej 5 minutash. RKP përbëhet nga tre komponentë bazë: lirimi i rrugëve të frymëmarrjes, stimulimi i frymëmarrjes dhe masazhi kardiak. Shkaqet më të zakonshme të arresti kardiak përfshijnë: insuficiencën pulmonare, hemorragjitë masive, shkarkimet elektrike, dehidratimin, hipoterminë e rëndë, fibrilacionin ventrikular dhe infarktin akut të miokardit. Qëllimi i këtij punimi është të vlerësojë nivelin e njohurive të profesionistëve shëndetësorë në lidhje me ndërhyrjet e para në rastet e arresti kardiak në vendngjarje, si dhe të rrisë ndërgjegjësimin për rëndësinë e reagimit të shpejtë dhe të duhur në situatat jetkërcënuese.

Metodologjia: Ky material është hartuar mbi bazën e një rishikimi sistematik të literaturës shkencore ndërkombëtare, protokolleve të urgjencës, studimeve të fundit mbi RKP-në si dhe përvojës shumëvjeçare në praktikën e emergjencave mjekësore në vendin tonë.

Rezultatet: Sipas të dhënave të Shoqatës Europiane për Sëmundjet Kardiovaskulare (EASO), çdo vit humbin jetën rreth 2.8 milion të rritur si pasojë e patologjive kardiovaskulare. Nga këto, 25% lidhen me obezitetin, 34% me diabetin, dhe 41% me faktorë të tjerë të rrezikut të modifikueshëm. Këto të dhëna nënvizojnë domosdoshmërinë e trajnimit të vazhdueshëm dhe reformimit të shërbimeve emergjente.

Konkluzionet: Urgjencat mjekësore moderne kërkojnë reformim të vazhdueshëm, përshtatje me praktikat bashkëkohore, përdorimin e teknologjive të reja dhe përgatitjen profesionale të stafit mjekësor. Profesionistët shëndetësorë luajnë një rol vendimtar në shpëtimin e jetës përmes ndërhyrjes së saktë dhe në kohë të Reanimimit Kardio-Pulmonar.

Fjalë kyçe: Reanimim Kardio-Pulmonar, arrest kardiak, emergjenca mjekësore, trajnim, ndërhyrje e parë, shpëtim jete.

PO9

PROFILI DEMOGRAFIK DHE KLINIK I PACIENTËVE TË SAPODIAGNOSTIKUAR ME DIABET TIP 2 NË QYTETIN E VLORËS GJATË VITIT 2023

Emirjona Kiçaj^{1,2*}, Liliana Rogozea², Emiljana Coraj³, Dritan Coraj,³ Flovjana Dule¹

¹Fakulteti i Shëndetit, Universiteti “Ismail Qemali” Vlorë

²Fakulteti i Mjekësisë, Universiteti i Transilvanisë, Brasov, Rumani

³Shërbimi Parësor, Vlorë

Hyrje: Diabeti mellitus tip 2 përbën një sfidë në rritje për sistemin shëndetësor, me ndikim të madh në shëndetin publik, sidomos në grupmoshat e avancuara. Njohja e karakteristikave demografike dhe klinike të pacientëve në momentin e diagnostikimit është thelbësore për ndërhyrje të hershme dhe efektive. Qëllimi i studimit është të përshkruajë profilin demografik dhe klinik të pacientëve të sapodiagnostikuar me diabet tip 2 në qytetin e Vlorës gjatë vitit 2023, si dhe të vlerësojë nivelin e kontrollit fillestar të glikemisë dhe HbA1c sipas faktorëve të ndryshëm.

Metodologjia e studimit: U realizua një studim përshkrues retrospektiv mbi 332 pacientë të sapodiagnostikuar me diabet tip 2 gjatë vitit 2023 në qytetin e Vlorës. Të dhënat e mbledhura përfshijnë tregues demografikë dhe klinikë: moshë, gjinia, statusi martesor, arsimimi, vendbanimi, historia familjare për diabet, indeksi i masës trupore, vlerat e presionit arterial, glicemisë dhe HbA1c.

Rezultatet: Moshë mesatare e pjesëmarrësve ishte 66.7 ± 9.1 vjeç; 52.7% ishin femra. Shumica ishin të martuar (88.3%), me arsim të mesëm (53%) dhe banues në zonë urbane (82.8%). 65.1% e tyre ishin në pension dhe 52.4% rezultuan mbipeshë në momentin e diagnostikimit. Historia familjare për diabet u identifikua në 18.7% të rasteve. Mesatarja e HbA1c ishte $8.6 \pm 1.6\%$ dhe e glikemisë 237 ± 71.5 mg/dl. Vlera mesatare e presionit arterial sistolik ishte 132 ± 13.1 mmHg dhe diastolik 82.7 ± 8.1 mmHg. HbA1c ishte më e lartë në grupmoshën 40–49 vjeç (9.6%) dhe më e ulët tek pacientët mbi 80 vjeç (8.0%). Mesatarja e HbA1c ishte 8.5% për femrat dhe 8.7% për meshkujt. Pacientët pa histori familjare për diabet kishin mesatare më të lartë të HbA1c (8.9%) krahasuar me ata me histori familjare (8.5%).

Konkluzione: Pacientët e sapodiagnostikuar me diabet tip 2 në qytetin e Vlorës karakterizohen nga moshë e avancuar, prevalencë e lartë e mbipeshës dhe nivele të larta fillestare të HbA1c dhe glikemisë. Gjetjet theksojnë nevojën për diagnostikim më të hershëm, veçanërisht në grupmoshat më të reja, si dhe ndërhyrje parandaluese për kontrollin e faktorëve të rrezikut.

Fjalët kyçe: Diabeti tip 2, HbA1c, profil demografik, pacientë të sapodiagnostikuar, Vlora.

PO10

ADERENCA MEDIKAMENTOZE NË ADULTËT ME MULTIMORBIDITET: STUDIM RASTI

Stefano Likaj¹, Kevin Duka², Enkeleint Aggelos Mechili³

¹ Departamenti i Biomedicinës dhe Parandalimit, Universiteti i Romës Tor Vergata, Itali

² Departamenti i Stomatologjisë, Universiteti Reald

³ Klinika e Mjekësisë Sociale dhe Familjare, Fakulteti i Mjekësisë, Universiteti i Kretës, Heraklion, Greqi

Hyrje: Aderenca medikamentoze luan një rol kyc në menaxhimin e sëmundjeve kronike, si diabeti sheqerit, hipertensioni arterial dhe çrregullimet e metabolizmit të yndyrnave. Adultët e rinj të diagnostikuar me një ose shumë sëmundje kronike janë të riskuar ndaj mos respektimit të terapisë medikamentoze për shkak të morie faktorësh si, stili jetës, niveli edukimit dhe faktori psikologjik. Ky studim rasti përshkruan nivelin e aderencës medikamentoze në një paciente femër në moshën 25 vjecare të diagnostikuar me diabet sheqerit, hipertension arterial dhe dislipidemi.

Metodologjia: Rasti përshkruan një femër 25 vjecare, me arsim të mesëm, punëtore në sektorin privat dhe e diagnostikuar me diabet sheqerit tip 1, hipertension arterial dhe dislipidemia. Pacientes për menaxhimin e diabetit i ishte përshkruar metformin 500 mg/ditë, tre injeksione të insulinës rapid dhe një injeksion të insulinës bazale. Gjithashtu pacientia ishte nën terapi me ramipril 5 mg/ditë për hipertensionin arterial dhe rosuvastatin 10 mg/ditë për menaxhimin e dislipidemisë. Për të vlerësuar nivelin e aderencës medikamentoze në këtë paciente multimorbide u përdor pyetsori SMAQ. Ky pyetsor i validizuar, do të vlerësoj frekuencën e dozave të humbura, kohën e administrimit të terapisë dhe sjelljen e pacientes në lidhje me ndërprejen e medikamenteve bazuar në statusin e saj shëndetsor.

Rezultatet: Pas administrimit të pyetsorit të validizuar SMAQ, rezultatet treguan një nivel të ulët të aderencës medikamentoze. Rezultatet treguan gjithashtu se pacientia në mënyrë të përsëritur harronte të merrte medikamentet, të kishte pasiguri në marrjen e tyre në oraret e caktuara, dhe herë pas here të kryente ndërprerjen e tyre kur ndihej mirë ose keq. Për më tepër, pacientia raportoi humbje të tre dozave gjatë javës së shkuar dhe humbje të plot të tyre nga koha e vizitës së fundit. Pacientia grumbulloj në total 6 pikë nga pyetsori administruar, duke treguar një aderencë të dobët në terapinë e përshkruar.

Konkluzionet: Ky studim rasti vë në pah sfidat me të cilat përballen adultët e rinj të diagnostikuar me shumë sëmundje kronike dhe aderencën ndaj regjimit të medikamenteve të përshkruara. Studime të tjera duhen kryer me qëllim, vlerësimin e mëtejshëm të aderencës medikamentoze në këta persona.

Fjalët kyc: Aderenca medikamentoze, adult, multimorbiditet, diabet i sheqerit, hipertension arterial, dislipidemia, SMAQ, studim rasti.

PO11

EKSPLORIMI I ROLIT TË MJEKËSISË SË PRECIZIONIT NË DIAGNOSTIKIMIN DHE TRAJTIMIN E NEOPLAZIVË TË PANKREASIT – NJË RISHIKIM SISTEMATIK LITERATURE

Luçiano Balilaj¹, Alkid Dapaj¹, Anteo Guri¹, Irini Rrapushi¹, Jerina Çelaj¹

¹ Fakulteti i Shëndetit, Universiteti “Ismail Qemali” i Vlorës, Shqipëri

Hyrje: Tumoret e pankreasit mbeten sot e kësaj dite një prej malinjancave më sfiduese dhe të vështira për t’u trajtuar. Rezekcioni kirurgjikal mbetet i vetmi opsion kurativ që disponojmë. Mjekësia e precizionit është një disiplinë avant-garde premtuese për të transformuar në çdo aspekt çdo praktikë tradicionale me të cilën shumë vende të botës vazhdojnë të funksionojnë, ku trajtimi i pacientëve bëhet në bllok duke anashkaluar veçantira individuale në nivel gjenetik dhe molekular që secili mbart. Punimi synon të shpjegojë konceptin e mjekësisë së precizionit, komponentët e saj, ndikimin në kirurgji dhe terapitë targetuese, si dhe të analizojë sfidat aktuale dhe perspektivat e ardhshme për aplikimin e saj në trajtimin e karcinomës duktale pankreatike (PDAC).

Metodologjia: U realizua një rishikim sistematik i literaturës në databazat PubMed, Medline, Scopus dhe Cochrane Library për periudhën 2000–2024. Nga 484 artikuj të identifikuar, 272 përbushën kriteret e përfshirjes. Të dhënat u kategorizuan sipas llojit të studimit, popullatës, ndërhyrjeve dhe rezultateve, duke u sintetizuar për të nxjerrë motivet dhe temat kyçe.

Rezultatet: Integrimi i mjekësisë së precizionit me disiplinat multi-omike ka ndikuar ndjeshëm në përmirësimin e teknikës kirurgjikale, duke rritur shkallën e rezeksioneve R0, reduktuar sëmundjen mikroskopike reziduale dhe përmirësuar mbijetesën 5-vjeçare. PDAC shfaq mutacione në KRAS TP53 (~70%), CDKN2A (~40%) dhe SMAD4 (~30%). Nënlloji klasik, me ekspresion të lartë të GATA6, ka prognozë më të mirë dhe përgjigje më të mirë ndaj FOLFIRINOX, ndërsa nënlloji basal-like është më agresiv dhe rezistent ndaj terapive standarde. Terapia me FOLFIRINOX ka rezultuar në mbijetesë mesatare (OS) prej 11.1 muaj, krahasuar me 6.8 muaj me gemcitabinë. Kombinimi nab-paclitaxel + gemcitabinë ka treguar PFS prej 5.5 muaj dhe OS prej 8.5 muaj, veçanërisht te pacientët që nuk tolerojnë FOLFIRINOX. Pacientët me mutacione në BRCA1/2 përfitojnë nga përdorimi i PARP-inhibitorëve si olaparib, që vonojnë progresionin e sëmundjes kur përdoren si terapi mirëmbajtjeje. Në aspektin epigenetik, metilimi i promotorëve dhe çrregullimet në komplekset SWI/SNF kontribuojnë në progresionin e fenotipit basal-like dhe rezistencën terapeutike. Strategjitë e reja për përmirësimin e mikroambientit tumoral, përmes inhibitorëve të CXCR4, FAK dhe moduluesve të qelizave stromale (CAF), kanë treguar reduktim të përmbajtjes fibroze dhe rritje të infiltrimit të qelizave T në modele para-klinike, duke krijuar potencial për kombinim me imunoterapi, që aktualisht nuk ka efekt në shumicën e rasteve me PDAC.

Konkluzionet: Mjekësia e precizionit ofron mundësi reale për përmirësimin e rezultateve në PDAC, por implementimi i saj mbetet i kufizuar për shkak të kostove të larta, aksesit të reduktuar dhe mungesës së infrastrukturës adekuate në shumë vende. Potenciali për një qasje më të individualizuar është i qartë dhe premt

revolucionarizimin e trajtimit të neoplazive pankreatike.

Fjalët kyç: kanceri i pankreasit, adenocarcinoma duktale pankreatike, mjekësia e precizionit, terapi targetuese, kirurgji onkologjike, mutacione KRAS, FOLFIRINOX.

PO12

EKSPLOKIM I PERCEPTIMIT TË STUDENTËVE PËR TRAJNIMIN SOCIAL HUMANOID ME NDIHMËN E ROBOTËVE TË INTEGRUAR NË EDUKIMIN INFERMIEROR: NJË METODË E PËRZIER, PROVË PILOT E KONTROLLUAR E RASTËSISHME NË KOSOVË

Klara Cahani¹, Patrick Jahn, Naime Brajshori¹

¹ Kolegji Heimerer – Kosovë

Hyrje: Meqë kujdesi shëndetësor po bëhet gjithnjë e më i ndikuar nga teknologjia, edukimi infermieror duhet të përshtatet për të përgatitur profesionistë me kompetenca digjitale, emocionale dhe praktike. Robotët socialë humanoidë, si Pepper, ofrojnë potencial për të përmirësuar përvojën mësimore përmes ndërveprimit dhe përqendrimit të studentit. Megjithatë, përdorimi i tyre mbetet i kufizuar, veçanërisht në vende me burime të kufizuara. Ky studim synon të vlerësojë fizibilitetin, pranueshmërinë dhe ndikimin fillestar të integritit të robotit Pepper si bashkë-mësues në edukimin infermieror në Kosovë, krahasuar me mësimdhënien tradicionale.

Metodologjia: Studimi është një provë e kontrolluar e rastësishme (RCT) me metoda të përziera. Fillimisht, u realizua një fazë projektimi me qasje të përqendruar te përdoruesi (UCD), përmes dy grupeve fokusi: një me studentë infermierë dhe një me mësimdhënës. Këto grupe ndihmuan në krijimin e një seance informuese të titulluar “Eksplorimi i Rolit të një Roboti Humanoid Social”, duke përcaktuar përmbajtjen dhe mënyrën e ndërveprimit. Në fazën eksperimentale, studentët me njohuri mesatare apo të avancuara të gjuhës angleze u ndanë rastësisht në dy grupe: grupi ndërhyrës (leksion i asistuar nga Pepper) dhe grupi kontroll (leksion tradicional). Të dhënat sasiore mbledhen para dhe pas ndërhyrjes duke përdorur instrumente të validuara: GAToRS, SPRS dhe TUI. Gjithashtu, intervista gjysmë të strukturuar apo grupe fokusi po realizohen me një nëngrup pjesëmarrësish për analiza cilësore më të thelluara.

Rezultatet: Studimi është ende në zhvillim dhe rezultatet përfundimtare do të jenë të disponueshme në muajt në vijim. Megjithatë, prezantimi do të përfshijë informacion rreth dizajnit të studimit, bazës teorike, procesit të dizajnit të ndërhyrjes dhe përshtypjeve të para nga pjesëmarrësit.

Konkluzionet: Ky studim ofron njohuri të rëndësishme për integrimin e teknologjive inovative në arsimin infermieror në vende me burime të kufizuara. Zbatimi i robotëve humanoidë si Pepper mund të ndihmojë në zhvillimin e metodave të reja ndërvepruese të mësimdhënies, duke rritur angazhimin dhe përgatitjen e studentëve për praktika të orientuara drejt teknologjisë.

Fjalët kyçe: Robot humanoid social, edukim infermieror, dizajn i përqendruar te përdoruesi, provë e kontrolluar e rastësishme pilot, integrim teknologjik.

PO13

KORRELACIONI NDËRMJET LLOJIT TË KIRURGJISË SË PËRDORUR DHE DITËQËNDRIMIT TË PACIENTËVE NË QËNDRËN SPITALORE UNIVERSITARE “NËNË TEREZA” NË TIRANË: NJË STUDIM RETROSPEKTIV

Alkid Dapaj¹, Irini Rrapushi¹, Fatjona Kamberi¹, Luciano Balilaj², Anteo Guri¹

¹Qendra Kërkimore Shkencore për Shëndetin Publik, Universiteti i Vlorës “Ismail Qemali”, Shqipëri

² Departamenti i Kujdesit Shëndetësor, Fakulteti i Shëndetit, Universiteti "Ismail Qemali", Vlorë, Shqipëri

Hyrja: Kirurgjia është një procedurë mjekësore që përfshin incizionin ose shkatërrimin e indeve për të diagnostikuar, trajtuar ose modifikuar strukturat trupore. Çdo vit kryehen rreth 51.4 milionë ndërhyrje kirurgjikale në SHBA dhe 310 milionë operacione të mëdha në mbarë botën. Kohëzgjatja mesatare e qëndrimit spitalor për pacientët kirurgjikalë është pesë ditë. Koha e operacionit dhe periudha e rikuperimit ndryshojnë sipas teknikës, ku laparoscopia ka një qëndrim spitalor prej 3 ditësh, krahasuar me 7 ditë për laparotominë. Këto të dhëna theksojnë ndikimin e rëndësishëm të kujdesit kirurgjikal në sistemet shëndetësore dhe rezultatet e pacientëve. Studimi synon të vlerësojë ndikimin e teknikave të ndryshme kirurgjikale, veçanërisht procedurave laparoskopike dhe laparotomike, në kohëzgjatjen e qëndrimit spitalor dhe kostot e lidhura me kujdesin shëndetësor. Studimi synon të përcaktojë se si zgjedhja e metodës kirurgjikale ndikon në kohën e hospitalizimit dhe shfrytëzimin e burimeve.

Metodologjia: Një studim retrospektiv u krye mbi 102 pacientë që iu nënshtuan operacioneve në Spitalin QSUT në Tiranë. Të dhënat u mbledhën nga kartelat e tyre mjekësore, të marra nga Departamenti i Statistikave.

Rezultatet: Nga 102 pacientët e përfshirë, 48.0% ishin meshkuj dhe 52.0% femra, me një moshë mesatare 57.59 vjeç. Kirurgjia laparoskopike rezultoi në një ditëqëndrim mesatar më të shkurtër (1.64 ditë) krahasuar me kirurgjinë e hapur (4.96 ditë), si dhe në një kohë më të shkurtër nga shtrimi deri në operacion dhe nga operacioni deri në dalje. Përdorimi i antibiotikëve ishte më i kufizuar në kirurgjinë laparoskopike, me një mesatare prej 1.59 ditësh, ndërsa në kirurgjinë e hapur ishte 4.04 ditë. Testi t për dy grupe të pavarura tregoi një diferencë statistikisht domethënëse në ditëqëndrim midis dy metodave kirurgjikale ($p = 0.0014$). Përfundimisht, kirurgjia laparoskopike rezultoi më e favorshme për shkak të kohës më të shkurtër të shërimit dhe përdorimit më të reduktuar të antibiotikëve.

Konkluzionet: Kirurgjia laparoskopike redukton ndjeshëm ditëqëndrimin spitalor krahasuar me kirurgjinë e hapur, duke mundësuar një rikuperim më të shpejtë të pacientëve. Korrelacionet e identifikuara midis llojit të operacionit, kohëzgjatjes së qëndrimit dhe përdorimit të antibiotikëve ofrojnë njohuri të vlefshme që mund të ndihmojnë në vendimmarrjen e ardhshme të politikave dhe përmirësimin e rezultateve për pacientët.

Fjalët kyçe: Kirurgji, ditëqëndrimi, spitali QSUT, studim retrospektiv, laparaskopi, laparatomi.

PO14

FAKTORËT QË KONTRIBUOJNË NË REALIZIMIN E GABIMEVE GJATË ADMINISTRIMIT TË MEDIKAMENTEVE NGA PERSONELI INFERMIEROR NË PACIENTET ME SËMUNDJE JO TË TRANSMETUESHME

Neda Çakërrri¹, Denada Selfo¹, Majlinda Rakipaj¹, Deona Taraj¹

¹Departamenti i Infermierisë, Fakulteti i Shëndetit, Universiteti i Vlorës
“Ismail Qemali”, Shqipëri

Hyrje: Profesia e infermierit gjatë gjithë këtyre viteve ka arritur të konsolidohet tashmë si një disiplinë shkencore e pavarur dhe origjinale. “Infermieri, mamia është përgjegjës i kujdesjeve infermiere në ekipin e profesionistëve të shëndetit”. Përgjegjësia profesionale e infermierit persa i perket aplikimit të terapise farmakologjike nuk mund të gjykohej vetëm duke patur parasysh një akt specifik, por ajo shikohet në të gjithë kompleksitetin e veprimeve të cilat së bashku lejojnë menaxhimin e terapisë të tillë që të jetë në gjendje të garantojë sigurinë dhe efektivitetin kundrejt pacientit. Gabimet gjatë administrimit të medikamenteve ndodhin gjatë veprimeve të infermierit por shfaqen dhe si rezultat i të veprimit të faktorëve të organizimit të punës. Qëllimi i studimit është vlerësimi i respektimit, rregullave që bëjnë të mundur parandalimin e gabimeve gjatë administrimit të medikamenteve prej personelit infermieror me qëllim evidentimin e faktorëve kontribues të realizimit të gabimeve në administrimin e medikamenteve.

Metodologjia: Një studim deskriptiv kros seksional u realizua në Spitalin Rajonal, Vlorë ku u përfshinë 70 infermiere të zgjedhur në mënyrë rastësore. Mbledhja e të dhënave u bë duke përdorur një pyetësor të vetëadministruar.

Rezultatet: Burimi më i madh i gabimeve prej personelit infermieror është mos kontrolli paraprak i fletës së terapisë (60%), shkrimi jo i lexueshëm në kartelë (57.1%), administrimi i medikamentit jo prej infermierit i cili e ka përgatitur atë më parë (54.3%) përqindje kjo e njëjtë me urdherin e gabuar mjekësor. Konfuzioni gjatë marrjes së një urdhri verbal është një tjetër gabim i referuar prej pjesëmarrësve (44.3%). 38.6% mos respektimi i protokolleve të teknikave sjell gabime. 37.1% prania e medikamenteve me emra të ngjashëm është burim ashtu sikurse keqlllogaritja e dozave të medikamenteve. Shpërqëndrimi, njohuritë e pamjaftueshme të infermierit pasojnë me nga 34.3%. 28.6% marrja e urdhrave verbal prej mjekut përbën një burim për gabim. 25.7% paraqitja e jashtme e ngjashme e medikamenteve. 31.4% e infermiereve raportojnë realizmin e administrimit të një medikamenti pacientit të gabuar. 41.4% referojnë se nuk e realizojnë asnjëherë këtë veprim, 8.6% e realizojnë shpesh herë dhe 18.6% rrallë herë.

Konkluzione: Burim më i madh për realizmin e gabimeve gjatë administrimit të medikamenteve është mos kontrollimi me kujdes të fletës së terapisë përpara administrimit si dhe aplikimi i një medikamenti të përgatitur prej një infermieri tjetër. Infermierët i druhen si mendimit të mjekut, drejtuesve, kolegëve nëse do të raportonin realizmin e një gabimi në administrim të medikamenteve.

Fjalët kyçe: Faktorë, gabime, administrim medikamentesh, sëmundje jo të transmetueshme.

PO15

MIOKARDITI PAS INFEKSIONIT DHE VAKSINIMIT SARS-COV-2: RREZIKU, MEKANIZMAT DHE MENAXHIMI KLINIK

Deona Taraj¹, Denada Selfo¹, Majlinda Rakipaj ¹, Neada Cakerri¹

¹ Departamenti i Infermierisë, Fakulteti i Shëndetit, Universiteti i Vlorës “Ismail Qemali”, Shqipëri

Hyrje: Miokarditi, një inflamacion i muskulit të zemrës, është shfaqur si një shqetësim i rëndësishëm shëndetësor pas pandemisë COVID-19, sidomos tek të rinjtë. Evidencat tregojnë se ai mund të ndodhë si pasojë e drejtpërdrejtë e infeksionit viral SARS-CoV-2 ose si efekt anësor i rrallë, por i mundshëm, pas vaksinimit me teknologjinë mRNA – me një incidencë pak më të lartë veçanërisht tek meshkujt nën 30 vjeç. Mekanizmat patofiziologjikë përfshijnë invazionin viral të indit miokardik, reagimin imun të ekzagjeruar dhe inflamacionin e çrregulluar. Megjithëse shumica e rasteve janë të lehta dhe kanë prognozë të mirë, format më të rënda mund të çojnë në komplikacione afatgjata kardiake. Ky rishikim synon të përmbledhë të dhënat aktuale mbi rrezikun e miokarditit pas infeksionit apo vaksinimit me SARS-CoV-2, mekanizmat e përfshirë dhe rezultatet klinike. Vëmendje i kushtohet simptomave kryesore klinike si dhimbja e gjoksit, aritmitë dhe shenjat e insuficiencës kardiake, të cilat shpesh kërkojnë trajtim spitalor. Gjithashtu theksohet rëndësia e diagnostikimit dhe menaxhimit të hershëm, si dhe nevoja për kërkime të mëtejshme mbi efektet afatgjata të miokarditit në kontekstin e COVID-19.

Metodologjia: Një hulumtim i strukturuar i literaturës u krye në tre baza të dhënash: PubMed, DOAJ dhe Google scholar, duke përfshirë të gjitha studimet rreth "miokarditit pas COVID-19".

Rezultatet: Hulumtimi fillestar rezultoi në 1000 studime. 12 nga këto studime u përjashtuan për shkak të dyfishimit. Nga 988 studime u kontrolluan vetëm 986 pasi 2 prej tyre nuk ishin në gjuhën angleze. 914 studime u përjashtuan sepse nuk plotësonin kriteret e përfshirjes në studim dhe vetëm 72 studime u vlerësuan për pranueshmërinë e tyre. Në studim u përfshinë vetëm 30 studime pasi 42 prej tyre ishin artikuj jo të plotë ose të paaksesueshëm.

Konkluzione: Gjetjet sugjerojnë një nevojë për balancim të kujdesshëm midis përfitimeve të vaksinimit në parandalimin e COVID-19 të rëndë dhe rrezikut, megjithëse të rrallë, të miokarditit. Monitorimi i vazhdueshëm dhe vlerësimi i individualizuar i pacientit janë thelbësorë për të siguruar sigurinë dhe efikasitetin e ndërhyrjeve shëndetësore në të ardhmen.

Fjalët kyçe: Miokarditi, COVID-19, vakcina mRNA, inflamacion kardiak, komplikacione post-vaksinim, siguria e vaksinës.

PO16

NDIKIMI I PANDEMISË TEK INFERMIERËT E ARDHSHËM. SHËNDETI MENDOR, DHE SFIDAT

Rudina Çerçizaj^{1,2}, Fatjona Kamberi¹, Liliana Rogozea², Neritan Qirici³

¹ Fakulteti i Shëndetit, Universiteti i Vlorës “Ismail Qemali”, Shqipëri

² Fakulteti i Mjekësisë, Universiteti Transilvania, Braşov, Rumania

³ Shërbimi spitalor, Vlorë, Shqipëri

Hyrje: Pandemia e COVID-19 pati një ndikim të thellë tek studentët e infermierisë, duke prekur shumë më tepër sesa thjesht akademikët e tyre. Përveç presioneve të zakonshme të kursit të tyre, atyre iu desh gjithashtu të lundronin në beteja emocionale dhe të përballonin mungesën e përvojës praktike, e cila ndikoi ndjeshëm në shëndetin e tyre mendor dhe mirëqenien e përgjithshme. Këto beteja ndryshuan mënyrën se si ata e shihnin veten si profesionistë të ardhshëm të kujdesit shëndetësor, duke theksuar nevojën për më shumë mbështetje gjatë një kohe kaq sfiduese tranzicioni.

Qëllimi: Ky studim synon të kuptojë se si pandemia ka ndikuar në shëndetin mendor dhe hedh dritë mbi sfidat e hasura nga studentet.

Metodologjia: Në këtë studim morën pjesë 111 studentë të, të cilët plotësuan tre pyetësorë: DASS-21 për të vlerësuar depresionin, ankthin dhe stresin; Të dhënat e mbledhura u analizuan duke përdorur metoda statistikore përshkruese dhe korelative për të kuptuar më mirë lidhjet mes këtyre faktorëve.

Rezultatet: Në studim u përfshinë 111 studentë, me një moshë mesatare prej 24.9 vjeç. Rezultatet treguan se para pandemisë, niveli i depresionit ishte 43.7%, ankthi 45.5%, dhe stresi 41.4%. Analiza e lidhjeve mes depresionit, ankthit dhe stresit me komponentët e mirëqenies tregoi lidhje të forta negative, veçanërisht mes ankthit dhe mirëqenies fizike, intelektuale dhe mjedisore. Sfidat kryesore që përballuan studentët gjatë dhe pas pandemisë ishte rritja e niveleve të depresionit, ankthit dhe stresit, duke theksuar nevojën për mbështetje më të madhe psikologjike dhe strategji për përballimin e stresit në periudha të ngarkuara emocionale dhe fizike.

Konkluzione: Pandemia ka lënë një ndikim të thellë në shëndetin mendor të studentëve, duke rritur ndjeshëm nivelet e depresionit, ankthit dhe stresit. Megjithatë ka pasur një përmirësim të lehtë pas pandemisë, nevoja për mbështetje psikologjike dhe strategji për përballimin e stresit mbetet e domosdoshme për të siguruar mirëqenien e tyre në këto kohë sfiduese.

Fjalë kyçe: pandemi, shëndeti mendor, mirëqenia, studentët, sfidat.

PO17

MENAXHIM I SHËNDETSHËM: ROLI MODERATUES I UDHËHEQJES TRANSFORMACIONALE MBI SHËNDETIN E PUNËTORËVE

Anita Sadikaj^{1,2}, Anora Kroj³, Nerenxa Alia³

¹UBT (Universiteti për Biznes dhe Teknologji) – Institucion i Arsimit të Lartë

² Universiteti Shën Kirili dhe Metodi në Shkup; Instituti i Psikologjisë – Shkup

³ Komisioner në komisionin multidisiplinar për aftësi të kufizuara në Tiranë, Shqipëri

Hyrje: Ngacmimi (bullizmi) është një fenomen i përhapur në mesin e adoleshentëve dhe shpesh shoqërohet me pasoja serioze në shëndetin mendor, përfshirë ankthin. Në Shqipëri dhe Kosovë, studimet mbi këtë lidhje janë të kufizuara. Ky studim synon të hetojë shkallën e përhapjes së ngacmimit dhe ndikimin e tij në zhvillimin e ankthit tek adoleshentët në këto dy vende. Ky kërkim synon të shqyrtojë përhapjen e fenomenit të ngacmimit (bullizmit) te adoleshentët në Shqipëri dhe Kosovë, si dhe të hetojë se si përjetimi i ngacmimit ndikon në zhvillimin e ankthit.

Metodologjia: Duke përdorur një dizajn tërthor, u shpërndanë pyetësorë te adoleshentë të moshës 12-18 vjeç në dy shkolla të mesme në Shqipëri dhe dy shkolla të mesme në Kosovë. Ngacmimi u mat përmes Pyetësorit të Viktimave (Olweus, 1996), simptomat e ankthit përmes Inventarit të Ankthit të Beck-ut (Beck et al., 1988), si dhe u morën të dhëna demografike. Në total, morën pjesë 1300 nxënës (56.6% vajza; moshja mesatare = 15.6 vjeç).

Rezultatet: Studimi tregoi se 53% e adoleshentëve në Shqipëri dhe 47% në Kosovë raportuan se janë ngacmuar, ku llojet më të zakonshme ishin: ngacmimi fizik (27%), verbal (35%) dhe ai relacional (31%). U gjet një lidhje domethënëse pozitive ndërmjet përjetimit të ngacmimit dhe nivelit të ankthit ($r = 0.61$, $p < 0.01$). Adoleshentët në zonat rurale përjetuan nivele më të larta si të ngacmimit, ashtu edhe të ankthit, krahasuar me bashkëmoshatarët në zonat urbane. Vajzat raportuan nivele më të larta ankthi se djemtë.

Konkluzionet: Ky studim ofron dëshmi të forta për ndikimin negativ që ka ngacmimi mbi shëndetin mendor të adoleshentëve, veçanërisht në rritjen e ankthit. Rezultatet theksojnë nevojën urgjente për programe gjithëpërfshirëse kundër bullizmit si në Shqipëri ashtu edhe në Kosovë, për të adresuar sfidat emocionale dhe sociale që përjetojnë adoleshentët në kontekste të ndryshme kulturore dhe gjeografike.

Fjalë kyçe: Ngacmimi, ankthi, adoleshentët, Shqipëria dhe Kosova, efektet psikologjike.

PO18

MENAXHIMI INFERMIEROR TEK PACIENTËT GJATË TRAJTIMIT NË HEMODIALIZË DHE VLERËSIMI PSIKO-SOCIAL “SPITALI AMERIKAN” GJIROKASTËR

Mimoza Llavdaniti¹, Laura Mezini¹, Zamira Vllaho¹, Arjeta Xhemali¹, Pamela Barjami¹, Jetmira Shehu³, Elisa Gjoça⁴, Besjana Çano²

¹ Departamenti i Infermierisë, Universiteti i Gjirokastrës, Shqipëri

² Spitali Amerikan, Gjirokastrë, Shqipëri

³ Spitali Rajonal, Fier, Shqipëri

⁴ Spitali Rajonal, Gjirokastrë, Shqipëri

Hyrje; Nevojat shëndetsore në rritje të pacientëve në shërbimin e hemodializës kërkojnë në vazhdimësi njohuri jo vetëm teorike në fushën e kujdesjeve inferierore por të ndërthurura dhe me dije psikosociale. Hemodializa përdoret për të menaxhuar insuficiencën renale dhe acute e cila është rezistente ndaj terapisë mjeksore konvencionale .Është një procedurë që kërkon një gamë të gjerë të paisjeve , staf të trajnuar për të monitoruar, siguruar integritetin dhe sigurinë e procedurës tek pacientë në hemodializë. Qëllimi i këtij punimi është rritja e kompetencave në aftësitë menaxheriale dhe vlerësimi individual tek këta pacientë dy komponentë shumë të rëndësishëm për përmirësimin e cilësisë së jetës së pacientëve dhe për optimizimin e rezultateve të trajtimit.

Metodologjia: Ky është një studim deskriptiv, i zhvilluar në departamentin e hemodializës pranë Spitalit Amerikan në Gjirokastrë. Në studim u përfshinë 60 pacientë, të cilët plotësuan një pyetësor anonim. Të dhënat socio-demografike dhe klinike u morën nga kartelat mjekësore dhe protokollet infermierore.

Rezultatet: Grupi më i madh i pacientëve i përkiste moshës 30–60 vjeç. Nga të gjithë pjesëmarrësit, 40 ishin meshkuj dhe 20 femra; 38 banonin në zonë urbane dhe 22 në zonë rurale. Infermierët vlerësuan parametrat jetësorë përpara çdo seance hemodialize dhe monitoruan vazhdimisht procesin sipas protokolleve. U vu re se vlerësimi psiko-social dhe bashkëpunimi i vazhdueshëm me pacientët ndikuan pozitivisht në gjendjen e tyre emocionale.

Konkluzione: Menaxhimi infermieror në hemodializë kërkon vlerësim të kujdesshëm të parametrave klinikë dhe mbështetje psiko-sociale. Monitorimi i vazhdueshëm dhe krijimi i një ambienti bashkëpunues ndihmon në përmirësimin e cilësisë së jetës së pacientëve. Edukimi dhe komunikimi i qëndrueshëm janë thelbësorë për një trajtim efektiv.

Fjalët kyçe: hemodializë, infermier, pacientë, menaxhim, vlerësim psiko-social.

PO19

NDIKIMI I STRESIT DHE STILIT TË JETËS NË SËMUNDJET JO-TRANSMETUESE GJATË SHTATZËNISË

Saemira Durmishi¹, Rezarta Lalo¹, Stefano Likaj¹, Mitilda Gugu², ¹Anisa Tana

¹Departamenti i Kujdesit Shëndetësor, Fakulteti i Shëndetit, Universiteti "Ismail Qemali", Vlorë, Shqipëri

²Fakulteti i Shkencave Teknike Mjekësore, Universiteti "Aleksandër Xhuvani", Elbasan, Shqipëri

Hyrje: Shtatzënia është një periudhë e ndjeshme në jetën e një gruaje, e cila ndikohet nga faktorë të ndryshëm biologjikë, socialë dhe mjedisorë. Me urbanizimin dhe ndryshimet e ritmit të jetës moderne, gratë shtatzëna përballen me sfida të reja që ndikon drejtpërdrejt shëndetin e tyre dhe të fetusit. Ndryshimet në stilin e jetës dhe niveli i lartë i stresit kanë ndikuar ndjeshëm në rritjen e prevalencës së sëmundjeve jo-transmetuese (SJT) gjatë shtatzënisë. Stresi kronik dhe stili i jetës janë faktorë kyç që mund të kontribuojnë në zhvillimin e SJT si diabeti gestacional, hipertensioni, obeziteti dhe problemet e shëndetit mendor. Studimi ka për qëllim të analizojë ndikimin e stresit dhe faktorëve të stilit të jetës në incidencën e SJT gjatë shtatzënisë.

Metodologjia: Ky është një studim i kryer në qytetin Vlorës për një periudhë kohore 1 vjeçare (Janar 2024 - Janar 2025) nëpërmjet një qasjeje përshkruese-analitike me gra shtatzëna. Të dhënat u mblodhën nëpërmjet pyetësorëve të standardizuar dhe u analizuan duke përdorur teknika statistikore për të identifikuar lidhjet midis stresit, stilit të jetës dhe sëmundjeve jo-transmetuese.

Rezultatet: Nje total prej 200 gra shtatzena moren pjese ne kete studim. Mosha mesatare e tyre eshte 28.3 vjec, intervali moshor 16 - 42 vjec. Sipas rezultateve kryejne aktivitet fizik 29%, perdorin ushqime te perpunuara 56%, duhan 25,6%, alkool 8,8%. Lidhur me nivelet e stresit: i larte 41% i mesem 9% dhe i ulet 24,7%. Ndryshime humori gjejme te 63% e grave. Teknika per menaxhimin e stresit perdorin 41% (joga, meditim, terapi). Mbeshtetje emocionale nga familja marrin 81% e grave shtatezene. Semundjeve jo-trasmetuese jane si vijon: Hipertension 16%, Diabet gestacional 9,9%, Obezitet 32% Ankth dhe depression 18%, Probleme te tjera shendetesore 11%. Lidhje e fortë midis niveleve të larta të stresit dhe incidencës së hipertensionit dhe diabetit gestacional u evidentua. Faktorë si aktiviteti i ulët fizik dhe dieta e pashëndetshme rrisin rrezikun e komplikacioneve.

Konkluzionet: Sugjerohet nevoja për ndërhyrje të personalizuar për reduktimin e stresit dhe promovimin e një stili të shëndetshëm jetese për të ulur rrezikun e sëmundjeve jo-transmetuese gjatë shtatzënisë. Gratë me nivele të larta të stresit janë më të predispozura të zhvillojnë këto probleme shëndetësore. Inkurajimi i grave shtatzëna për të përfshirë në aktivitete të lehta si ecja, joga apo noti ndihmon në menaxhimin e peshës dhe zvogëlimin e rrezikut për komplikacione shëndetësore. Monitorimi i vazhdueshëm i shëndetit për zbulimin e hershëm të komplikacioneve si hipertensioni dhe diabeti gestacional dhe për të parandaluar efektet afatgjata.

Fjalët kyç: stres, ankth, gra shtatzena, semundje kronike jo-transmetuese, mbeshtetje emocionale.

PO20

DEPRESIONI I MASKUAR PAS SIMPTOMAVE FIZIKE: RËNDËSIA E VLERËSIMIT PSIKOLOGJIK TEK PACIENTËT ME DHIMBJE KRONIKE JO-ONKOLOGJIKE NË KUJDESHIN SHËNDETËSOR PARËSOR

Denada Kreshpaj¹

¹ Drejtoria Vendore e Policisë Vlorë

Hyrje: Në shumë raste, trupi "flet" kur mendja nuk është në gjendje të shprehë shqetësimin emocional. Dhimbja kronike jo-onkologjike përbën një nga arsyet më të zakonshme të vizitave në kujdesin shëndetësor parësor. Shpesh, simptomat fizike të pacientëve nuk shpjegohen plotësisht nga patologji organike dhe mund të jenë pasqyrim i një çrregullimi psikologjik të fshehur, si depresioni i maskuar. Ky shqyrtim literature synon të analizojë lidhjen midis depresionit të maskuar dhe dhimbjes kronike jo-onkologjike, duke theksuar rëndësinë e identifikimit të hershëm dhe ndërhyrjeve të përshtatshme nga mjekët e kujdesit parësor.

Metodologjia: Është realizuar një rishikim narrativ i literaturës shkencore, përmes kërkimeve në databaza si PubMed, Scopus dhe Google Scholar, duke përfshirë artikuj të publikuar në dekadën e fundit mbi temat: depresioni i maskuar, somatizimi dhe menaxhimi i dhimbjes kronike.

Rezultatet: Studimet tregojnë se depresioni i maskuar shpesh paraqitet me simptoma fizike si lodhje, dhimbje muskulare, shqetësime gastrointestinale dhe mungesë përqendrimi. Mosidentifikimi i hershëm çon në përdorim të tepërt të burimeve shëndetësore, ndërsa përfshirja e vlerësimit psikologjik dhe qasjeve multidisiplinare përmirëson ndjeshëm menaxhimin e pacientit.

Konkluzione: Roli i mjekut të familjes është kyç në identifikimin e hershëm të depresionit të maskuar. Nevojitet trajnimi i vazhdueshëm i profesionistëve të kujdesit parësor dhe sensibilizimi i popullatës mbi rëndësinë e shëndetit mendor. Në Shqipëri, sfidat shtesë përfshijnë mungesën e strukturave të integruara dhe stigmatizimin e çrregullimeve psikologjike.

Fjalë kyçe: depresioni i maskuar, dhimbja kronike, vlerësimi psikologjik, somatizimi, kujdesi shëndetësor parësor.

PO21

NDIKIMI I KARANTINËS SË COVID-19 NË ZAKONET USHQIMORE NË SHQIPËRI: TË DHËNA NGA NJË STUDIM ONLINE

Fatjona Kamberi¹, Jerina Jaho¹, Glodiana Sinanaj¹, Brunilda Subashi¹, Irini Rapushi¹

¹Qendra Kërkimore Shkencore për Shëndetin Publik, Fakulteti i Shëndetit, Universiteti i Vlorës "Ismail Qemali", Shqipëri

Hyrje: Dieta dhe stili i shëndetshëm i jetesës njihen tashmë si faktorë mbrojtës ndaj efekteve negative në shëndetin mendor dhe fizik, veçanërisht gjatë periudhave stresuese si karantina apo pandemia. Qëllimi i këtij studimi ishte të vlerësonte zakonet ushqimore të popullatës adulte në Shqipëri gjatë periudhës së karantinës për shkak të COVID-19.

Metodologjia: U krye një studim përshkrues i tipit “cross-sectional” përmes platformës Google Forms gjatë muajit prill 2020. Për mbledhjen e të dhënave u përdor një pyetësor standard me pyetje në lidhje me sjelljen ushqimore dhe përshtatjen vetjake të zakoneve gjatë periudhës së karantinës. Në studim mund të merrnin pjesë vetëm persona ≥ 18 vjeç, me mundësi për të dhënë përgjigje vetëm një herë.

Rezultatet: Në total morën pjesë 994 të rritur, prej të cilëve 83.7% ishin femra. Rreth 64% ishin beqarë, 87% kishin arsim të lartë, dhe 42% ishin të punësuar. Shumica raportuan se e pëlqenin ushqimin, ndiheshin të kënaqur kur hanin, dhe se situatat stresuese i shtynin të hanin më shumë. 43% e pjesëmarrësve deklaruan se kishin konsumuar më shumë ushqim për shkak të izolimit social dhe kishin shtuar në peshë. U vu re një korrelacion statistikisht i rëndësishëm midis rritjes së indeksit të masës trupore (BMI), konsumit të alkoolit dhe izolimit social ($p \leq 0.05$). Pjesa më e madhe e pjesëmarrësve raportuan rritje të konsumit të produkteve me yndyrë të lartë, ëmbëlsirave, pijeve të gazuara dhe biskotave.

Konkluzione: Gjetjet tregojnë se izolimi social dhe situatat stresuese si pandemia ndikuan ndjeshëm në zakonet ditore ushqimore të të rriturve shqiptarë. Ky studim ofron informacion të vlefshëm, i cili mungon aktualisht në Shqipëri, për ndërhyrje dhe strategji të bazuara në evidencë për promovimin e zakoneve të shëndetshme ushqimore në situata emergjente shëndetësore.

Fjalë kyçe: zakone ushqimore në karantinë, ndërhyrje të bazuara në evidencë, Shqipëri.

PO22

SJELLJET RISCOZE QE LIDHEN ME SEMUNDJET KRONIKE JO TE TRANSMETUESHME TEK GRATE NE MENOPAUZE NE RRETHIN E VLORES

Rezarta Lalo¹, Saemira Durmishi¹, Erlini Kokalla¹, Dhurata Shenaj¹, Xhulia Cenkollari¹

¹ Fakulteti i Shëndetit, Departamenti i Kujdesit Shëndetësor, Universiteti i Vlorës "Ismail Qemali", Shqipëri

Hyrje: Sëmundjet kronike jo të transmetueshme janë kthyer në një nga shkaktarët kryesorë të vdekjeve tek gratë në mbarë botën. Humbja e mbrojtjes hormonale që ofron estrogeni pas menopauzës i ekspozon gratë, ndaj një rreziku të shtuar për sëmundje kronike. Kjo periudhë e jetës shoqërohet shpesh me sfida të shumta shëndetësore që lidhen ngushtë me stilin e jetesës sedentare, ushqyerjen e pashëndetshme dhe faktorë të tjerë individualë e socialë, duke e bërë të domosdoshëm vlerësimin e sjelljeve risikoze që ndikojnë në shëndetin afatgjatë të grave ne moshim.

Metodologjia: Ky është një studim kros-seksional, i cili përfshiu 350 gra të moshës 45–65 vjeç që vizitonin qendrat e kujdesit parësor në qytetin e Vlorës për arsye gjinekologjike dhe jo-gjinekologjike. Për vlerësimin e profilit riskoz për sëmundje kronike jo të transmetueshme, u përdor pyetësori STEPS i OBSH, versioni 1.4. T-testi i pavarur i mostrës dhe testi ANOVA u përdorën për të përcaktuar lidhjet midis variablave. Variablat me korrelacione të rëndësishme u analizuan më tej përmes regresionit të shumëfishtë.

Rezultatet: Gratë në postmenopauzë (44.5%) kundrejt 57.6% të grave përreth menopauzës konsumonin dietë të pashëndetshme, ndërsa 48% e grave në postmenopauzë raportuan mungesë të aktivitetit fizik. Përqindjet e konsumit të alkoolit dhe duhanit varionin nga 14–39% dhe 8–21% përkatësisht në të dy grupet. Gratë në postmenopauzë kishin vlera më të larta të hipertensionit (145.6 ± 18.8 ; 90.8 ± 9.8 ; $p < 0.001$). Cilësia e jetës ishte më e ulët tek gratë me mbipeshë (8.78 ± 5.94), obezitet (8.17 ± 5.12), aktivitet të ulët fizik (7.46 ± 5.55) dhe dietë të pashëndetshme (7.87 ± 4.35).

Konkluzione: Gratë në periudhën e moshimit paraqesin një stil jete riskoz, që i ekspozon ndaj sëmundjeve kronike jo-ngjitëse. Mbipeshë, obeziteti, hipertensioni dhe mungesa e aktivitetit fizik ishin ndër faktorët më të shpeshtë në grupin e grave në postmenopauzë. Përmirësimi i stilit të jetesës dhe sjelljeve te grupet vulnerabël mbetet prioritet dhe sfida për profesionistët e shëndetit, në funksion të përmirësimit të cilësisë së jetës.

Fjalët kyçe: Menopauza, faktorë të rrezikut, sëmundje kronike, stil jetese jo i shëndetshëm, aktivitet fizik, hipertension, cilësia e jetës.

PO23

SËMUNDJET KRONIKE MË TË ZAKONSHME TEK TË MOSHUARIT: REKOMANDIME NGA NJË STUDIM KROS-SEKSIONAL

Velide Pulomemoj¹, Fatjona Kamberi²

¹ Departamenti i Biomedicinës dhe Parandalimit, Universiteti i Romës Tor Vergata, Itali

² Qendra Kërkimore Shkencore për Shëndetin Publik, Fakulteti i Shëndetit, Universiteti i Vlorës "Ismail Qemali", Shqipëri

Hyrje: Popullsia në rritje e të moshuarve me kushte kronike të shumta paraqet një sfidë të rëndësishme për sistemet e kujdesit shëndetësor parësor. Multimorbidi ndikon në cilësinë e jetës dhe rrit kërkesat për shërbime shëndetësore, duke theksuar nevojën për një forcë pune infermiore të kualifikuar dhe të specializuar për të ofruar kujdes të personalizuar. Ky punim synon të shqyrtojë profilet shëndetësorë të pacientëve të moshuar me multimorbiditet që vizitojnë qendrat e kujdesit shëndetësor parësor në Vlorë, Shqipëri, dhe të theksohet rëndësia e kujdesit të personalizuar dhe fuqizimit të pacientëve në këtë target grup.

Metodologjia: Një studim kros-seksional u zhvillua në vitin 2024 me 255 pacientë të moshuar (mosha mesatare: 65 vjeç), kryesisht gra, që vizitonin mjekun e familjes në mënyrë periodike në qendrat e kujdesit shëndetësor parësor në Vlorë. Pacientët u përzgjodhën rastësisht. Të dhënat u mbledhën duke përdorur një pyetësor të strukturuar të administruar nga kërkuesi.

Rezultatet: Kushtet kronike më të përhapura ndër pjesëmarrësit ishin diabeti i tipit 2, hipertensioni, artriti dhe sëmundja pulmonare obstruktive kronike (SPOK). Gjetjet theksojnë kompleksitetin e nevojave të kujdesit të pacientët e moshuar me multimorbiditet dhe nevojën për qasje të individualizuara në kujdesin shëndetësor.

Konkluzionet: Ky studim thekson nevojën urgjente për të përmirësuar specializimin dhe aftësitë e forcës punëtore infermiore në kujdesin shëndetësor parësor. Ofrimi i kujdesit të personalizuar dhe i përshtatur si dhe nxitja e fuqizimit të pacientëve janë hapa të rëndësishëm për përmirësimin e rezultateve shëndetësore për të moshuarit me multimorbiditet në Vlorë, Shqipëri.

Fjalët kyçe: kujdes i personalizuar, prevalencë, të moshuar, multimorbiditet.

PO24

NDËRHYRJET FIZIOTERAPEUTIKE NË KAPËSULITIN ADHEZIV: NJË RRUGË DREJT RIKUPERIMIT FUNKSIONAL

Enkeleda Sinaj¹, Vjollca Ndreu¹

¹ Fakulteti i Shkencave Mjekësore Teknike, Universiteti i Mjekësisë Tiranë, Shqipëri

Hyrje: Kapësuliti adheziv është një gjendje e sistemit muskulator dhe skeletor që karakterizohet nga dhimbje progresive, ngurtësi dhe kufizim i lëvizshmërisë në artikulacionin e shpatullës. Kjo gjendje prek më së shumti të rriturit midis moshës 40–60 vjeç dhe ndikon ndjeshëm në aktivitetet e përditshme dhe cilësinë e jetës. Fizioterapia është një ndërhyrje jo-invazive thelbësore që synon menaxhimin e simptomave dhe përmirësimin e funksionit të shpatullës. Ky punim synon të shqyrtojë efektivitetin e qasjeve fizioterapeutike, përfshirë mobilizimin e artikulacionit, ushtrimet shtrënguese, elektroterapinë dhe edukimin e pacientit.

Metodologjia: Ky punim paraqet një rishikim narrativ të literaturës shkencore mbi ndërhyrjet fizioterapeutike të aplikuara në menaxhimin e kapësulitit adheziv. U analizuan artikuj të publikuar në bazat e të dhënave si PubMed, ScienceDirect dhe Google Scholar, duke përdorur fjalë kyçe si: adhesive capsulitis, frozen shoulder, physiotherapy, mobilization techniques, electrotherapy, dhe functional recovery. U përfshinë vetëm studimet e publikuara në 15 vitet e fundit, të cilat ishin në gjuhën angleze dhe kishin fokus në ndërhyrjet fizioterapeutike. Janë përfshirë si studime klinike, artikuj përmbledhës sistematikë dhe udhëzues praktikë, të cilët vlerësojnë efektivitetin e metodave të ndryshme fizioterapeutike, përfshirë mobilizimet artikulare, ushtrimet për zgjatje, elektroterapinë dhe edukimin e pacientëve.

Rezultatet: Evidencat aktuale tregojnë se fizioterapia redukton ndjeshëm dhimbjen, përmirëson lëvizshmërinë dhe përshejton rikuperimin funksional, sidomos kur ndërhyrja fillon në fazat e hershme të gjendjes.

Konkluzione: Megjithëse rezultatet mund të ndryshojnë në varësi të fazës së sëmundjes dhe faktorëve individualë të pacientit, fizioterapia mbetet një shtyllë e rëndësishme në menaxhimin konservativ të “shpatullës së ngrirë”. Kërkime të mëtejshme rekomandohen për të optimizuar protokollet e trajtimit dhe për të identifikuar modalitetet më efektive.

Fjalët kyçe: kapësulit adheziv, fizioterapi, rikuperim funksional.

PO25

PARTNERITETI INFERMIERE–PACIENTE GJATË SHTATZËNISË: SFIDAT DHE MUNDËSITË

Vjollca Ndreu¹, Enkeleda Sinaj¹

¹ Fakulteti i Shkencave Mjekësore Teknike, Universiteti i Mjekësisë Tiranë,
Shqipëri

Hyrje: Partneriteti ndërmjet infermierëve dhe grave shtatzëna është thelbësor për sigurimin e një kujdesi antenatal cilësor dhe përmirësimin e përvojës së shtatzënisë. Ky bashkëpunim ndihmon në ndërtimin e besimit, fuqizimin e gruas dhe marrjen e vendimeve të informuara për shëndetin e saj dhe të foshnjës. Megjithatë, ky partneritet përballët me sfida të ndryshme, si mungesa e kohës, ngarkesa e stafit dhe barrierat kulturore. Qëllimi i studimit është të analizojë rëndësinë e këtij partneriteti, sfidat që hasen dhe mundësitë për përmirësimin e kujdesit infermieror gjatë shtatzënisë.

Metodologjia: Ky është një studim cilësor me karakter eksplorues. Të dhënat janë mbledhur përmes intervistave të strukturuar me 15 gra shtatzëna dhe 10 infermiere që punojnë në shërbimet obstetrike në spitale publike dhe qendra shëndetësore. Analiza e të dhënave është bërë përmes metodës së analizës tematike, duke identifikuar temat kryesore që lidhen me përvojat, perceptimet dhe pritshmëritë e pjesëmarrësve.

Rezultate: Rezultatet tregojnë se një partneritet efektiv infermiere–paciente ndikon pozitivisht në përvojën e shtatzënisë, rrit ndjesinë e sigurisë dhe përfshirjes aktive të grave në kujdesin e tyre shëndetësor. Megjithatë, studimi evidenton disa sfida të rëndësishme, përfshirë mungesën e kohës, mungesën e edukimit shëndetësor të personalizuar dhe komunikimin jo gjithmonë të mjaftueshëm. Nga ana tjetër, mundësitë për përmirësim përfshijnë trajnimin e vazhdueshëm të infermierëve në aftësitë komunikuese, zhvillimin e qasjeve të personalizuara të kujdesit dhe forcimin e rolit edukues të infermierëve.

Konkluzione: Në përfundim të këtij studimi evidentohet si nevojë trajnimi ivazhdueshëm I infermireve qe te përmiresojne aftesite e tyre komunikuese, zhvillimin e qasjeve të personalizuara të kujdesit, gjithashtu lind nevoja e zhvillimit të një strategjie institucionale që promovon një partneritet të vërtetë dhe të barabartë midis infermieres dhe pacientes gjatë shtatzënisë.

Fjalë kyçe: Infermier, partneritet, gra shtatzëna, kujdes infermieror.

PO26

SËMUNDJE KRONIKE JO TË TRANSMETUESHME, NJË PANORAMË E PËRGJITHSHME E TYRE, KLASIFIKIMI, FAKTORËT E RISKUT DHE STRATEGJITË E MENAXHIMIT

Jerina Jaho¹, Dhurata Shena², Luciano Balilaj², Krenar Malaj¹

¹ Qendra Kërkimore Shkencore për Shëndetin Publik, Fakulteti i Shëndetit,
Universiteti i Vlorës "Ismail Qemali", Shqipëri

² Departamenti i Kujdesit Shëndetësor, Fakulteti i Shëndetit, Universiteti "Ismail
Qemali" i Vlorës, Shqipëri

Hyrja: Sëmundjet jo të transmetueshme, të njohura ndryshe si sëmundjet kronike janë me ecuri të ngadaltë dhe zgjasin në kohë. Kohët e fundit në këtë grup përfshihet një gamë e gjerë problemesh shëndetësore, si sëmundjet hepatike, renale dhe gastroenterologjike, çrregullimet endokrine, hematologjike dhe neurologjike, gjendjet dermatologjike kronike, çrregullimet gjenetike, traumat, çrregullimet mendore dhe paaftësitë e ndryshme.

Metodologjia: Ky studim u bazua në një rishikim literature bazuar në artikuj shkencorë të botuar në PubMed, Scopus, Google Scholar, lidhur me tematikën në fjalë.

Rezultate: Artikujt e përfshirë në studim kishin si qëllim vlerësimin e situatës aktuale në botë sa i takon sëmundjeve kronike jo të transmetueshme dhe mënyrës se si ato menaxhohen. Po ashtu, roli që ka parandalimi dhe njohja e faktorëve të riskut dhe po ashtu, promovimi shëndetësor në prevalencën e këtyre sëmundjeve. Disa faktorë mund të rrisin riskun për zhvillimin e sëmundjeve jo të transmetueshme dhe mund të klasifikohen në mënyra të ndryshme. Në një qasje, faktorët e rrezikut klasifikohen si faktorë të modifikueshëm ose të pamodifikueshëm. Faktorët e rrezikut të modifikueshëm përfshijnë presionin e lartë të gjakut, duhanin, diabetin mellitus, pasivitetin fizik, obezitetin dhe kolesterolin e lartë në gjak, ndërsa faktorët e rrezikut të pamodifikueshëm përfshijnë moshën, gjininë, faktorët gjenetikë, racën dhe përkatësinë etnike.

Konkluzione: Shumica e diskutimeve globale kanë të bëjnë me vetë-menaxhimin e faktorëve të riskut (konsumimi i duhanit dhe alkoolit, aktiviteti fizik, pesha, ushqimi dhe kujdesi ndaj shëndetit dentar) dhe fokusohen në rolin e përgjegjësisë individuale. Specialistët e kujdesit shëndetësor duhet të edukojnë pacientët për rolin e parandalimit. Më tej, menaxhimi i sëmundjeve kronike është prioriteti i sektorit të shëndetit publik në shumicën e vendeve.

Fjalët kyce: Sëmundje jo të transmetueshme, faktor risku, vet-menaxhim, promovim, sëmundje kronike.

PO27

TRAJTIMI I INSUFICIENCËS AKUTE RENALE – SA MË HERËT, AQ MË MIRË PËR PACIENTIN

Ani Bulla¹, Irini Rapushi², Alkid Dapaj², Anteo Guri², Luciano Balilaj²

¹Spitali Rajonal Vlorë

²Fakulteti i Shëndetit, Universiteti "Ismael Qemali", Vlorë

Hyrje: Insuficienca akute renale (IAR) përfaqëson një dështim të papritur të funksionit të veshkave, që ndodh brenda orëve ose ditëve, duke rezultuar në reduktim të prodhimit të urinës dhe akumulim të mbetjeve toksike në gjak. Shkaqet më të shpeshta përfshijnë hipoperfuzionin renal, dëmtimet direkte të parenkimës renale dhe obstrukcionin urinar. Të paraqesim rëndësinë e ndërhyrjes së hershme në IAR përmes një rasti klinik me komplikime të rënda metabolike dhe hemodinamike.

Metodologjia: Rast klinik i një pacienteje 63-vjeçare, e paraqitur në gjendje stupori pas disa ditësh me diare dhe të vjella. Pacientja kishte në anamnezë hipertension të trajtuar me ARBs dhe përdorim të zgjatur të NSAIDs.

Rezultate: Në momentin e pranimit, u identifikua hipotension i rëndë (60/30 mmHg), saturim i ulët oksigjeni (80%), anuri, hiperkalemi ($K^+ = 7.5$ mmol/l), acidozë metabolike (pH = 6.92), dhe rritje e konsiderueshme e ureës (262.5 mg/dl) dhe kreatininës (9.97 mg/dl). Trajtimi intensiv përfshiu korrigjimin e hipovolemisë me solucione izotonike, përdorim të noradrenalinës, menaxhim të çrregullimeve metabolike dhe ndërprerjen e medikamenteve nefrotoksike. Brenda 12 orësh pacientja rifitoi vetëdijen dhe parametra laboratorikë u përmirësuan ndjeshëm.

Konkluzione: Insuficienca akute renale me hiperkalemi është një emergjencë mjekësore që kërkon ndërhyrje të menjëhershme. Diagnostikimi dhe trajtimi në kohë janë thelbësorë për parandalimin e dëmtimeve të përhershme renale dhe reduktimin e vdekshmërisë.

Fjalët kyçe: Insuficiencë akute renale, hiperkalemi, acidozë metabolike, hipotension, trajtim emergjent, nefrotoksicitet

PO28

KONTRIBUTI I KUJDESTARËVE NË VETËKUJDESHIN E PACIENTËVE DHE VARIABLAT LIDHUR ME TË NË TË MOSHUARIT ME SËMUNDJE KRONIKE MULTIPLE QË JETOJNË NË NJË VEND ME TË ARDHURA TË MESME

Sajmira Aderaj¹, Manuela Saurini¹, Rocco Mazzotta¹ Dasilva Taci¹ Alta Arapi¹ Alessandro Stievano^{3,4} Ercole Vellone¹ Gennaro Rocco^{2,4} Maddalena De Maria^{2,5}

¹ Departamenti i Biomedicinës dhe Parandalimit, Universiteti i Romës Tor

² Fakulteti i Mjekësisë, Universiteti “Hyjlindja e Mirë”, Tiranë, Shqipëri

³ Departamenti i Mjekësisë Klinike dhe Eksperimentale, Universiteti i Mesinës, Mesina, Itali

⁴ Qendra e Ekselencës për Kulturën dhe Kërkimin në Infermieri, Romë, Itali

⁵ Departamenti i Shkencave të Shëndetit dhe Profesioneve të Shëndetit, Universiteti Link Campus, Romë, Itali

Hyrje: Sëmundjet kronike multiple (MCCs) janë një problem shëndetësor dhe social global, duke përfshirë individët e moshuar që jetojnë në vende me të ardhura të mesme dhe të ulëta (LMICs). Kontributi i kujdestarëve në vetëkujdesin e pacientëve është një faktor kyç për përmirësimin e shëndetit dhe mirëqenies së individëve të sëmurë, por pak është hulumtuar në lidhje me faktorët që ndikojnë në këtë kontribut, veçanërisht në kontekste të tilla si Shqipëria dhe vendet e tjera LMIC. Ky studim synon të shqyrtojë variablat që lidhen me kontributin e kujdestarëve në vetëkujdesin e pacientëve të moshuar me MCCs, duke përdorur një qasje shumëqendrore dhe krosseksionale.

Metodologjia: Ky është një studim cross-seksional, ku u përfshinë 376 cifte pacient-kujdestar të rekrutuar nga ambiente ambulatorë dhe të komunitetit në Shqipëri, nga gushti 2020 deri në prill 2021. Për matjen e kontributit të kujdestarëve në vetëkujdesin e pacientëve u përdor instrumenti “Caregiver Contribution to Self-Care of Chronic Illness Inventory”. Tre modele regresioni linear shumëvariabël u përdorën për të identifikuar variablat që ishin të lidhur me tre dimensionet e kontributit të kujdestarëve: ruajtja, monitorimi dhe menaxhimi. Pjesëmarrësit përfshinin kujdestarë dhe pacientë të cilët u vlerësuan në aspektet e arsimit, moshës, statusit të punës, dhe distancës nga pacienti.

Rezultate: Rezultatet treguan se kujdestarët, të cilët kishin një moshë më të madhe (-0.170, $p = 0.001$) dhe ishin të punësuar (-0.146, $p = 0.004$), kontribuan më pak në ruajtjen e vetëkujdesit. Nga ana tjetër, kujdestarët me nivel të lartë arsimor kishin një kontribut më të lartë (0.134, $p = 0.009$). Bashkëjetesa (-0.134, $p = 0.009$) dhe distanca nga pacienti (-0.181, $p < 0.001$) kishin një ndikim negativ në monitorimin e vetëkujdesit, por orët më të shumta të kujdesit (0.205, $p < 0.001$) dhe përvoja e kujdesit (0.113, $p = 0.029$) e përmirësuan atë. Po ashtu, menaxhimi i vetëkujdesit u ndikua negativisht nga bashkëjetesa (-0.116, $p = 0.024$) dhe distanca nga pacienti ndërsa orët më të shumta të kujdesit (0.125, $p = 0.015$) dhe të qenit kujdestar jo

bashkëshort ($p = 0.005$; $p = 0.036$) ishin të lidhura me një menaxhim më të lartë të vetëkujdesit.

Konkluzione: Ky studim tregon se kontributi i kujdestarëve në vetëkujdesin e pacientëve është i ndikuar nga faktorë të ndryshëm si mosha, niveli i arsimit, statusi i punës, orët e kujdesit dhe marrëdhënia me pacientin. Këto gjetje sugjerojnë se programet e mbështetjes së kujdestarëve duhet të jenë të personalizuar dhe të fokusohet në rritjen e angazhimit të kujdestarëve për të përmirësuar rezultatet e pacientëve.

Fjalët kyçe: kontributi i kujdestarit, variabla të lidhura, vetëkujdes, multimorbiditet, plakje, kujdes informal, vende me të ardhura të mesme, Shqipëri.

PO29

VLERËSIMI I VETITË MATËSE TË SHKALLËS SË RECIPROCITETI TEK TË MOSHUARIT ME SËMUNDJE KRONIKE TË SHUMTA DHE KUJDESTARËT E TYRE

Dasilva Taci¹, Rocco Mazzotta¹, Sajmira Aderaj¹, Alta Arapi⁶, Manuela Saurini¹,
Alessandro Stievano³⁴, Gennaro Rocco²⁴, Maddalena De Maria²⁵

¹Departamenti i Biomedicinës dhe Parandalimit, Universiteti Tor Vergata, Romë,
Itali

²Fakulteti i Mjekësisë, Universiteti Zoja e Këshillit të Mirë, Tiranë, Shqipëri

³Departamenti i Mjekësisë Klinike dhe Eksperimentale, Universiteti i Messina, Itali

⁴Qendra e Ekselencës për Kulturën dhe Kërkimin Infermieror, Romë, Itali

⁵Departamenti i Shkencave të Jetës, Shëndetit dhe Profesioneve të Shëndetit,
Universiteti Link Campus, Romë, Itali

⁶Urdhri i Infermierëve të Shqipërisë, Tiranë, Shqipëri

Hyrje: Cilësia e marrëdhënies (reciprocitetit) ndërmjet pacientëve me sëmundje kronike të shumta (MCCs) dhe kujdestarëve të tyre është thelbësore për përmirësimin e rezultateve shëndetësore për të dy. Reciprociteti matet në diada pacient-kujdestar përmes instrumenteve të ndryshëm, por sipas dijenisë sonë, shkalla 15-pikëshe e Reciprocitetit (MS) nuk është validuar më parë në këtë popullatë specifike. Qëllimi i këtij studimi është të vlerësojë vetitë psikometrike të shkallës së Reciprocitetit (vlefshmëria dhe besueshmëria e konsistencës së brendshme) tek pacientët me MCCs dhe kujdestarët e tyre.

Metodologjia: Është përdorur një dizajn shumëqendror cross-seksional. Vlefshmëria faktoriale u testua përmes analizës konfirmuese faktoriale (CFA), ndërsa qëndrueshmëria e brendshme u vlerësua me indeksin e qëndrueshmërisë së brendshme të bazuar në model. Për vlerësimin e validitetit konvergjent u përdor koeficienti i korrelacionit të Pearson-it, në lidhje me ndryshore të tjera teorike dhe empirike.

Rezultatet: U përfshinë 406 çifte pacient-kujdestar. Moshë mesatare e pacientëve ishte 74.9 vjeç, 54% femra, me një mesatare prej 2.5 sëmundjesh kronike. Kujdestarët kishin një moshë mesatare prej 48 vjeç; 67.5% ishin femra, dhe 38% ishin fëmijët e pacientëve. CFA mbështeti strukturën teorike me katër faktorë (dashuri, aktivitete të përbashkëta të këndshme, vlera të përbashkëta dhe reciprocitet) si për versionin e pacientit, ashtu edhe atë të kujdestarit. Vlerësimet e qëndrueshmërisë ishin të kënaqshme për të gjithë shkallën. Korrelacione të rëndësishme u vërejtën midis reciprocitetit dhe sjelljeve të kujdesit për veten, si dhe aspekteve pozitive të kujdestarisë, duke mbështetur vlefshmerinë konvergjente.

Konkluzione: Shkalla e Reciprocitetit demonstroi vlefshmëri dhe besueshmëri të kënaqshme strukturore dhe konvergjente në diadat pacient-kujdestar të MCC.

Fjalë kyçe: Sëmundje Kronike të Shumta, Shkalla e Reciprocitetit, diada, cilësia e marrëdhënies, vetitë psikometrike, vlefshmëri, qëndrueshmëri.

PO30

SËMUNDJET KARDIOVASKULARE: NJË KËRCËNIM PËR VENDET E BOTËS SË TRETË- RISHIKIM LITERATURE

^{1,2}Erlini Kokalla, ³Cristina Giudici, ²Rezarta Lalo, ^{4,5}Brunilda Subashi, ⁴Stefano Lika, ⁶Majlinda Rakipaj

¹Departmenti i Shkencave Statistike, Universiteti La Sapienza, Romë

²Departmenti i Kujdesit Shëndetësor, Fakulteti i Shëndetit, Universiteti "Ismail Qemali", Vlorë

³Departmenti i Metodave dhe Modeleve për Ekonominë, Territorin dhe Financën, MEMOTEF, Universiteti La Sapienza, Romë

⁴Departmenti i Biomjekësisë dhe Parandalimit, Universiteti Tor Vergata, Romë

⁵Qendra Kërkimore Shkencore për Shëndetin Publik, Fakulteti i Shëndetit, Universiteti "Ismail Qemali", Vlorë

⁶Departmenti i Infermierisë, Fakulteti i Shëndetit, Universiteti "Ismail Qemali", Vlorë

Hyrje: Që prej fillimit të tranzicionit epidemiologjik, sëmundjet kronike kanë qënë një ndër sfidat kryesore të shëndetit publik. Ndër to, sëmundjet kardiovaskulare (SKV) zënë një vend të veçantë për shkak të prevalencës së lartë dhe kontributit në nivelin e mortalitetit global. Tradicionalisht, SKV-të janë konsideruar si karakteristike për vendet e zhvilluara. Megjithatë, vitet e fundit është dokumentuar rritje e ndjeshme e prevalencës së tyre në vendet me të ardhura të mesme dhe të ulëta, siç janë ato të Afrikës Sub-Sahariane. Ndaj ky studim fokusohet në vlerësimin e përhapjes së SKV-e në këto vende.

Metodologjia: Studimet e përfshira në këtë rishikim literature janë gjeneruar përmes databasave elektronike; Pubmed, Google Scholar, Scopus, Web of Science, duke përdorur termat; 'sëmundjet kardiovaskulare' dhe të gjitha nëntipet e SKV-e, 'adult i ri', 'adult', 'vendet në zhvillim', 'Afrika Subsahariane' dhe sinonime të tjera. Rezultatet u importuan në Rayyan, ku ju nënshtruan procesit të skrinimit. Punimi përfshiu artikuj në gjuhën angleze, të publikuara në periudhën kohore 2014-2024.

Rezultatet: Në rishikim u përfshinë 19 artikuj, kryesisht kros-seksionalë, të realizuar në Afrikën Jugore, Etiopi, Botsvanë, Burkina Faso, Kamerun, Gana, Kenia, Marok, Mozambik, Ruandë, Sudan, Ugandë dhe Zambë. Nga artikujt e shqyrtuar rezultoi se SKV më të përhapura në Afrikën Sub-Sahariane janë hipertensioni, insuficienca kardiake, stoku dhe sindromi koronar akut. Prevalenca e hipertensionit varionte nga 13.1% në 38.9%, me nivele të larta në zonat urbane, tek meshkujt dhe të moshuarit. Insuficienca kardiake ishte më e pranishme tek adultët e rinj, me 63% të rasteve nën moshën 30 vjeç. Ndërsa prevalenca e stoku dhe sindromës koronare akute rritet me moshën, duke arritur përkatësisht vlerat 23.9% dhe 45.7% mbi 60 vjeç. Karditi reumatik mbetet gjithashtu një shqetësim i rëndësishëm veçanërisht tek të rinjtë (16-20). Ndër faktorët kryesorë riskantë përmenden obeziteti, stili jetesës dhe historia

familjare. Ndërgjegjësimi, informimi i popullatës, diagnostikimi dhe trajtimi rezultuan në nivele të ulëta.

Konkluzionet: SKV në Afrikën Sub-Sahariane përbëjnë një shqetësim në rritje për shëndetin publik, duke nxjerrë në pah nevojën urgjente për ndërhyrje shëndetësore për të reduktuar barren në rritje, veçanërisht tek adultët e rinj.

Fjalët kyçe: Sëmundje kronike, sëmundje kardiovaskulare, faktor risku, Afrika Sub-Sahariane.

PO31

PËRMIRËSIMI I FUNKSIONEVE NJOHËSE DHE REZULTATEVE SHËNDETËSORE TE TË RRRITURIT MBI 60 VJEÇ PËRMES TRAJNIMIT NJOHËS DIXHITAL ME APLIKACIONIN COGNIFIT

Carmona Torres JM¹, Mazoterias-Pardo V, Santacruz-Salas E, Cobo-Cuenca AI, Barroso-Corroto E, Rodríguez-Cañamero S, Laredo-Aguilera JA

Fakulteti i Fizioterapisë dhe Infermierisë, Universiteti i Castilla-La Mancha: Ciudad Real, Spanjë

Hyrje: Plakja shoqërohet shpesh me rënie progresive të funksioneve njohëse, duke ndikuar në cilësinë e jetës dhe mirëqenien e përgjithshme të të moshuarve. Në këtë kontekst, trajnimi njohës përmes platformave dixhitale është vlerësuar si një mjet inovativ dhe efektiv për përmirësimin e aftësive njohëse dhe shëndetit të përgjithshëm mendor dhe fizik. Ky studim ka si qëllim të vlerësojë ndikimin e përdorimit të rregullt të aplikacionit CogniFit tek individë mbi 60 vjeç, duke analizuar ndryshimet në funksionin njohës, performancën ditore dhe treguesit e shëndetit mendor.

Metodologjia: Ky është një studim ndërhyrës i kontrolluar me dizajn para dhe pas ndërhyrjes, i realizuar me një grup të të rriturve mbi 60 vjeç që përdorën aplikacionin CogniFit për një periudhë 8-javore, me sesione të rregullta trajtimi njohës. Janë përdorur vlerësime standarde për funksionet njohëse (vëmendja, memoria, përqendrimi), si dhe pyetësorë për vetëvlerësimin e gjendjes emocionale dhe funksionimit ditor.

Rezultatet: Të dhënat tregojnë përmirësime të dukshme në performancën njohëse pas përfundimit të trajnimit, veçanërisht në vëmendje, kujtesë afatshkurtër dhe fleksibilitet njohës. Po ashtu u vu re një reduktim i simptomave të ankthit dhe një rritje e ndjeshme e motivimit dhe vetëbesimit tek pjesëmarrësit.

Konkluzione: Aplikacioni CogniFit përbën një mjet premtues për mbështetjen e funksioneve njohëse dhe shëndetit të të moshuarve. Integrimi i trajnimeve dixhitale në programet e kujdesit për moshën e tretë mund të përmirësojë ndjeshëm mirëqenien dhe autonominë e kësaj grupmoshe.

Fjalët kyçe: Trajnim njohës, CogniFit, të moshuar, funksione njohëse, shëndet mendor, plakje aktive.

PO32

QASJET E REJA TERAPEUTIKE DHE SFIDAT NË MENAXHIMIN E SËMUNDJES PULMONARE OBSTRUKTIVE KRONIKE (SPOK)

¹**Vasilika Prifti**¹, Sonila Nika¹, Evis Allushi¹

¹Departamenti i Infermierisë, Fakulteti i Shëndetit, Universiteti Ismail Qemali

Hyrje: Sëmundja Pulmonare Obstruktive Kronike (SPOK) është një patologji kronike e zakonshme, e parandalueshme dhe e trajtueshme që prek miliona njerëz globalisht. Ajo karakterizohet nga simptomat respiratore të vazhdueshme dhe kufizimi progresiv i fluksit të ajrit si pasojë e dëmtimit të rrugëve të frymëmarrjes dhe/ose alveolave. Megjithë përparimet në menaxhimin klinik, SPOK mbetet një sfidë për sistemet shëndetësore për shkak të prevalencës së lartë, barrës socio-ekonomike dhe nevojës për qasje të personalizuar terapeutike.

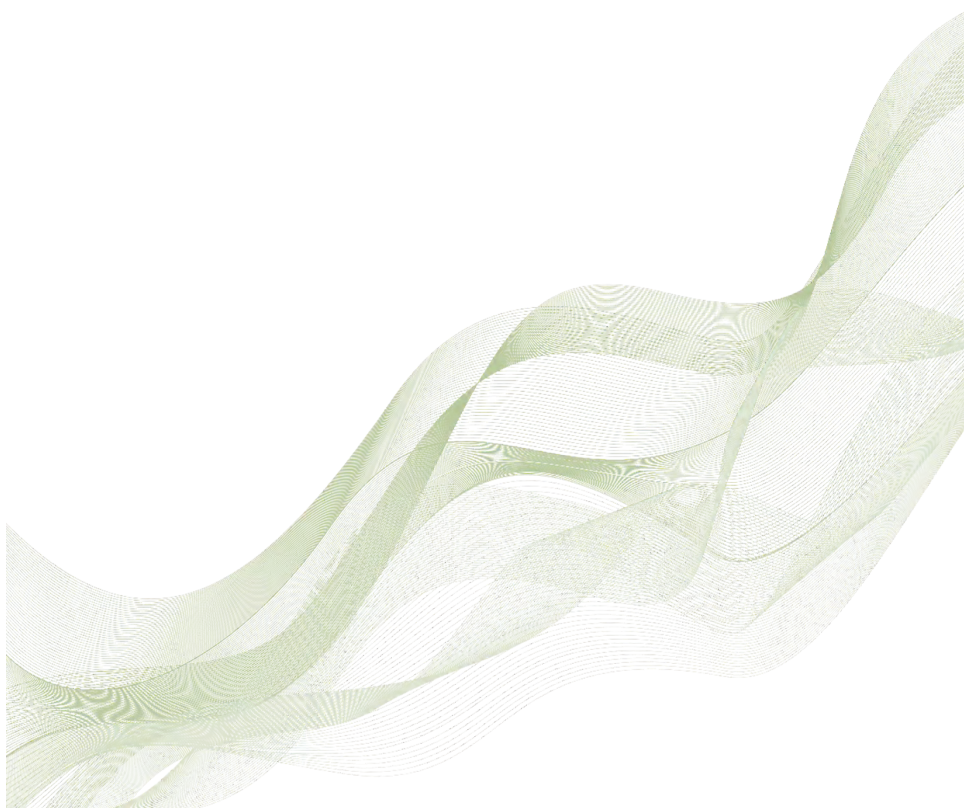
Metodologjia: Ky punim paraqet një përmbledhje narrative të literaturës së fundit lidhur me qasjet më të reja në trajtimin e SPOK. Janë shqyrtuar artikuj shkencorë dhe publikime të fundit në databaza si PubMed, Scopus dhe Google Scholar mbi terapitë farmakologjike të avancuara, ndërhyrjet edukative dhe sfidat që hasen në praktikë.

Rezultatet: Në literaturë përmenden terapi të reja si bronkodilatatorë inovativë, molekula anti-inflamatore, terapi me citokina si dhe frenues të faktorit të nekrozës tumorale alfa. Po ashtu, po testohen antioksidantë, antagonistë të leukotrieneve B4 dhe inhibitorë të oksidit nitrik. Puna po vijon edhe për terapitë që targetojnë hipersekrecionin mukotik dhe shkatërrimin pulmonar përmes frenuesve të metaloproteinazës së matriksit. Ndërhyrjet edukuese përfshijnë ndërprerjen e duhanit, promovimin e aktivitetit fizik dhe vaksinimin sezonal. Megjithatë, sfida të shumta si mosaderenca ndaj trajtimit, mungesa e aksesit në terapi të avancuara dhe mbështetja e kufizuar komunitare vazhdojnë të pengojnë përmirësimin e menaxhimit.

Konkluzione: Menaxhimi i SPOK kërkon një qasje multidisiplinare që ndërthur terapinë farmakologjike me mbështetje edukative dhe sociale. Edhe pse nuk ekziston një kurë përfundimtare, sigurimi i qasjeve të reja dhe edukimi i vazhdueshëm i pacientëve mund të përmirësojë ndjeshëm cilësinë e jetës. Stafi shëndetësor duhet të jetë i angazhuar në përcjelljen e informacionit të duhur dhe në sigurimin e terapive më efikase në dispozicion.

Fjalë kyçe: SPOK, qasje të reja, terapi inovative, ndërhyrje edukative, sfida shëndetësore.

E-POSTER Abstraktet

eP1

POLITIKA E MENAXHIMIT TË SHËRBIMEVE SHËNDETËSORE NË NIVEL PARËSOR – RAST STUDIMOR: KOMUNA E GJAKOVËS

Mirëllinda Llapi¹, Muhamet Kadrija², Sabrije Kelmendi-Bardhaj³, Shkurte Karakushi⁴

¹ Universiteti “Fehmi Agani”, Gjakovë

² Qendra Kryesore e Mjekësisë Familjare, Gjakovë

³ Spitali Rajonal “Isa Grezda”, Gjakovë

Hyrje: Menaxhimi i shërbimeve shëndetësore në nivel parësor përbën një sfidë të vazhdueshme për institucionet lokale, për shkak të rritjes së kërkesave të popullatës dhe burimeve të kufizuara. Ky studim ka për qëllim të analizojë efektivitetin e politikave aktuale lokale në menaxhimin e shërbimeve shëndetësore në Komunën e Gjakovës.

Metodologjia: U aplikua një metodologji e kombinuar ku u përdorën: Të dhëna parësore të mbledhura përmes pyetësorëve dhe intervistave me 112 pacientë dhe punonjës shëndetësorë në Gjakovë. Të dhëna dytësore nga raporte institucionale dhe literatura ekzistuese mbi shëndetësinë lokale.

Rezultatet: Të dhënat tregojnë një rritje të vazhdueshme të sëmundjeve kronike dhe një nivel të ulët kënaqësie nga ana e qytetarëve në lidhje me cilësinë e shërbimeve. Politikat aktuale nuk po adresojnë në mënyrë efektive sfidat ekzistuese, si mungesa e mjekëve specialistë, infrastruktura e amortizuar dhe mungesa e pajisjeve moderne.

Konkluzionet: Studimi nxori në pah sfida të mëdha në menaxhimin e shërbimeve shëndetësore në nivelin parësor në Komunën e Gjakovës, përfshirë mungesën e burimeve, cilësinë e ulët të shërbimeve dhe kënaqësinë e kufizuar të qytetarëve. Politikat ekzistuese rezultojnë joefikase për të përballuar kërkesat në rritje. Nevojitet një qasje më strategjike, gjithëpërfshirëse dhe e koordinuar për të rritur performancën dhe besimin në sistemin shëndetësor parësor.

Fjalët kyçe: menaxhim, shërbime shëndetësore, politika publike, ndikim.

eP2

SËMUNDJET PULMONARE OBSTRUKTIVE KRONIKE (SPOK)**¹Stiliana Brokaj, ²Elidon Brokaj¹, ³Vasilika Prifti, ¹Rudina Çerçizaj, ³Majlinda Rakipaj²**¹Departamenti i Kujdesit Shëndetësor, Fakulteti i Shëndetit, Universiteti i Vlorës
"Ismail Qemali"²Qendra Shëndetësore, Vlorë³Departamenti i Infermierise, Fakulteti i Shëndetit, Universiteti i Vlorës "Ismail Qemali"

Hyrje: SPOK është një nga sëmundjet më të përhapura respiratore, me ndikim të madh në cilësinë e jetës së pacientëve dhe sistemin shëndetësor global. Ajo lidhet ngushtë me faktorë të tillë si duhanpirja, ndotja e ajrit dhe ekspozimi ndaj kimikateve. Ndërhyrjet edukative luajnë një rol kyç në përmirësimin e njohurive dhe aftësive për vetë-menaxhim të pacientëve, duke ndihmuar në kontrollin e simptomave dhe reduktimin e agravimeve.

Metodologjia: Ky është një studim kros-seksional i zhvilluar në qytetin e Vlorës, përmes pyetësorëve të shpërndarë te pacientët me diagnozë SPOK. Qëllimi ishte vlerësimi i ndikimit të programeve edukuese infermirore në njohuritë dhe vetë-menaxhimin e simptomave. Të dhënat u përpunuan përmes analizës statistikore deskriptive dhe krahasuese.

Rezultatet: Të dhënat treguan se nuk kishte dallime gjinore domethënëse në përhapjen e SPOK-ut, por kishte një lidhje të qartë midis gravitetit të sëmundjes dhe vendbanimit (urban vs rural). Pacientët me arsim të lartë kishin përmirësim më të mirë në vetë-menaxhim. Rreth 20% e pacientëve që shmangën faktorët agravues (si duhani dhe ndotës të tjerë) raportuan përmirësim të ndjeshëm në cilësinë e jetesës. Programet edukuese infermirore rezultuan efektive për rritjen e vetëdijes dhe kontrollin e simptomave.

Konkluzione: Programe të strukturuar edukative dhe ndërhyrje të personalizuara, të përforcuara nga përdorimi i teknologjisë (platforma online, WhatsApp, etj), janë thelbësore për menaxhimin efektiv të SPOK-ut. Studimi thekson nevojën për mbështetje të vazhdueshme edukative dhe përfshirje më të madhe të pacientëve në procesin e vetëkujdesit.

Fjalë kyçe: SPOK, cilësia e jetës, program edukues, duhanpirja, vetë-menaxhim.

eP3

GLIKOGJENOZAT – ANALIZA E GJETJEVE KLINIKE DHE LABORATORIKE NË SHQIPËRI GJATË NJË PERIUDHE 20-VJEÇARE

¹Adenisa Grembi, ¹Besiona Zizaj, ¹Erlande Daci

¹Spitali Rajonal Vlorë

Hyrje: Glikogjenozat (GSD) janë sëmundje të trashëguara metabolike që karakterizohen nga depozitimi i glikogjenit në hepar dhe muskuj për shkak të çrregullimeve enzimatike. Ato trashëgohen zakonisht në mënyrë autosomale recesive dhe prekin ndjeshëm cilësinë e jetës. Qëllimi i këtij studimi është të analizojë manifestimet klinike, të dhënat laboratorike, ekzaminimet imazherike dhe gjenetike të pacientëve të diagnostikuar me GSD në Shqipëri.

Metodologjia: Studim retrospektiv që përfshin 14 pacientë të diagnostikuar me GSD në periudhën 2003–2023 në QSUT “Nënë Tereza”. Janë analizuar të dhëna klinike, laboratorike, imazherike dhe gjenetike, si dhe trajtimi dhe ndjekja e tyre në kohë.

Rezultatet: Tipi më i shpeshtë ishte GSD IX (35%), veçanërisht nëntipi i lidhur me kromozomin X (21.4%). Mosha mesatare e diagnostikimit: 28.5 muajsh. Simptomat më të shpeshta: distension abdominal (85%), hepatomegali (93%), splenomegali dhe prapambetje në rritje (64.3%). Komplikime të tjera: hipoglicemi (35.7%), hiperlipidemi (64.3%), kriza konvulsive (21%), probleme respiratore (29%), kardiomiopati (14%). Lidhje domethënëse u gjet ndërmjet hepatomegalisë dhe distensionit abdominal. Trajtimi: 93% u menaxhuan me dietë të bazuar në niseshtenë e misrit dhe multivitamina; trajtimi farmakologjik u aplikua sipas komplikimeve.

Konkluzionet: Glikogjenozat manifestohen klinikisht me hepatomegali, distension abdominal dhe prapambetje në rritje. Diagnoza mbështetet në të dhënat laboratorike dhe konfirmohet me testim gjenetik. Menaxhimi efektiv bazohet në dietë të rreptë metabolike, duke përfshirë niseshtenë e misrit dhe shmangien e sheqernave të thjeshtë. Kardiomiopatia lidhet me ecurinë më të rëndë dhe rrit rrezikun e fatalitetit.

Fjalët kyce: dieta, distension abdominal, glikogjenozat, hepatomegali, hipoglicemi.

eP4

MENAXHIMI I HIPERTENSIONIT NË NJË PACIENT 65 VJEÇAR ME KOMORBIDITETE: QASJE MJEKËSORE INTERDISIPLINARE

¹Majlinda Rakipaj, ²Erda Hodaj, ¹Neada Cakërri, ²Paulina Çepele

¹Departamenti i Infermierisë, Fakulteti i Shëndetit, Universiteti “Ismail Qemali” Vlorë

²Departamenti i Kujdesit Shëndetësor, Fakulteti i Shëndetit, Universiteti “Ismail Qemali” Vlorë

²Studente Bachelor: Infermieri-Mami, Fakulteti i Shëndetit, Universiteti “Ismail Qemali” Vlorë

Hyrje: Hipertensioni arterial është një nga sëmundjet kronike më të zakonshme dhe të rrezikshme në nivel global, me ndikim të madh në mortalitetin dhe morbiditetin kardiovaskular. Sipas Organizatës Botërore të Shëndetësisë, më shumë se 1.28 miliardë njerëz në mbarë botën vuajnë nga hipertensioni, shumica e të cilëve janë të pavetëdijshëm për këtë gjendje. Hipertensioni i pakontrolluar çon në dëmtime të mëdha të sistemit vaskular dhe të organeve vitale si zemra, truri dhe veshkat. Trajtimi kërkon qasje të integruar përmes barnave, modifikimit të stilit të jetesës dhe ndjekjes së rregullt klinike. Qëllimi i studimit është të vlerësohet dhe analizohet ndikimi i qasjes interdisiplinare për pacientin me hipertension dhe komorbiditete si dhe efektiviteti i menaxhimit të tij në përmirësimin e shëndetit dhe cilësisë së jetës.

Metodologjia: Ky është një studim deskriptiv i bazuar në një rast klinik. Të dhënat u morën nga kartela mjekësore, intervistat klinike dhe vlerësimet e specialistëve përkatës. Janë respektuar të gjitha standardet etike, duke ruajtur konfidencialitetin e pacientit.

Rezultatet: Pas një trajtimi interdisiplinar të koordinuar midis mjekut të familjes, kardiologut, endokrinologut, farmacistit dhe dietologut, pacienti shfaqti përmirësim të dukshëm të vlerave të tensionit arterial dhe të parametrave metabolikë.

Konkluzione: Qasja interdisiplinare rezultoi efektiv në menaxhimin afatgjatë të hipertensionit dhe komorbiditeteve, duke rritur cilësinë e jetës së pacientit dhe reduktuar rrezikun për komplikacione kardiovaskulare. Hipertensioni te pacientët e moshuar me komorbiditete kërkon trajtim të personalizuar dhe interdisiplinar. Ndërhyrja e specialistëve përkatës kontribuon në përmirësimin e kontrollit të sëmundjes dhe uljen e komplikacioneve. Edukimi i pacientit dhe ndjekja e rregullt janë elementë kyç për rritjen e aderencës dhe për të arritur rezultate afatgjata.

Fjalët kyçe: Hipertension arterial, komorbiditete, pacient geriatrik, qasje interdisiplinare, kujdes i integruar

eP5

LIJA E MAJMUNËVE, PERCEPTIMI I RREZIKUT, SJELLJET E RREZIKSHME, AKSESI NË SHËRBIME DHE STIGMATIZIMI NGA PERSPEKTIVA E STUDENTËVE

Blenora Kapaj^{1,2}

¹Kolegj Universitar “Reald”

²Qendra Shëndetësore Nr. 1 Vlorë, Shqipëri

Hyrje: Lija e majmunit është një virus që e ka prejardhjen nga kafshët e egra, si brejtësit dhe primatët, dhe që ndonjëherë kalon te njerëzit. I përket të njëjtës familje virusesh si sëmundja e lisë. Sëmundja u identifikua për herë të parë nga shkencëtarët në vitin 1958, kur pati dy valë përhapjeje të një sëmundjeje që i ngjante lisë, në radhët e majmunëve që përdoreshin për punë kërkimore – që atëherë mori emrin lija e majmunit. Infektimi i parë i një njeriu ndodhi në vitin 1970 – një djalë në një zonë të largët të Kongos. Qëllimi i këtij studimi cilësor është të vlerësojë nivelin e njohjes së sëmundjes dhe rrezikun ndaj saj gjatë periudhës së zhvillimit të studimit, si dhe të identifikojë faktorë të mundshëm dhe pengesa që ndikojnë në vetëmenaxhimin dhe vetëkujdesin për mbrojtjen nga sëmundja.

Metodologjia: Studimi është i tipit transversal. Të dhënat u mbledhën nëpërmjet një pyetësoi standard, anonim, të administruar nga kërkuesi për vlerësimin e njohurive mbi linë e majmunit, perceptimin e rrezikut, sjelljet e rrezikshme, aksesin në shërbime dhe stigmatizimin nga perspektiva e studentëve të Universitetit të Vlorës “Ismail Qemali”, bazuar në të dhënat e publikuara në faqen zyrtare të Organizatës Botërore të Shëndetësisë. Pyetësoi u shpërnda online te studentët e Universitetit “Ismail Qemali” në mënyrë të rastësishme. Të dhënat u mbledhën nëpërmjet platformës Google Forms, për një periudhë dy mujore (prill–qershor). Studentët e përfshirë në studim ishin studentë të cilët u treguan të gatshëm për të plotësuar pyetësoin.

Rezultatet: 85% pretendojnë se lija e majmunit është një virus që mund të shkaktojë sëmundje. 0.5% deklarojnë se është një fushatë televizive/radio. 12.6% pretendojnë se nuk dinë asgjë, ndërsa 1.9% kanë zgjedhur alternativën “tjetër”. Vetëm 5.3% e studentëve të përzgjedhur janë shumë dakord me faktin se zotërojnë informacion në lidhje me sëmundjen e lisë së majmunit. 35.9% mbajnë një qëndrim neutral. 36.4% e studentëve të përzgjedhur janë shprehur se janë vaksinuar ndaj gripit stinor, ndërsa 43.2% kanë deklaruar se jo. 11.2% janë shprehur se asnjëherë nuk janë vaksinuar ndaj gripit stinor. 34% e studentëve mbajnë një qëndrim neutral në lidhje me faktin se mund të vdesin nëse sëmuren me linë e majmunit, gjë që mund të lidhet me informacionin e pakët që ata disponojnë.

Konkluzionet: Pjesa më e madhe e studentëve të përzgjedhur shfaqin mungesë njohurish mbi linë e majmunit, mënyrën e transmetimit, simptomat dhe vaksinimin. Është e nevojshme që studentët të informohen nga burime të ndryshme dhe të sigurta mbi sëmundjen e lisë së majmunit. Duhet të zhvillohen fushata ndërgjegjësuere për të informuar dhe edukuar studentët.

Fjalë kyçe: lija e majmunit, stigma, student.

eP6

NJË TUMOR GJIGANT OVARIAL MUCIONOZ NË NJË PACIENTE ME DHIMBJE TË VAZHDUESHME ABDOMINALE DHE NIVELE TË LARTA SERIKE TË CA 19-9

Francesk Mulita¹, Elias Liolis¹, Levan Tchabashvili¹, Konstantinos Tasios¹,
Andreas Antzoulas¹, Ioannis Kehagias¹, Vasileios Leivaditis¹

¹Spitali Universitar i Përgjithshëm i Patrës, Greqi

Hyrje: Kanceri ovarial përbën një nga shkaqet kryesore të vdekshmërisë nga sëmundjet malinje tek gratë dhe renditet i shtati në nivel global për nga incidenca. Ndër llojet histologjike, tumoret mucionoze ovariale janë më të rralla, por mund të arrijnë përmasa të mëdha. Markerët tumoralë, si CA 19-9, përdoren në praktikën klinike për diagnostikim ndihmës, vlerësim të përgjigjes ndaj trajtimit dhe zbulimin e rikthimit të sëmundjes. Të paraqesim një rast klinik të rrallë të një tumori gjigant ovarial mucionoz, i cili shoqërohej me dhimbje të vazhdueshme abdominale dhe rritje të ndjeshme të nivelit serik të CA 19-9, me qëllim rritjen e ndërgjegjësimit mbi përdorimin e këtij markeri përtej sëmundjeve të traktit gastrointestinal.

Metodologjia: Bëhet paraqitja retrospektive e një rasti të diagnostikuar dhe trajtuar në Spitalin Universitar të Patrës. Janë analizuar të dhënat klinike, laboratorike, imazherike dhe patologjike të pacientes, si dhe ecuria e saj post-operative.

Rezultatet: Pacientja, 58 vjeç, u paraqit me distension abdominal dhe dhimbje të vazhdueshme. Ekzaminimet laboratorike treguan një rritje të konsiderueshme të CA 19-9 (>1000 U/mL). Imazheria abdominale zbuloi një masë ovariale voluminoze. Pas ndërhyrjes kirurgjikale dhe ekzaminimit histopatologjik, u diagnostikua me tumor mucionoz ovarial borderline. Pas heqjes së masës, nivelet e CA 19-9 ranë ndjeshëm.

Konkluzione: Ky rast tregon se rritja e CA 19-9 nuk është specifike vetëm për patologjitë malinje të traktit gastrointestinal, por mund të jetë gjithashtu e pranishme në tumore mucionoze të ovarit. Interpretimi i markerëve tumoralë duhet të bëhet gjithmonë në kontekstin klinik dhe diagnostik për të shmangur diagnozat e pasakta. Kirurgjia mbetet trajtimi standard në këto raste, dhe monitorimi post-operator është thelbësor për ndjekjen e ecurisë klinike.

Fjalë kyçe: tumor ovarial mucionoz, CA 19-9, dhimbje abdominale, markerë tumoralë, diagnozë diferenciale.

eP7

HETIM MBI PËRPUTHJEN ME TRAJTIMIN MJEKËSOR DHE CILËSINË E JETËS TEK TË MOSHUARIT ME MULTIMORBIDITET: TË DHËNA NGA NJË QENDËR SHËNDETËSORE

Llambi Subashi¹, Stefano Likaj², Luka Binozi³, Brunilda Subashi^{4,5}

¹Spitali Rajonal Vlorë, Shqipëri

²Qendra Shëndetësore Nr. 3, Vlorë, Shqipëri

³Universiteti Katolik “Zoja e Këshillit të Mirë”, Tiranë, Shqipëri

⁴Universiteti i Romës “Tor Vergata”, Itali

⁵Universiteti i Vlorës “Ismail Qemali”, Shqipëri

Hyrje: Multimorbiditeti është shumë i përhapur tek të moshuarit. Krahastuar me personat me një sëmundje të vetme, të moshuarit me multimorbiditet janë më të rrezikuar për mosrespektim të trajtimit mjekësor, çka ndikon negativisht në cilësinë e jetës, përkeqëson shëndetin dhe rrit kostot e kujdesit shëndetësor. Qëllimi i këtij studimi është që të eksplorohej përputhja me trajtimin mjekësor dhe cilësia e jetës tek të moshuarit me multimorbiditet në qytetin e Vlorës.

Metodologjia: Ky është një studim vrojtues i tipit prerje në kohë, i realizuar në Qendrën Shëndetësore Nr. 1 në qytetin e Vlorës gjatë periudhës dhjetor 2024 – mars 2025, përmes përdorimit të dy instrumenteve: SMAQ (Pyetësi i Thjeshtuar për Përputhjen me Barnat) dhe OPQOL-35 (Pyetësi për Cilësinë e Jetës tek të Moshuarit).

Rezultatet: Në studim u përfshinë 132 të rritur dhe të moshuar. Dominon gjinia femërore me 53%, me arsim të lartë (46%) dhe të mesëm (41%). Pjesa më e madhe e pjesëmarrësve ishin të moshuar (61%), që jetojnë me familjen (86%) dhe kujdesen vetë për veten (55%). 55% kanë një sëmundje kronike, ndërsa 45% vuajnë nga multimorbiditeti. Tre sëmundjet më të shpeshta ishin hipertensioni, diabeti dhe kapsllëku kronik. Shumica e të moshuarve raportuan se nuk harrojnë të marrin barnat (75%), i marrin në kohën e duhur (72%), nuk i ndërpresin edhe kur ndihen keq (72%) dhe nuk i harrojnë fundjavave (76.5%). Gjatë javës së fundit nuk kanë lënë asnjë dozë pa marrë (77%), ndërsa në 3 muajt e fundit 69% kanë marrë të gjitha dozat dhe 70% nuk kanë lënë asnjë pa marrë. Cilësia e jetës rezultoi e mirë (46%) dhe mesatare (35%).

Konkluzionet: Rezultatet theksojnë rëndësinë e menaxhimit të mirë të sëmundjeve kronike dhe multimorbiditetit për përmirësimin e cilësisë së jetës tek të moshuarit.

Fjalët kyçe: përputhje me barnat, cilësia e jetës, të moshuarit, multimorbiditet, Vlorë.

eP8

SHËNDETI MENDOR I STUDENTËVE NË AMBIENTIN UNIVERSITAR: MEDIA LAB SI NJË HAPSIRË PËR REFLEKTIM DHE NDËRGJEGJESIM

Marjeta Mërkuri¹

¹ Universiteti i Vlorës "Ismail Qemali", Shqipëri

Hyrje: Stresi akademik është një nga sfidat më të mëdha që përballet rinia universitare sot, duke ndikuar drejtpërdrejt në mirëqenien mendore të studentëve. Faktorë si pritshmëritë e larta, ngarkesa mësimore dhe mungesa e mbështetjes emocionale çojnë në simptoma si ankthi, pagjumësia, ndjenja e izolimit dhe ulja e motivimit. Megjithatë, stigmatizimi i vështirësive mendore mbetet një pengesë për adresimin e tyre në mënyrë të hapur.

Metodologjia: Ky studim eksploron rolin e Laboratorit Mediatik të Universitetit "Ismail Qemali" si një hapësirë eksperimentale, ndërdisiplinore dhe joformale që synon të fuqizojë studentët përmes krijimtarisë dhe komunikimit. Përdorimi i mediave si podcast-e, intervista dhe eseve zanore krijon një platformë për shprehje, reflektim dhe ndërgjegjësim emocional. Studimi mbështetet në analiza cilësore të përmbajtjeve të krijuara dhe reagimeve të pjesëmarrësve.

Rezultatet: Të dhënat fillestare tregojnë një ndikim pozitiv në: Vetëbesimin dhe ndjenjën e përfshirjes së studentëve; Uljen e ndjesisë së izolimit dhe përmirësimin e gjendjes emocionale; Zhvillimin e aftësive për komunikim dhe punë në grup.

Konkluzione: Laboratori Mediatik paraqet një model inovativ për ndërthurjen e edukimit, mirëqenies dhe krijimtarisë, duke promovuar një kulturë dialogu, ndjeshmërie dhe bashkëpunimi në kampus. Ai dëshmon se shërimi mund të fillojë atje ku fjala dëgjohet dhe ku stresi përballet përmes zërit kolektiv dhe krijimtarisë.

Fjalët kyçe: Stresi akademik, mirëqenie mendore, laborator mediatik, studentë, edukim emocional, qasje ndërdisiplinore.

eP9

REZULTATET E PACIENTËVE PAS TRAJTIMIT KIRURGJIKAL TË NODUSEVE TIROIDE TË KLASIFIKUAR SI BETHESDA KATEGORIA II DHE III (AUS/FLUS)

Francesk Mulita¹, Elias Liolis¹, Levan Tchabashvili¹, Konstantinos Tasios¹,
Andreas Antzoulas¹, Vasileios Leivaditis¹

¹Spitali Universitar i Përgjithshëm i Patras, Greqi

Hyrje: Sistemi i klasifikimit Bethesda për raportimin e citopatologjisë tiroide është standardi për interpretimin e aspiratës me gjilpërë të hollë (FNA). Për shkak të heterogjenitetit dhe raportimit të paqëndrueshëm, atipia me domethënie të papërcaktuar ose lezionit folikular me domethënie të papërcaktuar (AUS/FLUS), i njohur si kategoria III e Bethesda-s, mbetet kategoria më e diskutueshme. Noduset tiroide të përfshira në kategoritë III-IV kanë një rrezik të përgjithshëm maligniteti prej 15-40%. Qëllimi i këtij studimi ishte të përcaktonte shkallën e malignitetit të noduset e klasifikuara si Bethesda III.

Metodologjia: U realizua një studim retrospektiv për 1166 pacientë që iu nënshtruan kirurgjisë tiroide për gushë multinodulare (MNG) ose gushë nodulare e vetme (SNG) në institucionin tonë gjatë periudhës qershor 2010 – maj 2020. Të dhënat e mbledhura përfshinin karakteristikat demografike të pacientëve, citologjinë e FNA, rezultatet e testeve të funksionit tiroid, llojin e tiroidektomisë dhe rezultatet përfundimtare histologjike.

Rezultatet: Gjatë periudhës së studimit, 29.5% (344 nga 1166) e pacientëve me FNA të kategorizuar si AUS/FLUS iu nënshtruan kirurgjisë tiroide. Nga këta, 190 pacientë ishin me MNG dhe 154 me SNG. Malignite incidentale u identifikuan në 35 nga 190 raste me MNG (18.42%) dhe në 31 nga 154 raste me SNG (20.13%). Lloji më i zakonshëm i tumorit malinj në të dyja kategoritë ishte varianti folikular i karcinomës papilare të tiroides.

Konkluzione: Ky studim tregon se pacientët me FNA të klasifikuar si AUS/FLUS mund të kenë një rrezik më të lartë për malignitet sesa besohet më parë. Mund të jetë e nevojshme një rishikim i udhëzimeve aktuale që rekomandojnë vetëm vëzhgim ose përsëritje të FNA për këtë kategori pacientësh.

Fjalë kyçe: Bethesda, nodus tiroid, aspiratë me gjilpërë të hollë (FNA), karcinoma papilare folikulare, malignitet, tiroidektomi, diagnozë citologjike.

eP10

VLERËSIMI I NJOHURIVE DHE PRAKTIKAVE TË INFERMIERËVE NË MENAXHIMIN E "KËMBËS DIABETIKE" NË SPITALIN RAJONAL TË VLORËS, SHQIPËRI

Fatmira Karabollaj¹, Rezarta Lalo²

¹Spitali Psikiatrik "Ali Mihali", Vlorë

²Departamenti i Kujdesit Shëndetësor, Fakulteti i Shëndetit, Universiteti i Vlorës

“Ismail Qemali

Hyrje: Sëmundjet kronike jo të transmetueshme (SNT) janë kthyer në një prioritet global shëndetësor, duke paraqitur sfida të mëdha për sistemet shëndetësore, veçanërisht në vendet me të ardhura të ulëta dhe të mesme. Diabeti mellitus, si një nga sëmundjet kryesore jo të transmetueshme, shoqërohet me komplikacione të rënda, përfshirë këmbën diabetike, e cila çon në një përqindje të lartë të amputimeve të gjymtyrëve dhe një cilësi jete të reduktuar. Infermierët luajnë një rol kyç në parandalimin, zbulimin e hershëm dhe menaxhimin e komplikacioneve të këmbës diabetike. Ky studim synon të vlerësojë njohuritë dhe praktikën e infermierëve në lidhje me menaxhimin e këmbës diabetike në Spitalin Rajonal të Vlorës.

Metodologjia: Ky ishte një studim përshkrues i tipit kros-seksional, i zhvilluar gjatë periudhës janar–mars 2025, ku morën pjesë 100 infermierë të përzgjedhur në mënyrë të rastësishme në Spitalin të Vlorës. Të dhënat u mbledhën nëpërmjet një pyetësori të strukturuar me vet-administrim, bazuar në *Pyetësorin për Njohuritë mbi Kujdesin për Këmbën Diabetike*. Analiza e të dhënave u krye me paketën statistikore IBM SPSS Statistics versioni 26.

Rezultatet: Rezultatet treguan se vetëm 11% e infermierëve vlerësuan njohuritë e tyre si shumë të mira, ndërsa 30% pranuan se kishin njohuri të kufizuara mbi menaxhimin e këmbës diabetike. Për më tepër, 59% e infermierëve deklaruan se nuk ofrojnë edukim për pacientët në rrezik apo me probleme të këmbës diabetike, dhe vetëm 15% kishin marrë trajnim formal mbi këtë temë. Megjithatë, 78% e tyre shprehën interes të lartë për të ndjekur trajnime të mëtejshme profesionale në këtë fushë.

Konkluzione: Gjetjet tregojnë boshllëqe të rëndësishme në njohuritë dhe praktikën klinike të infermierëve në lidhje me menaxhimin e këmbës diabetike. Ekziston një nevojë urgjente për programe të synuara trajnime dhe zhvillim të vazhdueshëm profesional për t'i pajisur infermierët me kompetencat e nevojshme. Zbatimi i protokolleve të bazuara në evidencë dhe mbështetja institucionale janë thelbësore për përmirësimin e kujdesit ndaj pacientëve dhe parandalimin e komplikacioneve. Rekomandohet gjithashtu që të realizohen studime të mëtejshme në rang kombëtar për të informuar politikën dhe strategjitë edukuese në Shqipëri.

Fjalë kyçe: sëmundje jo të transmetueshme, këmba diabetike, njohuri infermirore, menaxhimi i diabetit, Shqipëri, Spitali Rajonal i Vlores.

eP11

ÇRREGULLIMET HIPERTENSIVE GJATË SHTATZËNISË**Lindita Terolli¹**, Eda Stasa¹¹Departamenti i Infermierisë. Fakulteti i Shkencave Natyrore dhe Humane, Universiteti "Fan.S.Noli" Korçë

Hyrje: Pre-eklampsia është një çrregullim hipertensiv multi-sistematik i shtatzënisë që manifestohet me hipertension dhe proteinuria, me ose pa simptomat shoqëruese, me të paktën një manifestim të ri organor që nuk mund ti atribuohet ndonjë shkaku tjetër”. Pre-eklampsia mund të përparojë në eklampsi ose në HELLP sindrom. Mund të ketë ndërlikime në veshka dhe hepar, insuficiencë respiratore, edemë pulmonare, trombocitopeni, hemolizë, dëmtim i vizualitetit deri në verbim, hiperrefleksi, eklampsi, distako placentare, vonesë në rritjen fetale dhe vdekshmëri neonatale. Qëllimi i studimit është evidentimi i faktorëve të riskut lidhur me çrregullimet hipertensive dhe vlerësimi i komplikacioneve madhore për nënën dhe fetusin.

Metodologjia: Studimi është retrospektiv analitik i realizuar për periudhën kohore 2023-2024 për nënat shtatzëna të diagnostikuara dhe të trajtuara për Pre-eklampsi, eklampsi, të hospitalizuara në maternitetin e Korçës. U analizuan variablat: mosha e shtatzënisë, mosha e gruas, pariteti, mënyra e lindjes, komplikacionet amëtare (eklampsia, distako placentae, si dhe komplikacionet perinatale (prematuritë, nevoja për asistencë respiratore).

Rezultatet: Nga rastet e marra në studim mosha e nënave varion nga 20-43 vjeç dhe mosha mesatare është 33.8 vjeç, primipare 57.9%, secondipare 26.3% dhe pluripare 15.8%. Nga studimi rezultoi se pjesa më e madhe se lindjeve ishin në javën 38 të shtatzënisë, ndjekur nga java 37 dhe pastaj ajo 35-36, mënyra e lindjes me sectio/caesarea rreth 80%, dhe 20% lindje natyrore. Distako placentae 2 raste. Preeklampsi e rëndë 4 raste, eklampsi 2 raste. Peshë e të porsalindurve mbizotëronte me >2500 gr, 5 raste 1000 g, 4 raste me peshë 1600-2000gr. 2 raste të të porsalindurve iu dha asistencë respiratore.

Konkluzionet: Komplikacionet mund të parandalohen me monitorimin e rregullt të shtatzënisë, me trajtimin në kohë të dhe me rritjen nivelit të edukimit shëndetsor .

Fjalët kyç: Pre-eklampsi, eklampsi, komplikacione amëtare, komplikacione perinatale.

eP12

ROLI I KONTROLLIT DENTAR PERIODIK TE MOSHAT SHKOLLORE

Ermelinda Kociraj Begaj¹, Arbër Celaj¹

¹Mjek Stomatolog, Njësia Vendore e Kujdesit Shëndetësor, Vlorë

Hyrje: Pavarësisht progresit të rëndësishëm në shëndetin e përgjithshëm dhe atë oral, patologjitë orale vazhdojnë të jenë shumë të përhapura në grupmoshat pediatrike. Organizata Botërore e Shëndetësisë thekson se njohja e faktorëve të rrezikut mund të ulë prevalencën e këtyre patologjive, me qëllim zhvillimin e strategjive parandaluese dhe promovimin e shëndetit oral. Roli i dentistit pediatrik në parandalimin e zhvillimit të hershëm të lezioneve të tilla është kyç për përmirësimin e shëndetit oral të fëmijëve. Parandalimi dhe ndërhyrja e hershme janë thelbësore, veçanërisht në pacientët pediatrikë. Prindërit shërbejnë si model për fëmijët e tyre, duke u mësuar atyre një mënyrë jetese korrekte që promovon mirëqenien dhe shëndetin e mirë. Fëmijët, në fakt, nuk kanë vetëdije autonome për shëndetin e tyre dhe këtë koncept duhet ta përcjellin prindërit dhe ambjenti shkollor. Ky rishikim literature ka për qëllim rritjen e ndërgjegjësimit për rolin që ka edukimi në higjienën orale dhe parandalimin e problemeve dentare te moshat femënore.

Metodologjia: Bazuar në rishikimin e literaturës, u identifikuan 12 artikuj dhe u kategorizuan sipas gjetjeve kryesore dhe metodologjisë së studimit.

Rezultate: Koncepti i parandalimit të sëmundjeve orale nga dentistët dhe higjienistët e dhëmbëve përfshin monitorimin e drejtpërdrejtë nga profesionistët dhe, më e rëndësishmja, menaxhimin e zakoneve të higjienës orale nga prindërit. Kjo lidhet direkt me evidentimin e hershëm të problemeve dentare dhe me parandalimin e avancimit të tyre.

Konkluzione: Udhëzimi i prindërve përfaqëson një metodologji parandaluese gjithëpërfshirëse pasi ata shërbejnë si modele sjelljeje për fëmijët e tyre. Dentistët dhe higjienistët dentarë luajnë një rol vendimtar në sigurimin e aksesit në informacionin e duhur dhe zakonet korrekte të sjelljes në higjienën ora, për të përmirësuar programet e kujdesit për shëndetin oral dhe fushatat edukative. Kontrollat periodike janë çelësi i suksesit në ruajtjen e një shëndeti oral optimal te moshat femënore.

Fjalët kyce: Shëndet oral, mosha shkollore, parandalim, kontrolle periodike, edukim.

eP13

INSUFICIENCA KARDIAKE: SFIDAT E TRAJTIMI DHE MUNDËSITË E PARANDALIMIT

Blerta Gjoka¹, Jonida Yzeiraj (Murataj)², Marseda Goga²

¹Shef i Sektorit të Monitorimit të Shëndetësisë, Prefektura e Fierit

²Supervizor në zonën jugore në farmacinë "PORTOKALL".

Hyrje: Insuficiencia kardiake është një gjendje kronike në të cilën zemra nuk arrin të pompojë mjaftueshëm gjak për të përmbushur nevojat metabolike të trupit. Si ndërlikim i shpeshtë i sëmundjeve kardiovaskulare, ajo çon në një furnizim të pamjaftueshëm me oksigjen dhe lëndë ushqyese në indet dhe organet periferike, duke rritur rrezikun e dekompensimit qarkullues dhe dështimit të shumëfishtë të organeve. Dobësimi progresiv i miokardit sjell shfaqjen e simptomave tipike si lodhja, gulçimi dhe edemat periferike. Ky studim ka për qëllim të ofrojë një panoramë të përgjithshme mbi insuficiencën kardiake, mënyrat e trajtimit dhe të evidentojë metodat më efektive të parandalimit që zbatohen sot në nivel global.

Metodologjia: Studimi ka karakter deskriptiv dhe është bazuar në një rishikim të gjerë të literaturës shkencore. Janë analizuar burime ndërkombëtare, kombëtare dhe rajonale, përfshirë raporte kërkimore dhe udhëzime klinike.

Rezultatet: Parandalimi i insuficiencës kardiake kërkon ndërhyrje të drejtpërdrejta në stilin e jetesës. Praktikrat më të rekomanduara përfshijnë: Një regjim ushqimor të balancuar, të ulët në kripë dhe yndyrna të ngopura; Aktivitet fizik të moderuar dhe të rregullt, të përshtatur sipas rekomandimeve të mjekut; Zbatim rigoroz të protokolleve mjekësore për trajtim dhe ndjekje.

Konkluzione: Menaxhimi efektiv i insuficiencës kardiake kërkon një qasje gjithëpërfshirëse që kombinon kujdesin mjekësor me ndryshime të qëndrueshme në stilin e jetesës. Edukimi i pacientëve dhe mbështetja multidisciplinare janë thelbësore për përmirësimin e cilësisë së jetës dhe reduktimin e komplikacioneve afatgjata.

Fjalë kyçe: Insuficiencia kardiake, parandalim, trajtim, sëmundje kronike, mënyrë jetese.

eP14

SITUATA EPIDEMIOLOGJIKE E SHQIPËRISË LIDHUR ME KANCERIN KOLOREKTAL

Xhoana Delibashi¹

¹Spitali Rajonal Vlorë

Hyrje: Kanceri kolorektal është një nga kanceret më të shpeshta dhe përbën afërsisht 10% të vdekshmërisë të lidhur me kancerin në vendet perëndimore. Karcinoma e zorrës së trashë është kanceri i tretë më i zakonshëm në Shtetet e Bashkuara për të dyja gjinitë, burra dhe gra, dhe mbetet shkaku i dytë më i rëndësishëm i vdekjeve nga kanceri. Rreziku i shfaqjes së kancerit kolorektal rritet me moshën, ndërkohë që faktorët shtesë të rrezikut përfshijnë historinë familjare të kancerit kolorektal, sëmundjet trashëguese si polipoza dhe kanceri kolorektal jo polipozë trashëguese, si dhe historia personale e sëmundjeve inflamatore të zorrëve, polipeve dhe kancerëve. Ky studim synon të analizojë situatën epidemiologjike të kancerit kolorektal në Shqipëri, duke shqyrtuar përhapjen dhe faktorët e rrezikut që ndikojnë në incidencën e këtij lloji të kancerit në vend.

Metodologjia: Studimi është i bazuar në analizën e të dhënave të disponueshme nga institucionet shëndetësore, raportet epidemiologjike dhe literaturën shkencore ndërkombëtare. Fokusimi është në përhapjen e kancerit kolorektal dhe identifikimin e faktorëve të rrezikut që ndikojnë në këtë sëmundje në popullatën shqiptare.

Rezultatet: Incidenca e kancerit kolorektal në Shqipëri ka pasur një rritje të ndjeshme në vitet e fundit, duke reflektuar një tendencë globale. Faktorët e rrezikut, si mosha, historia familjare dhe sëmundjet inflamatore të zorrëve, janë identifikuar si faktorët më të rëndësishëm që kontribuojnë në rrezikun e shfaqjes së këtij kanceri. Shërbimet shëndetësore dhe mbikëqyrja epidemiologjike janë të nevojshme për të përmirësuar cilësinë e kujdesit dhe për të parandalimin e përhapjes së këtij kanceri.

Konkluzione: Kanceri kolorektal është një problem shëndetësor i rëndësishëm në Shqipëri, i lidhur ngushtë me faktorët e rrezikut të identifikuar dhe kërkon ndërhyrje në nivelin e shërbimeve shëndetësore për të parandaluar përhapjen e tij dhe përmirësuar trajtimin dhe mbikëqyrjen.

Fjalë kyçe: Kolorektal, faktorët e rrezikut, epidemiologji, kancer.

eP15

ÇRREGULLIMET EMOCIONALE NË MENOPAUZË DHE NDIKIMI I TYRE NË PRODUKTIVITETIN NË PUNË TË GRAVE NË RRETHIN E VLORËS

Entela Haxhillari¹, Rezarta Lalo²

¹Fakulteti i Shëndetit, Universiteti “Ismail Qemali” Vlorë

²Departamenti i Kujdesit Shëndetësor, Fakulteti i Shëndetit, Universiteti i Vlorës “Ismail Qemali”

Hyrje: Vitet e fundit, për shkak të rritjes së jetëgjatësisë menopauza dhe crregullimet emocionale janë më të shprehura dhe më të theksuara te të gjitha gratë mbarë botën. Kërkimet shkencore kanë treguar se praktikat e vetkujdesit sjellin një ulje të ndjeshme të ashpërsisë së kësaj simptome dhe përmirësim të dukshëm në kualitetin e jetës. Qëllimi i këtij punimi është vlerësimi infermieror i crregullimeve emocionale në menopauzë dhe impakti i tyre në cilësinë e jetës dhe produktivitetin në punë të grave në rrethin e Vlorës.

Metodologjia: Ky është një studim kros-seksional, i cili përfshiu 126 gra të moshës 40-65 vjeç që vizitonin kujdesin parësor në qendrën shëndetësore nr.4 në qytetin e Vlorës për arsye gjinekologjike dhe jo-gjinekologjike, gjatë periudhës prill-qershor 2023. Në instrumentat matës për matjen e shkallës së ashpërsisë së crregullimeve emocionale dhe cilësinë e jetës u përdor pyetësori i cilësisë së jetës në menopauzë MENQOL(Menopausal Quality of Life Questionnaire). Për vlerësimin e praktikave të vetkujdesit u hartua një listë e përbërë prej 12 pyetjesh lidhur me praktikash të ndryshme vetkujdesi që mund të përdorin gratë në periudhën e menopauzës, i adaptuar nga pyetësori i standartizuar i OBSH Menopausal Assessment Tool. Seksioni i tretë përfshin produktivitetin në punë, i cili është matur duke përdorur pyetësorin Produktiviteti në Punë dhe Dëmtimi i Aktivitetit (Work Productivity and Activity Impairment, WPAI). Për përpunimin e të dhënave është përdorur programi SPSS version 21.

Rezultatet: Gjetjet e studimit zbuluan se ka një shkallë të konsiderueshme të ashpërsisë së simptomave menopauzale të përjetuara 3.28 ± 1.33 me predominim të afshëve të nxehta dhe skuqjes me 4.8 pikë dhe ndjenjë ankthi dhe nervozizmi me 4.2 pikë. Gratë më shkallë të lartë të simptomave psikosociale kanë pasur dëmtim të lartë në punë, 50 % ($p=0.037$). U vu re se ka një përqindje të ulët të grave që përdornin aktivitetin fizik si praktikë vetkujdesi, ndërkohë që dominon dieta e shëndetshme dhe produktet bimore. Gratë që praktikonin metodat e vetkujdesit kishin një cilësi më të lartë jetese duke u prirur të kishin një shkallë më të ulët të simptomave psikosociale.

Konkluzione: Rezultatet e këtij studimi shërbyen si një evidencë që hedh dritë mbi lidhjen që ekziston mes crregullimeve emocionale në menopauzë dhe produktivitetin në punë në rrethin e Vlorës, duke patur parasysh që të dhëna të tilla në Shqipëri janë të kufizuara.

Fjalet kyce: menopauza, simptomat, crregullimet emocionale, praktikat e vetkujdesit, produktiviteti në punë.

eP16

NDIKIMI I EDUKIMIT SHËNDETËSOR NË PËRBALLIMIN E ANKTHIT TEK PACIENTËT ME SËMUNDJE KRONIKE

Denisa Tasi¹, Rezarta Lalo²

¹Spitali Memorial, Fier

²Departamenti i Kujdesit Shëndetësor, Fakulteti i Shëndetit, Universiteti i Vlorës
“Ismail Qemali”.

Hyrje: Vitet e fundit, shëndeti mendor tek pacientët me sëmundje kronike po konsiderohet një shqetësim serioz me prevalencë në rritje. Kërkimet shkencore kanë theksuar se përfshirja e pacientit në procesin e kujdesit dhe vet-menaxhimit përfaqëson një qasje të re në kontrollin e sëmundjes kronike dhe përmirësimin e mirëqenies fizike dhe emocionale. Kjo identifikon nevojën e vlerësimit të prevalencës së ankthit tek pacientët e hospitalizuar me sëmundje kronike në rrethin e Fierit, faktorët shoqërues psikologjike dhe impaktin e edukimit në përballimin e tij.

Metodologjia: Ky është një studim cross-seksional i realizuar në repartin e patologjisë të Spitalit Rajonal të rrethit të Fierit gjatë periudhës qershor-korrik 2020. Ankthi u vlerësua duke përdorur shkallën prej 7 artikuj të Crregullimit të Përgjithshëm të Ankthit (GAD-7). Për të vlerësuar aspektet që lidhen me simptomat e ankthit, u përdorën 2 pyetësorë të validizuar, PHQ-15 për shkallën e ashpërsisë së simptomave dhe Brief IPQ-R për perceptimin e sëmundjes. Nënshkallët e Pyetësorit të Ndikimit në Edukimin Shëndetësor (HEiQ) u përdorën për të vlerësuar mbështetjen sociale, si dhe mekanizmat e vetkujdesit. Të dhënat janë përpunuar me programin statistikor SPSS-23. Është përdorur analiza e regresionit dhe niveli i pranuar i sinjifikancës është $p < 0.05$.

Rezultatet: Në studim morën pjesë 250 pacientë të hospitalizuar me moshë mesatare 64.3 ± 7.88 vjec. Prevalenca e ankthit ishte 56% me predominim të pacientëve me nivel të ulët socio-ekonomik dhe të gjinisë femër. 47% e pacientëve reflektojnë një nivel të ulët të aftësisë për të vet-monitoruar sëmundjen, kurse 88% nuk angazhohen në aktivitete fizike. Niveli i ankthit lidhet statistikisht me shkallën e ashpërsisë së simptomave ($OR=1.8$), aftësinë për vet-monitorim ($OR=0.10$) dhe nivelin e integritetit dhe suportit social ($OR=21.4$).

Konkluzione: Rezultatet e këtij studimi shërbejnë si një evidencë që hedh dritë mbi prevalencën e lartë të ankthit tek pacientët e hospitalizuar në rrethin e Fierit. Aspektet psikologjike që shoqërojnë ankthin duhet të jenë në fokus të planeve të kujdesit të integruar dhe programeve edukuese për promovimin e shëndetit jo vetëm fizik por edhe mendor me impakt pozitiv në cilësinë e jetës së pacientëve me sëmundje kronike.

Fjalët kyçe: sëmundje kronike, ankth, perceptim i sëmundjes, shkallë e perceptuar e ashpërsisë së simptomave, impakti i edukimit, spitali rajonal i Fierit.

eP17

MENAXHIMI I SHËNDETSHËM: ROLI MODERUES I LIDERSHIPIT TRANSFORMUES MBI SHËNDETTIN E PUNONJËSVE

Anita Sadikaj^{1,2}, Anora Kroj², Rexhep Gjyliqi³, Rinor Berisha³

¹UBT (Universiteti për Biznes dhe Teknologji) – Institucion i Arsimit të Lartë

²Universiteti Shën Cirili dhe Metodi në Shkup; Instituti i Psikologjisë – Shkup

³Qendra e Mjekësisë Familjare – Suharekë

Hyrje: Rreziqet psikosoqiale që burojnë nga puna, si ngarkesa e punës, kanë ndikim negativ në cilësinë e jetës profesionale, veçanërisht në aspektin e përkeqësimit të kushteve të punës dhe pasojave negative për shëndetin e punonjësve. Stili i lidershit që ushtrohet është thelbësor për të përballuar rreziqet psikosoqiale të perceptuara.

Metodologjia: Ky hulumtim përdori një metodologji sasiore për të shqyrtuar rolin moderues të lidershit transformues në marrëdhënien ndërmjet praktikave të menaxhimit të shëndetshëm dhe shëndetit të punonjësve. U përdor një dizajn anketimi me prerje të gjerë, duke përfshirë 150 punonjës nga UBT. Të dhënat u mblodhën duke përdorur instrumente të validuara, përfshirë Pyetësin për Lidershipin Multidimensional (MLQ) nga Bass dhe Avolio për të vlerësuar stilet e lidershit transformues, një Skala Praktikash të Menaxhimit të Shëndetshëm të zhvilluar nga Becker dhe Hu (2007) për të vlerësuar strategjitë e menaxhimit, dhe Pyetësin për Shëndetin e Përgjithshëm (GHQ-12) nga Goldberg dhe Williams për të matur shëndetin dhe mirëqenien e punonjësve. Të dhënat u analizuan duke përdorur softuerin statistikor (SPSS), dhe u përdor analiza regresioni për të testuar efektet e moderimit dhe ndërveprimet ndërmjet lidershit transformues dhe praktikave të menaxhimit të shëndetshëm mbi shëndetin e punonjësve.

Rezultatet: Analiza e të dhënave nga 150 punonjës të UBT tregoi se perceptimet për lidershipin transformues ($M = 4.20$) dhe praktikat e menaxhimit të shëndetshëm ($M = 4.10$) ishin të larta, ndërkohë që shëndeti i punonjësve ishte vlerësuar me një rezultat mesatar prej 2.85. Analiza e korelacionit tregoi lidhje pozitive të rëndësishme ndërmjet lidershit transformues, praktikave të menaxhimit të shëndetshëm dhe shëndetit të punonjësve ($r = 0.60$ dhe $r = 0.55$, përkatësisht). Regresioni hierarkik tregoi se praktikat e menaxhimit të shëndetshëm shpjegonin 34% të variancës në shëndetin e punonjësve, e cila u rrit në 42% me përfshirjen e lidershit transformues. Termi i ndërveprimit tregoi se lidershipi transformues moderon ndjeshëm këtë marrëdhënie, me efekte pozitive më të forta mbi shëndetin në nivele më të larta të lidershit ($\beta = 0.72$) krahasuar me nivele më të ulëta ($\beta = 0.38$).

Konkluzionet: Integrimi i zhvillimit të lidershit me strategjitë e menaxhimit të shëndetshëm do të jetë thelbësor për të krijuar një forcë punëtore që lulëzon në mjediset e punës që po evoluojnë. Duke krijuar një mjedis mbështetës të punës, liderët transformues rrisin ndjeshëm mirëqenien e punonjësve, duke çuar në përmirësimin e performancës organizative.

Fjalët kyçe: lidership transformues, rreziqet psikosoqiale, shëndeti i punonjësve, mirëqenia e punonjësve, praktikat e menaxhimit të shëndetshëm, sjellja organizative.

eP18

DIABETI MELLITUS NE PACIENTET ME AKROMEGALI, MEKANIZMAT, IMPAKTI KLINIK DHE STRATEGJITE TERAPEUTIKE

Inva Zotaj Sulejmani¹, Violeta Hoxha²

¹ Spitali Italian Salus

²Qendra Spitalore Universitare 'Nënë Tereza' (QSUT)

Hyrje: Diabeti mellitus dhe akromegalia janë dy patologji endokrine që shpesh ndodhin paralelisht, duke krijuar një sfidë të rëndësishme klinike për menaxhimin e pacientëve. Akromegalia, e shkaktuar nga hiperprodukti i hormonit të rritjes (GH) dhe IGF-1 (Insulin-Like Growth Factor 1), mund të ndikojë në metabolizmin e glukozës dhe të kontribuojë në zhvillimin e diabetit mellitus, një ndërlikim i zakonshëm i kësaj gjendjeje. Ky studim synon të shpjegojë lidhjen komplekse midis diabetit dhe akromegalise, duke adresuar predispozitën dhe mekanizmat e shfaqjes së diabetit te pacientët me akromegali, si dhe implikimet klinike dhe menaxhimin e tyre.

Metodologjia: Është një studim krossectional ku janë marrë të dhënat e 14 pacientëve të diagnostikuar me akromegali dhe diabet mellitus në kartelat e shërbimit të Endokrinologjisë specifikisht pacientët që janë nën trajtim me Ocreotid Lar. Është kryer një analizë e thellë e literaturës dhe një studim i përgjithshëm i pacientëve të diagnostikuar me akromegali dhe diabet.

Rezultate: Në këtë studim, u zbulua një predispozitë e lartë për zhvillimin e diabetit te pacientët me akromegali, si rezultat i disa faktorëve të përbashkët patogjenikë dhe mekanizmave të ndryshme të veprimit të hormoneve. U zbulua se kemi një lidhje të fortë midis nivelit të IGF1 dhe dozës totale të insulinës që të sëmurit marrin për trajtimin e diabetit si dhe u zbulua lidhja midis IGF1 të lartë dhe nivelit të HBA1c të lartë të sëmurët cka shpjegon faktin se të sëmurët me kontroll më të mirë të akromegalisë kanë një kontroll të mirë dhe të Diabetit Mellitus.

Konkluzione: Menaxhimi i këtyre pacientëve kërkon një qasje të personalizuar dhe integruese për të trajtuar efektet e ndryshme të këtyre dy patologjive, duke mbështetur kontrollin e rregullta dhe një plan të përshtatur të trajtimit. Implikimet klinike të kësaj lidhjeje theksojnë rëndësinë e një vëzhgimi të kujdesshëm të pacientëve të dyfishtë. Kuptimi i thellë i kësaj lidhjeje do të kontribuojë në përmirësimin e menaxhimit të pacientëve dhe në zhvillimin e strategjive më efikase të parandalimit dhe trajtimit të diabetit në kontekstin e akromegalise.

Fjalë kyçe: Akromegali, diabet mellitus, mekanizma patofiziologjikë, trajtim, menaxhim, kontrolli i akromegalise, trajtim i diabetit, strategji terapeutike.

eP19

NDRYSHIMET NË SËMUNDSHMËRINË MENDORE NË SHQIPËRI PAS PANDEMISË COVID-19: ANALIZË RETROSPEKTIVE 2020–2024

¹Marjola Muhaj, ²Vitori Hasani

¹Spitali Psikiatrik "Ali Mihali", Vlorë

²Departamenti i Infermierisë, Fakulteti i Shëndetit, Universiteti i Vlorës "Ismail Qemali"

Hyrje: Pandemia e COVID-19 që filloi në vitin 2020 solli një ndikim të menjëhershëm dhe të gjerë në shëndetin mendor globalisht. Qëllimi i këtij studimi është të analizojë ndryshimet në incidencën e sëmundjeve mendore në Jug të Shqipërisë gjatë periudhës 2020–2024, duke krahasuar të dhënat para dhe pas valës së parë të pandemisë.

Metodologjia: Të dhënat janë marrë nga regjistrat e Spitalit Psikiatrik "Ali Mihali" në Vlorë për vitet 2020, 2021, 2022, 2023 dhe 2024. Është kryer analizë numerike për llojet e diagnozave sipas kodifikimit F të ICD-10, grupmoshat, gjininë dhe vendbanimin e pacientëve (qytet/fshat).

Rezultatet: Në vitin 2020, në kulmin e krizës pandemike, u evidentuan 128 raste të reja me çrregullime mendore. Numri i rasteve u rrit në 140 në 2021, 212 në 2022, dhe kulmoi në 299 raste në vitin 2023. Në vitin 2024, u vu re një rënie e lehtë në 276 raste, duke treguar një tendencë të stabilizimit. Rritje të ndjeshme kanë shënuar çrregullimet afektive (F30–F39), veçanërisht depresioni dhe çrregullimet bipolare, që filluan të rriten që nga viti 2021. Çrregullimet psikotike (F20–F29) janë rritur gradualisht, veçanërisht tek të rinjtë (mosha 25–44 vjeç). Femrat kanë paraqitur prevalencë më të lartë në vitet 2022–2024 krahasuar me meshkujt. Rritje e rasteve u evidentua veçanërisht në zonat rurale, si pasojë e mungesës së aksesit në shërbime parësore dhe mbështetje psikologjike.

Konkluzione: Të dhënat tregojnë se pandemia COVID-19 ndikoi në mënyrë të qëndrueshme dhe progresive në shëndetin mendor të popullsisë në Shqipëri gjatë periudhës 2020–2023, me një tendencë lehtësisht rënese në vitin 2024. Rezultatet nënvizojnë nevojën për strategji të qëndrueshme për parandalimin, diagnostikimin dhe trajtimin e çrregullimeve mendore në periudha krizash dhe pas tyre.

Fjalë kyçe: COVID-19, incidenca, depresioni, çrregullime bipolare, çrregullime psikotike, shëndeti mendor, Shqipëria, zonat rurale, analiza retrospektive.

eP20

MORALITETI DHE PARAGJYKIMI SOCIAL: NDIKIMI NË SJELLJEN NJERËZORE NË KONTEKSTET E KUJDESIT SHËNDETËSOR

Ilva Lamaj¹, Jerina Cela², Brunilda Laboviti³

¹Departamenti i Edukimit, Fakulteti i Shkencave Humane, Universiteti i Vlorës
“Ismail Qemali”

²Qendra Kërkimore Shkencore për Shëndetin Publik, Fakulteti i Shëndetit,
Universiteti i Vlorës “Ismail Qemali”

³Universiteti Shqiptar, Departamenti i Psikologjisë, Tiranë

Hyrje: Moraliteti përfaqëson sistemin e vlerave dhe parimeve etike që udhëheqin sjelljen e individëve. Ai është i ndikuar nga kultura, edukimi, përvoja dhe besimet personale. Ndërkohë, paragjykimi përbën një qëndrim të formuar pa njohuri të plota dhe shpesh bazohet në stereotipe dhe ndjesi negative, që mund të çojnë në diskriminim. Ky punim synon të analizojë ndikimin e moralitetit dhe paragjyqimeve sociale në mjediset shëndetësore, duke theksuar sesi ato formojnë vendimmarrjen dhe mund të çojnë në trajtime të pabarabarta dhe barriera për pacientët.

Metodologjia: Në analizë janë përfshirë studime që dokumentojnë ndikimin e paragjyqimeve në kujdesin shëndetësor, si dhe rekomandime për politika më të drejta dhe gjithëpërfshirëse.

Rezultatet: Paragjykimet e bazuara në racë, gjini, status social apo moshë ndikojnë negativisht në vendimmarrjen klinike, duke shkaktuar: Mungesë besimi nga pacientët; Shërbime të pabarabarta; Ulje të cilësisë së kujdesit shëndetësor.

Konkluzionet: Reduktimi i paragjyqimeve kërkon ndërgjegjësim kulturor, edukim etik profesional dhe politika institucionale që promovojnë barazinë dhe respektin për diversitetin.

Fjalë kyçe: Moraliteti, paragjykimi social, diskriminimi, kujdesi shëndetësor, etikë, diversiteti, ndërgjegjësimi kulturor.

eP21

RHABDOMIOSARKOMA E RRALLË E VEZIKËS URINARE: SFIDAT E MENAXHIMIT TË TUMOREVE TË RRALLA

Juliana Çuni¹

¹Spitali Rajonal Vlorë

Hyrje: Rhabdomiosarkoma (RMS) është një sarkomë malinje e indit të butë me origjinë mezodermale, që prek kryesisht fëmijët. RMS e vezikës urinare tek të rriturit është jashtëzakonisht e rrallë, duke përbërë më pak se 1% të të gjitha tumoreve të vezikës. Menaxhimi i kësaj patologjie mbetet sfidues për shkak të mungesës së protokolleve të standardizuara dhe sjelljes së saj agresive.

Rasti Klinik: Pacienti, një i rritur me RMS të lokalizuar në vezikë urinare, iu nënshtrua trajtimit sistemik, por pas ciklit të tretë pati komplikime serioze, përfshirë anemi të rëndë, leukopeni dhe diseminim të sëmundjes me karcinomatozë peritoneale dhe ascit. Pavarësisht ndërhyrjeve suportive, përkeqësimi i gjendjes klinike dhe shfaqja e insuficiencës renale akute sollën një përfundim fatal brenda tre muajve nga diagnoza fillestare.

Sfidat në Trajtim: Rasti thekson agresivitetin e sëmundjes, mungesën e protokolleve të mirëpërcaktuara për trajtimin e RMS në të rritur dhe nevojën për një qasje individuale. Terapitë konvencionale shpesh nuk janë efektive në faza të avancuara.

Konkluzione: Ky rast nënvizon rëndësinë e zhvillimit të strategjive të reja terapeutike si imunoterapia dhe terapitë e targetuara për menaxhimin e tumoreve të rralla me fenotip agresiv. Rritja e ndërgjegjësimit dhe bashkëpunimi ndërdisiplinor janë thelbësorë për përmirësimin e prognozës në këto raste.

Fjalë kyçe: rhabdomiosarkoma, tumor i rrallë, vezikë urinare, trajtim sistemik, karcinomatozë peritoneale, terapia suportive, insuficiencë renale akute, imunoterapi, terapitë e targetuara, menaxhim individual.

eP22

BALANCA MES KËRKESAVE AKADEMIKE DHE FIZIKE TEK STUDENTET FEMRA TË AKADEMISË SË SIGURISË: NJË QASJE PSIKOLOGJIKE, SOCIALE DHE INSTITUCIONALE

Arbana Shehu¹
¹Pedagoge në Akademinë e Sigurisë, Tiranë

Hyrje: Akademia e Sigurisë përgatit studentë për sfida të larta profesionale që kërkojnë angazhim të plotë si në aspektin akademik, ashtu edhe në atë fizik. Për studentet femra, balancimi i këtyre kërkesave paraqet një sfidë të veçantë, duke pasur parasysh pritshmëritë sociale dhe biologjike që shpesh nuk merren parasysh në mënyrë të barabartë. Rritja e numrit të vajzave që ndjekin këtë Akademi është një hap pozitiv drejt barazisë gjinore. Ky studim synon të shqyrtojë se si vajzat përballen me kërkesat e dyfishta, çfarë vështirësish hasin dhe cilat strategji përdorin për t'i tejkaluar. Qëllimi i këtij studimi është të eksplorojë përvojën e studenteve femra në Akademinë e Sigurisë në lidhje me balancimin e kërkesave akademike dhe atyre fizike, si dhe të identifikojë faktorët që ndikojnë në mirëqenien dhe performancën e tyre në këto dy fusha.

Metodologjia: Popullata përfshin studentet femra që ndjekin aktualisht studimet në Akademinë e Sigurisë. Është një studim përshkruar me natyrë cilësore dhe sasiore, me fokus në evidentimin dhe analizimin e situatës aktuale. Pyetësorët janë shpërndarë në mënyrë fizike brenda ambienteve të Akademisë me miratimin e strukturave përkatëse, ndërsa intervistat u zhvilluan individualisht, në një ambient të qetë, duke respektuar privatësinë e pjesëmarrësve.

Rezultatet: U morën në studim 58 vajza në mënyrë të rastësishme, që ndjekin Akademinë e Sigurisë në vitin akademik 2024-2025. Sipas studimit rezultoi se përgjigjet e tyre respektivisht sipas pyetjeve të pyetësorit janë: Ngarkesën akademike 36 % e vlerësojnë të lehtë, 40% mesatare dhe 24% të rëndë. Për përgatitjen mësimore 16% kërkojnë më pak se 1 orë, 51% 1–3 orë dhe 33% më shumë se 3 orë. 59% ndjejnë presion për të patur nivele të larta. 51% ndihen fizikisht të përgatitur për të përballuar kërkesat fizike të programit. Kane përjetuar lodhje fizike që ka ndikuar në përgatitjen akademike 54% Po dhe 46% Jo. 42% e kanë të vështirë për të balancuar detyrimet akademike dhe ato fizike. 56% ndjejnë stres apo ankth si pasojë e përprjekjes për të përmbushur të dyja kërkesat.

Konkluzione: Studentet femra përballen me ngarkesë të lartë të dyfishtë – Kërkesat akademike dhe fizike shpesh perceptohen si të vështira për t'u balancuar, duke ndikuar në mënyrë të drejtpërdrejtë në mirëqenien e tyre fizike dhe mendore. Lodhja fizike ndikon në përgatitjen akademike – Një pjesë e konsiderueshme e studenteve raportojnë se stërvitjet intensive ulin përqendrimin dhe efektivitetin në mësim. Stresi dhe ankthi janë të pranishëm – Presioni për performancë në të dyja fushat, shpesh i kombinuar me pritshmëri të larta sociale, sjell nivele të larta stresi tek shumë prej tyre.

Fjalë kyçe: ngarkesa akademike, kërkesa fizike, balancimi i përditshmërisë, stress dhe lodhje.

eP23

SFIDAT E SHËRBIMIT PARËSOR NË PARANDALIMIN DHE KONTROLLIN E SËMUNDJEVE KRONIKE

Albana Poloska¹, Risida Gjonej¹

¹Fakulteti Shkencave Mjekësore Teknike, Universiteti Mjekësisë, Tiranë

Hyrje: Sëmundjet kronike (SK) afatgjata si: sëmundjet e zemrës, kanceri, sëmundjet respiratore, diabeti i tipit 2 dhe probleme të shëndetit mendor sjellin një barrë mbi sistemet shëndetësore globalisht. Shkaktarët janë multifactorial si gjenetika, moshja, stilit të jetës, faktorëve mjedisorë dhe urbanizimi, përbëjnë 71% të të gjitha vdekjeve globale. Janë shtuar vdekjet e parakohshme në moshat 30-60 vjeç duke rritur kostot e kujdesit shëndetësor. Literaturat raportoyn se pas pandemisë Covid-19 po konstatohet rritje e SK edhe në vendet me të ardhura të ulëta, të mesme, dhe në zonat rurale. OBSH ka vendosur theksin se Shërbimi Parësor (SHP) mund të luaj rol kyç në parandalimin dhe menaxhimin e SK. Qëllimi i studimit është vlerësimi i sfidave që paraqiten në Shërbimin Parësor lidhur me parandalimin dhe kontrollin e SK.

Metodologjia: është studim review, bazohet në rishikim narrativ të literaturave ku pasqyron gjendjen e SHP me focus parandalimin dhe kontrollin e SK për të zvogëluar barren e tyre në popullatë. Kërkimet janë realizuar në revistat PubMed, Google Scholar, Medline, WHO, Web of Science, ISHP.

Rezultatet: Literaturat tregojnë se situata e SK është urgjencë globale. Sfidat në SHP janë botërore, dhe e vendosin theksin në nevojën mbi edukimin e përpjekjeve individuale për parandalim dhe menaxhim (ushqim i shëndetshëm, aktivitet fizik, menaxhimi i stresit). Gjithashtu ofrimi i shërbimit shëndetësor të barabartë për të gjithë (pakicat etnike, statusi i ulët socio-ekonomik, pabarazitë racore), mungesa e kushteve, infrastrukturës, burimet financiare dhe humane, mungesa e personelit mjekësor.

Konkluzionet: Gjetjet tona pasqyrojnë situatën në shërbimin parësor problematikat dhe si mund ti përmirësojmë ato për të rritur cilësinë e shërbimit dhe për të ofruar një shërbim efikas dhe kostoeftiv dhe të kemi pacientë të kënaqur. Politikbërësit duhet të bashkëpunojnë për të ofruar një qasje holistike multidisiplinare për pacientin dhe komunitetin, një qasje të barabartë për trajtimin e sëmundjeve kronike në nivel global. Theksohen strategji të suksesshme duke vlerësuar nevojën e një ndërhyrje emergjente globale, avancimin e barazisë shëndetësore, sigurimi i burimeve humane dhe financiare për të përballuar me sukses barrën e tyre.

Fjalë kyçe: sëmundjet kronike, shërbim parësor, parandalim, kontroll, personel shëndetësor

Profesionistët e Kujdesit Shëndetësor Të Vlerësuar me Çertifikatë Mirënjohjeje

Miraturar nga Senati Akademik i Universitetit Ismail Qemali të Vlorës

Aktiviteti

1-st- INTERCON-SE-NCDS-I-MAP

31 Maj 2025| Vlorë, Shqipëri

EPIDEMIA E HESHTUR E SËMUNDJEVE JO-TË TRANSMETUESHME:
QASJE INOVATIVE DHE MULTIDISCIPLINARE PËR
PARANDALIMIN DHE MENAXHIMIN

Mirënjohje

Z. /Zaj. _____

*"Për punën, kontributin, mbështetjen dhe bashkëpunimin me
Universitetin e Vlorës në forcimin e imazhit dhe promovimin e profesionit
të Infermierisë si një zgjedhje profesionale e qëndrueshme për të rinjtë"*

Aktiviteti

1-st- INTERCON-SE-NCDS-I-MAP

31 Maj 2025| Vlorë, Shqipëri

**EPIDEMIA E HESHTUR E SËMUNDJEVE JO-TË TRANSMETUESHME:
QASJE INOVATIVE DHE MULTIDISCIPLINARE PËR
PARANDALIMIN DHE MENAXHIMIN**

Z. Zini Shakaj

Drejtorja Rajonale e Operatorit të Shërbimeve të Kujdesit Shëndetësor
Vlorë (Alumni Fakulteti I Shëndetit–Universiteti i Vlorës)

Znj. Malorjana Xhaferri

Kryeinfermiere Urgjence Spitali Rajonal Vlorë (Alumni Fakulteti I
Shëndetit–Universiteti i Vlorës, Pedagoge e jashtme, Fakulteti I
Shëndetit)

Znj. Dhurata Hoxhaj

Kryeinfermiere Materniteti Spitali Rajonal Vlorë (Alumni Fakulteti I
Shëndetit–Universiteti i Vlorës, Pedagoge e jashtme, Fakulteti I Shëndetit)

Znj. Rafaela Llanaj

Koordinatorë e Përgjithshme Spitali Rajonal Vlorë

Znj. Juljana Metili (Jorgji)

Mami Materniteti Spitali Rajonal Vlorë (Alumni Fakulteti I Shëndetit–
Universiteti i Vlorës, Pedagoge e jashtme, Fakulteti I Shëndetit)

Znj. Flutura Vranari

Spitali Psikiatrik "Ali Mihal" (Alumni Fakulteti I Shëndetit, Universiteti i Vlorës)

Znj. Xhoana Delibashi

Kryeinfermiere e Pediatriisë, (Alumni Fakulteti I Shëndetit–Universiteti i
Vlorës, Pedagoge e jashtme, Fakulteti I Shëndetit)

Znj. Elveda Kamberaj

Infermiere e Kirurgjisë, Spitali Rajonal Vlorë (Alumni Fakulteti I Shëndetit–
Universiteti i Vlorës, Pedagoge e jashtme, Fakulteti I Shëndetit)

Z. Shkëlqim Zeqiri

President i Urdhrit të Infermierit, Vlorë (Alumni Fakulteti I Shëndetit–
Universiteti i Vlorës)

Znj. Denisa Tase

Spitali Memorial Fier (Alumni Fakulteti I Shëndetit–Universiteti i Vlorës, Pedagoge e jashtme, Fakulteti I Shëndetit)

Z. Igli Dano

Memorial Hospital Fier (Alumni Fakulteti I Shëndetit–Universiteti i Vlorës, Pedagog i jashtëm, Fakulteti I Shëndetit)

Znj. Edlira Arapaj

Materniteti Fier (Alumni Fakulteti I Shëndetit–Universiteti i Vlorës, Pedagoge e jashtme, Fakulteti I Shëndetit)

Znj. Eriona Jazaj

Kryeinfermiere e Përgjithshme, Spitali Rajonal Fier (Alumni Fakulteti I Shëndetit–Universiteti i Vlorës, Pedagoge e jashtme, Fakulteti I Shëndetit)

Znj. Alma Sadikaj

Kryeinfermiere Patologji Spitali Rajonal Fier (Pedagoge e jashtme Fakulteti i SHëndetit)

Znj. Flora Llanaj

Qendër Shëndetësore (Alumni Fakulteti I Shëndetit–Universiteti i Vlorës)

Znj. Lenie Aliko Shkurtaj

Qendra Shëndetësore Horë-Vranisht (Alumni Fakulteti I Shëndetit–Universiteti i Vlorës)

Z. Muhamet Kadria

Universiteti “Fehmi Agani” Gjakovë, Kosovë (Alumni Fakulteti I Shëndetit–Universiteti i Vlorës)

CIP Katalogimi në botim BK Tiranë

Universiteti Ismail Qemali

Epidemia e heshtur e sëmundjeve jo-të transmetueshme : qasje inovative dhe multidisiplinare për menaxhimin : 1-st- INTERCON-SE-NCDs-I-MAP : konferenca e 1-rë ndërkombëtare :

Vlorë, 31 Maj 2025 :

libri i abstrakteve /Universiteti i Vlorës Ismail Qemali. - Tiranë : Triptik, 2025. 96 f. ; 24 cm.

ISBN 9789928826534

1.Shëndeti publik

2.Kujdesi mjekësor

614 (062)

3.Konferenca